

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008

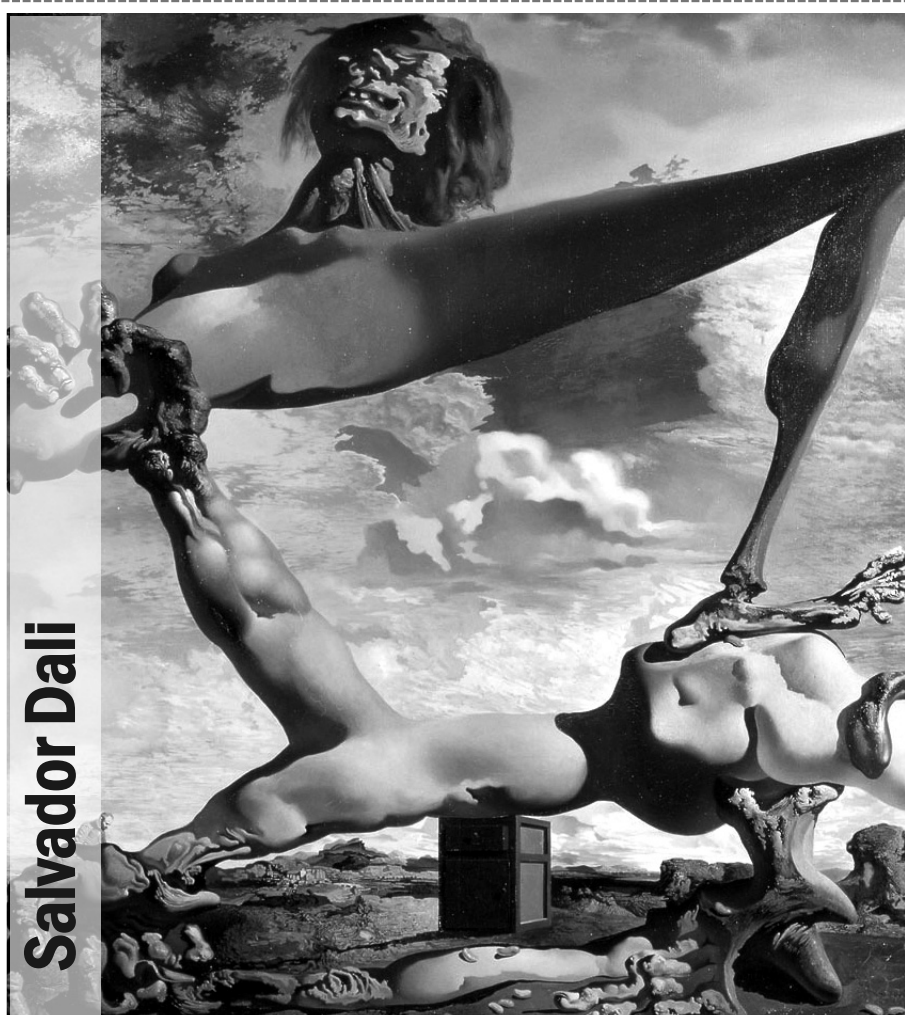
Climatare

literare

Anul 3 ● NR. 19-20 ● mai-iunie 2009

Director coordonator: Ion Iancu Vale

Foaie pentru minte și inimă, oablă și neatârnată

Salvador Dalí

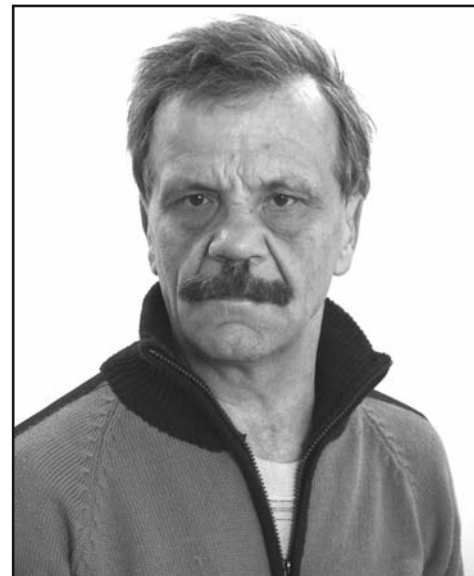
Text despre un spațiu din ce în ce mai real

Ion Iancu Vale

Se rupe minunea gândului și cade, haotic, în fraze contorsionate și descărnate. Trupuri înhămate la creiere-epavă, se mișcă frânt între granițe sumbre, făcând să țipe albul înconjurător, maculat de crasa insensibilitate.

Ochii, ecrane rigide și opace, caută în van lumina evidentă și totuși imperceptibilă. Se aud, în surdină melopei ciudate venite parcă de dincolo de Stix antrenând picioare și mâini tremurătoare, într-un dans comițial, grotesc și ilogic.

Trumf sunete metalice, multigonale

ce se agață pe pereți de cocktail farmaceutic ricoșând în rotunjirea abundentă de umbre mișcătoare. Uneori un verde crud și luxuriant umple micul câmp vizual prelevat de sclipirea unui soare dungat în jocul fix al zăbrelelor.

Aproape peste tot Eul mutilat, învins, anulat. Ungheilii înfipite adânc în vene și lacrimi fierbinți coborâte în viscere, bălți stacojii și cleioase și bălbăbănire inertă pe ultima targă. Și nimeni, nimeni nu râde. Doar dracii omniprezenți aplaudă frenetic la scenă deschisă. Și nimeni, nimeni nu știe de ce, pentru ce....

Poetul lunii mai

pag. 9

Un Richard al III-lea al vremurilor noastre

pag. 6

Judecătorul nu moare singur

pag. 12

Idei în dialog

pag. 20

Un prozator, o carte, patru cronicari

pag. 21

Cheia pentru labirintul corespondenței lui Marin Sorescu

pag. 13

Drumul poeziei spre îndumnezeire

pag. 7

Cartea totală

pag. 14

Știați că...

pag. 18

Calul,
un animal
puternic,
înțelept
și util

Protocronismul (7)

Theodor Codreanu

Asemenea minciuni de „istorici” trec intacte în Raportul Tismăneanu, pe baza căruia președintele Traian Băsescu a condamnat comunismul, în Parlamentul României, la data de 18 decembrie 2006. De astă dată, lucrurile se schimbă și capătă o gravitate imensă. Într-adevăr, Vladimir Tismăneanu tratează exact în aceiași termeni protocronismul și pe Edgar Papu. Raportul Tismăneanu înseamnă izbânda frauduloasă a ideologiei minoritariste împotriva culturii naționale, legitimând substituția istorică despre care am vorbit în această carte. Iată la ce pot duce ignoranța și iresponsabilitatea unui om politic improvizat, lipsit de cultură, copie caricaturală a fostului analfabet Nicolae Ceaușescu. După opinia tismănenilor, „Născut din ceaușism și crescut din drojdia orgoliului național, protocronismul năște, la rândul lui, ceaușism”¹⁸. Mai mult, protocronismul ar fi fost „o încercare de alterare, de anemiare, de escamotare și de dezorientare a spiritului critic”, în vederea ocrotirii regimului comunist. Alături de Edgar Papu, mai sunt puși la stâlpul infamiei Ilie Bădescu și Paul Anghel. Ei ar fi alimentat „aparatură diversionistă al puterii”, protocronismul fiind interesat, ca și acest aparat, de „izolarea României prin crearea sentimentului că nu avem nevoie de nimeni și de nimic în afara zidurilor Cetății asediate, pentru că, oricum, trăim în glorie și în măreție”, toate având drept „scop legitimarea lui Ceaușescu, ultimul din seria mărețelor a marilor conducători demni de istoria Patriei”.

Astfel de cuvinte pot fi interesante într-un pamflet, nicidecum într-un tratat care se dorește a fi „oficial”, deci obiectiv. Firește, și aici adversarii protocronismului sunt prezentați ca victime ale politicii partidului, când, în realitate, mulți dintre ei se bucurau de privilegiu la care profesorul Papu nici n-a putut visa vreodată. Ca să nu mai zic de cei care au fost dovediți, după 1989, că au exersat profesia de informatori ai securității. Ar fi interesant un scurt popas în zilele de

29-30 ianuarie 1980. În acele zile, a avut loc Plenara Consiliului Uniunii Scriitorilor. Tema: punerea în discuție a revistei Luceafărul, în paginile căreia se declanșase dezbaterea despre protocronism. Stenograma celor două zile de dezbateri s-a păstrat și a fost publicată de mai multe reviste după 1989. Partea uluitoare, ce se desprinde din luările de cuvânt ale lui Dan Deșliu, Ștefan Aug. Doinaș, Ov. S. Crohmălniceanu, Mircea Dinescu ș.a., e că revista Luceafărul, prin teoria protocronismului, este percepută ca aflându-se în „disidență” față de linia Partidului și a Uniunii Scriitorilor. Cum așa?!

„Îndepărtarea revistei Luceafărul – zicea Ștefan Aug. Doinaș –, trebuie redusă la zero. Această revistă trebuie să redevină o revistă a Uniunii Scriitorilor prin care se exercită îndrumarea de partid (s. n.), prin intermediul uniunii noastre asupra vieții noastre cultural-literare”²⁰. Despre ce îndepărtare potrivnică îndrumării de către Partid este vorba? Tendința „naționalistă”, amintind de curentul de la Gândirea interbelică, ceea ce contravene ideologiei comuniste! Dacă o asemenea plenară a Uniunii Scriitorilor este consacrată unei devieri de dreapta, înseamnă că Partidul însuși intrase în alertă, iar editorialele convenționale care apăreau în toate publicațiile vremii nu mai puteau fi o garanție a păstrării liniei drepte. Unul dintre principalii acuzați era Mihai Ungheanu, propus chiar atunci să fie îndepărtat din redacție tocmai în ziua când își îngropa mama. În respectiva plenară, amănuntul este observat de poetul Gheorghe Pituț. În cuvântul său, Crohmălniceanu aprecia că revista are nevoie de „alegerea unei conduceri care într-adevăr să răspundă cerințelor de partid, în primul rând...” G. Dimisianu a explicat de ce nu „răspundea” revista „cerințelor de partid”. Semnele de „naționalism”. Dimisianu îl acuză direct pe Ioan Alexandru de „neogândirism”, nu doar fiindcă poetul cultiva o lirică „mistică”, ci și fiindcă îndrăznise să propună publicarea unei noi traduceri a Bibliei în Luceafărul. Asta mai trebuia ateilor din elita conducătoare! G. Dimisianu a încercat să fie convingător (și a fost!): „Eu îi respect convingerile și Constituția le garantează dar revista Luceafărul, ca toate celelalte reviste, sunt (sic!) reviste de partid și fac politica Partidului Comunist. Este un lucru clar pentru toată lumea”. Cum se apără și apără „devierea naționalistă” numită protocronism Ioan Alexandru? El explică „vina” Luceafărului prin aceea că a declanșat „o discuție asupra sufletului românesc, asupra valorilor naționale ale poporului român în jurul unei cărți editate de stimatul, iubi-

tul nostru confrate Edgar Papu. (E vorba de cartea Din clasicii noștri, n.n.). Este o discuție pe care o socot după război printre cele mai importante care s-a purtat de (câte) scriitorii români în jurul valorilor noastre naționale. Suntem un popor aici în Carpați sau suntem niște imitatori ai culturilor străine? Suntem niște ciurucuri la îndemâna imperiilor? În cultură am imitat pe cei din răsărit, din apus. Toată această ciorovăială care există, este că s-ar părea să fim în continuare imitatori... și ca spiritualitatea românească să nu se afirme în universalitate, iar pe tinerii aceștia gălăgioși, să mă iertați, ar fi trebuit să-i trimiteți la studii să-și frece coatele în marile universități europene și nu să le dați veleități de mari scriitori și să conducă reviste”.

Hibă mare și... paradoxală, care nu vizează o închidere față de Occident, cum ne asigură comentatorii de mai sus ai protocronismului! El sfătuiește pe culturnici să trimită tinerii, mai întâi, să-și roadă coatele nu în universitățile de la Leningrad și de la Moscova, ci în marile centre europene. Ioan Alexandru însuși studiasse în Germania, inițiindu-se cu Heidegger! Și tocmai în Germania, aidoma lui Eminescu, el redescoperă geniul național, asimilând, cum observa Mircea Eliade, o mare cultură occidentală. Ioan Alexandru se ciocnea de „ai noștri tineri” zgomoțosi, cei bine dispuși a uita ce sunt.

Simțindu-se cu musca pe căciulă, a sărit de la locul lui Mircea Dinescu și a întrebat cu o sinceritate dezarmantă: „Ce să învețe acolo?”, adică în Europa! Într-adevăr, nu aveam în București „universitatea” „Ștefan Gheorghiu”? Și viitorul disident conchidea că „S-a ajuns la concluzia să facem un memoriu către tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu în legătură cu acest lucru”, acest lucru fiind programul deviant al revistei Luceafărul.

Dacă promotorii protocronismului ar fi fost purtătorii de cuvânt ai ideologiei de partid, cum reclamă istoricii dezinformați, ei ar fi trebuit să fie majoritari și susținuți, evident, de diriguitorii culturii. În realitate, ei reprezentau o minoritate în sânul membrilor de partid din Uniunea Scriitorilor, fapt recunoscut și de Siani-Davies. Memoriul împotriva „deviaționiștilor de dreapta” a fost semnat de 90 de scriitori, iar cei demascați Secretarului General al Partidului erau doar... 13! Ce ilustrează faptul că dintr-o sută de scriitori doar zece gândeau în ecuația specificului românesc, dând semne că se depărtează de linia partidului?

Pagină realizată de Horia MITREA

Din biblioteca revistei „Climate literare”

Poezia vieții, poezia morții

Nicolae Labiș

Așteptam într-un loc unde încă mai sună,
Din strunele undelor line, izvoarele.
Când va scăpăta soarele,
când va licări luna,
Aici vor veni să s-adape
Una câte una caprioarele.

Spun tatii că mi-i sete
și-mi face semn să tac.
Amețitoare apă, ce limpede te clatini!
Mă simt legat prin sete
de vietatea care va muri
La ceas oprit de lege și de datini.

Cu foșnet veștejit răsuflă valea.
Ce-ngrozitoare inserare plutește-n univers!
Pe zare curge sânge și pieptul mi-i roșu,
de parcă
Măinile pline de sânge pe piept
mi le-am șters.

Ca pe-un altar ard ferigi cu flăcări vineții,
Și stelele uimite clipiră printre ele.
Vai, cum aș vrea să nu mai vii, să nu mai vii,
Frumoasă jertfă a pădurii mele!

Ea s-arată săltând și se opri
Privind în jur c-un fel de teamă,
Și nările-i subțiri înfiorară apa
Cu cercuri lunecoase de aramă.

Sticlea în ochii-i umezi ceva nelămurit,
Știam că va muri și c-o s-o doară.

Mi se părea că re trăiesc un mit
Cu fața prefăcută-n caprioară.
De sus, lumina palidă, lunară,
Cernea pe blana-i caldă flori calde de cireș.
Vai cum doream ca pentru-întâia oară
Bătaia puștii tatii să dea greș!

Dar văile vuiră. Căzută în genunchi,
Ea ridicase capul, îl clătina spre stele,
Îl prăvăli apoi, stârnind pe apă
Fugare roiuri negre de mărgele.
O pasăre albastră zvâcnise dintre ramuri,
Și viața caprioarei spre zările târzii
Zburase lin, cu țipăt, ca păsările toamna
Când lasa cuiburi sure și pustii.

Împleticit m-am dus și i-am închis
Ochii umbroși, trist străjuți de coarne,
Și-am tresărit tăcut și alb când tata
Mi-a șuiert cu bucurie: - Avem carne!

Spun tatii că mi-i sete
și-mi face semn să beau.
Amețitoare apă, ce-ntunecat te clatini!
Mă simt legat prin sete
de vietatea care a murit
La ceas oprit de lege și de datini...
Dar legea n-i deșartă și străină
Când viața-n noi cu greu se mai anină,
Iar datina și mila sunt deșarte,
Când soru-mea-i flămândă,
bolnavă și pe moarte.

Pe-o nară pușca tatii scoate fum.
Vai, fără vânt aleargă frunzarele duium!
Înalță tata foc înfricoșat.
Vai, cât de mult pădurea s-a schimbat!
Din ierburi prind în maini fără să știu
Un clopoțel cu clinchet argintiu...
De pe frigare tata scoate-n unghii
Inima căprioarei și rărunchii.

Ce-i inimă? Mi-i foame!
Vreau să traiesc și-aș vrea
Tu, iartă-mă, fecioară - tu, căprioara mea!
Mi-i somn. Ce 'nalt îi focul!
Și codrul, ce adânc!
Plâng. Ce gândeste tata?
Mănânc și plâng. Mănânc!

Sunt spiritul adâncurilor

Eu sunt spiritul adâncurilor,
Trăiesc în alta lume decât voi,
În lumea alcoolurilor tari,
Acolo unde numai frunzele
Amăgitoare neputinți sunt veștede.
Din când în când
Mă urc în lumea voastră
În nopți grozav de
liniștite și senine,
Și-atunci aprind mari focuri
Și zămislesc comori
Uimindu-vă pe cei ce
mă-nțelegeți.
Apoi cobor din nou prin hrube trudnice
În apa luminoasă, minunată.
Sunt spiritul
adâncurilor,
Trăiesc în alta lume decât voi.

Moartea caprioarei

Seceta a ucis orice boare de vânt.
Soarele s-a topit și a curs pe pământ.
A rămas cerul fierbinte și gol.
Ciuturile scot din fântână nămol.
Peste păduri tot mai des focuri, focuri,
Dansează salbatice, satanice jocuri.

Mă iau după tata la deal printre târșuri,
Și brazil mă zgârie, răi și uscați.
Pornim amândoi vânătoreea de capre,
Vânătoreea foametei în munții Carpați.
Setea mă naruie. Fierbe pe piatră
Firul de apă prelins din cișmea.
Tâmpla apasă pe umăr. Pășesc ca pe-o altă
Planetă, imensă și grea.

Spovedania unui huligan

Nu fiecare știe să cânte
Și nu oricui îi este dat
Să se rostogolească, măr,
la picioare străine.

Aceasta e cea mai mare spovedanie
Pe care o face un huligan.

Eu înadins umblu nepieptănat
Cu capul ca o lampă de petrol pe umeri.

Toamna desfrunzită a sufletelor voastre
Îmi place s-o luminez în amurguri.
Îmi place când pietrele înjurăturii
Zboară spre mine ca grindina furtunii.
Atunci îmi strâng mai tare cu mâinile
Balonul clătinat al părului.

Mi-așa de bine,
Mi-așa de bine-atunci să-mi amintesc
Lacul verde și foșnetul plopului,
Că undeva trăiesc ai mei, tata și mama.
Lor puțin le pasă de poemele mele,
Lor le sunt drag ca apa și câmpul.
Ca ploaia care primăvara crește verdeața,
Ei, dacă ar ști, ar veni și v-ar străpunge

cu furci
Pentru fiecare strigăt zvârlit în mine.

Săraci, săraci, țărani!
V-ați făcut probabil urăți.
Vă e frică și-acum de Dumnezeu și de adân-
curile bălților.
O, dacă ați înțelege că fiul vostru, în Rusia,
E cel mai de seamă poet!
N-ați tremurat voi oare, cu inima pentru
viața mea,
Când umblam cu picioarele goale prin
bălțile toamnei?
Acum port cilindru
Și pantofi de lac.

Dar clocote în mine mândria de altădată
A îndrăznețului și zburdalnicului din sat.
Vacile de pe firmele măcelăriilor
Le salut de departe.
Birjarii pe care-i întâlnesc în piață
Îmi amintesc mirosul de bălegar de pe

Serghei Esenin

câmpurile noastre,
Și-mi vine să port pe brațe coada fiecărui
cal
Ca trena unei rochii de nuntă.
Iubesc ținutul acela,
Iubesc mult de tot patria aceea,
Deși stăruie în ea rugina sălcie a tristeții.
Îmi sânt dragi răturile murdare ale porcilor
Și în liniștea nopții glasul sonor al
broaștelor,

Sunt bolnav de amintirea copilăriei.
Visez pâcla umedă a serilor de aprilie
Și ulmul așezat pe vine să se încălzească
La locul zorilor.
O, câte ouă de corbi din cuiburi
Am furat cățărându-mă prin crengile lui.
O mai avea el creștetul capului verde?
Coaja lui tot atât de tare o fi?

Dar tu, iubitul,
Credinciosul meu câine?
De bătrânețe te-ai prostit, ai orbit,
Și rătăcești prin ogradă târându-ți coada.
Nu mai ghicești după miros unde e ușa
și unde e grajdul.

O, cât de dragi îmi sunt zilele când
Furând de la mama o bucată de pâine
O mâncam amândoi mușcând pe rând
Fără să ne fie greață unul de altul.

Eu am rămas același,
Cu inima eu am rămas același.
Ca albastrelele în orz înfloresc în fața mea
ochii.

Țesând din poeme o pânză de aur,
Aș vrea să vă spun ceva duios.

Noapte bună!
Noapte bună, vouă tuturor!
A trecut coasa prin iarba amurgului.
Astăzi aș vrea
Să mă învățesc în jurul lunii ca o viespe.

Lumina e atât de albastră
Că nu ți-ar părea rău să mori.
Ei, și ce dacă par un cinic
Care și-a legat de spate o lanternă?
Bătrânule și mult călăritule Pegas,
Îmi mai trebuie mie oare șeaua ta moale?

Am venit ca un meșter aspru
Să cânt și să proslăvesc guzganii.

Capul meu, ca luna august,
Varsă vinul părului vâlvoi.

Aș vrea să fiu pânză galbenă la corabia
Care plutește spre țarmuri noi...

Focul vânăt

Focul vân[t e gonit de vânt,
Zărilor-au uitat să mă mai doară...
De iubire-ntâia oară cânt,
La scandal renunț întâia oară.
Am fost crâng păraginit pe loc,
La femei și vodcă dăm năvală.
Nu-mi mai place azi să beau, să joc,
Să-mi pierd viața fără socoteală.

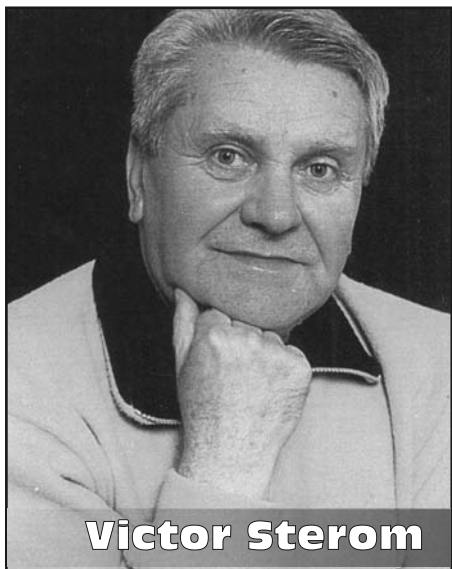
E de-ajuns să te privesc tăcut,
Să-ți văd ochii plini de tot înaltul,
Că uitând întregul tău trecut,
Tu să nu mai poți pleca la altul
Tu - mers gingaș, tu, surâsul meu,
Dac-ai ști, cu inima-i pustie,
Cum poate iubi un derbedeu
Și cât poate de supus să-ți fie.
Cârciumile le-aș uita pe veci,
N-aș mai ști nici versul ce înseamnă,
De-aș atinge aceste brațe reci
Și-al tău păr ca floarea cea de toamnă.

Veșnic te-aș urma pe-acest pământ,
Depărtarea mi-ar părea ușoară...
De iubire-ntâia oară cânt,
La scandal renunț întâia oară.

Nu regret, nu mă jelesc, nu strig.
Toate trec ca floarea spulberată.
Veștejit de-al toamnei mele frig
Nu voi mai fi tânăr niciodată.
N-ai să mai zvâcnești ca pân-acum
Inima răcită prea devreme.
S-o pornesc desculț din nou la drum,
Stamba luncii n-o să mă mai cheme.

Dor de ducă! Tot mai rar, mai rar,
Pui pe buze flacăra pornirii.
O! Pierdutul prospețimii har
Cu vioiul clocot al simțirii!
În dorinți încep zgârcit să fiu,
Te-am trăit sau te-am visat doar, viața?
Parcă pe un cal trandafiriu
Vesel galopai de dimineață.
Toti suntem vremelnici pentru veci,
Rar ning fragii frunzele deșarte...
Binecuvântat să fie deci
Că trăiesc și să mă duc spre moarte.

Victor Sterom

„Una din problemele cele mai presante, cu care se confruntă Europa, este cunoașterea celuilalt. Cunoașterea prin cultură este una din cele mai frumoase și mai potrivite căi de a ne apropia de înțelegerea unui neam a tradițiilor, valorilor, chiar aspirațiilor naționale/statale” (Marius Chelaru) Poetul și traducătorul Bălti Imeri a strâns în - frumusețea frumuseților - versurile semnate de șapte poeți albanezi și șapte poeți români pe care îi voi numi aici: Cassian fi. Spiridon, Florentin Popescu, Victoria Milescu, Varujan Vosganian, Minai Antonescu, Corina Gherman și Marius Chelaru, pentru că poeții români sunt traduși în limba al-

Fulgurații

de Victor Sterom

Baki Ymeri ■ Frumusețea frumuseților ■ Antologie albano-română ■ Editura DO-MINOR ■ București
■ 2008 ■ Postfață de Marius Chelaru

baneză și nu le voi exemplifica poemele. Voi spune doar câte ceva despre poeții traduși în limba română care, într-o gamă destul de variată de situații existențiale, stilistice și semantice, sunt în căutarea unui topos liric și de tonuri originale. La toți cei șapte poeți, inscripționarea poetică este de tip meditativ, constatat, reflexiv sau elegiac, dar și de natură înfiorată, nostalgică sau de cunoaștere de sine, în fine, o poezie de miere erotică. Așadar, poeți și poeți, poezie și poezie în cuprinsul acestei cărți în care versurile „colcăie” de obsesii, cuprinzând fragmente de realități mereu și mereu frământate, neliniștite, supuse observației într-o notă realistă, expresionistă ori super modernistă. Din exemplele de poeme cu care voi încheia fulgurația mea critică, se mai poate releva o frăgezime a imaginilor poetice, o dorință de metaforizare, de simbolizare, de parabolizare și uneori de livresc.

Adaug și faptul că majoritatea autorilor din prezenta antologie - mă refer la poeții albanezi - sunt atenți la gravele „seisme” interioare ale ființei lor, căpătând tonalități persuasive, „fără să fac vreo ierarhizare nici valorică, nici după vârstă, voi începe exemplificările cu poeta **EDI SHUKEIU** (n. 1950).

„Privesc zi și noapte/Frumusețea mă vrăjește/În îmbrățișarea timpului/Eu te-am purtat./M-ai luat ostatic/Surâs ucis/Pe marmură șlefuită/Se-nvârtește hora destinului/în privirea cuprinsă/De suferința reînviată/ Ochi în ochi ne privim/Tu, învesmântată-n marmură/Eu, marmură. /în fruntea ta fără riduri/Dispar ale mele.”

IBRAHIM KADRIU (n. 1945) „Eu privesc/El privește/în mijloc o ceață/Nu știe ce ascund/Nu știu ce-ascunde/Stăm departe/Unu de la altul nu luăm nimic/în afara durerii/El așteaptă/Eu aș-

tept/Ne mișcăm/în comun avem/Autobuzul urban/Și privirile. /El nu știe unde mă duc/Eu nu știu unde se duce/Și stai într-un drum/Care te duce la adresă/Fără adresă” (Așteptând autobuzul urban - p. 17).

FLORA BROVINA (n. 1949) „Raze călătoare/prin celulele pielii/Și o insecta se plimbă prin mine/Am culoarea roz/A ex privirilor tale fascinate/A ierbii în amurg/Și mâini de văpaie/Am când mă mângâi/Am culoarea roz/A sărutului în zori/Când tu și razele/Vă faceți cuib în mine”.(Culoarea mea roz-p. 22)

MIRADIJE RAMIQ. I (n. 1953) „Te-am dezbrăcat în atelier/Tu stăteai în fața mea/Ca o statuie antică/Ți-am dat suflet/Trupul ți l-am transformat în cărbune/Ce asemănare divină/ți-am cârpit surâsul/în aceleași tipare de cărbune/M-ai trezit încet/Fapt al serii/Ai intrat în patul meu/Te-ai transformat în cărbune (Actul serii -p. 32).

George Lixandru ■ Întunericul luminii ■ Editura Semne ■ București ■ 2008 ■ Prefață de Ion Bălu

„Întunericul luminii, noul volum de versuri semnat de Georgh Lixandru, marchează o altă etapă în confruntarea eului liric cu *mâinile albe ale poeziei*. Remarc, mai întâi, ponderea creativității în ansamblul volumului și fca un corolar, meditația asupra limbajului poetic” (Ion Bălu)

Trebuie spus că volumul – Întunericul luminii - e în ediție bilingvă: versiunea în limba engleză e asigurată de Ionela Neagu.

Pe George Lixandru îl atrage - structural - un ton de largă respirație așa-zisă evocatoare. Aceasta nu e decât o bună cunoaștere a resurselor intime pentru că, patetismul fiind reținut, discursul liric

întru plinătatea și interioritatea fluxului, se umple cu avalanșe imagistice și semantice» „M-am născut odată cu madul, /flăcări fierbinți îmi ruginesc cuvintele/dezgropându-mi păcatele. /E clar, iubito, /eu sunt fiul iadului/aici/îmi cresc copiii, /îi învăț să zboare/să aducă lemne/să întrețină focul/pentru că el, iubito, /nu trebuie să se stingă. Nu este puțin lucru să stăpânești cu siguranță și profesionalism ritmul interior al laxității din care ne pândeste la tot pasul capcanele discursivității, diluția și imagismul pletoric. „Din când în când mai trag cu ochiul/și spre rai/poate vreodată cineva îmi înmulțește semnele. /Când păcatele sunt vii, /înge-

rii dorm, /flăcările/dansează înainte și înapoi/iar noi, demonii, /sădim/în sufletele de la sânul mamelor/viitoarea neliniște”.

Meditația e aici reflexivă și este de asemeni un semn de echilibru matur, mai ales în - vâlvătaia - barocă de care poetul George Lixandru se apropie cu simț acut, grav și nuanțat de însăși - merseria sa de sticlă - proiectat în respirația prezentului continuu și a viitorului predestinat. În fine, volumul de poeme - Întunericul luminii - insolită sintagmă, conturează o prezență convingătoare și impune o poezie ale cărei perspective se așează sub semnul creației unor fecunde

împliniri. Cum poemele sale se pretează mai greu unor exemplificări fragmentate, - mă gândesc la înțelegerea întregului - voi încheia fulgurația mea, transcriind în continuare din poemul sugestiv și semnificativ din care am citat deja.

„M-am născut odată cu iadul/acum profesor sunt/predau zilnic toate focurile ce se aprind între cer și pământ. /Nu trebuie să știți să citiți;/durerea/ vă va lumina viitoarea neliniște. /E clar, iubito;/eu sunt fiul iadului/ flăcările lui fierbinți cresc pe rugurile de cuvinte/seananele lui/se aprind între pământ și cer/pentru că nu trebuie să se stingă păcatul, iubito” (Fiul iadului - p. 54—56)

poeme din Voivodina

Vasile Barbu

Tatăl nostru

Tatăl nostru
Cel Atotputernic
Care de sus, din ceruri
Ne tot ierți
Și ne îndemni
Pe căările vii,
Din voia Ta
Cerul e una cu pământul.
Sângele nostru
Cel hrănit
Din visteria Ta
E spre iertarea tuturor păcatelor.
Și ne apără Preabunule
De gânduri și fapte nedemne
Căci din și în veșnicii
Și aceasta e împărăția Ta.

Vasile Barbu

Miniaturi de mai

Nu pleca
Întoarcerea
Nu-ți va avea nume
.....
Cu plecările tale
Plecau și nomazii...
Din mine
.....
Încerc să te chem.
Încerc și azi,
Mai surd ca niciodată.
.....
Tac și când vorbesc
Sânger când mă altoiesc
Pierd și când visez
Și când cânt eu tot oftez.

Iertarea

Aprinde o lumânare
În ascunzișul inimii tale.
Atunci vei putea ierta
Și aceea ce nu se poate uita.

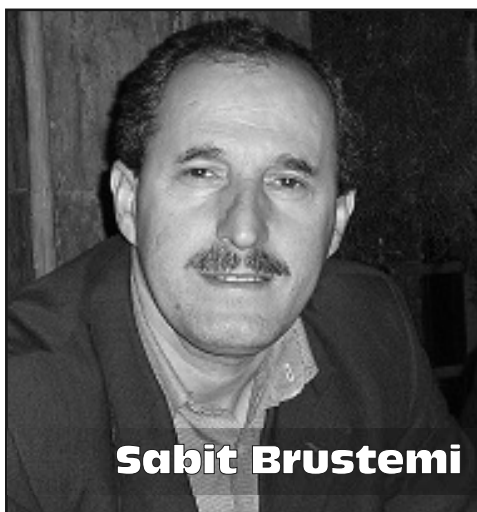
Învăță-mă

Învăță-mă să mor
De dor
Și apoi să
Plâng tăcând
De-atâta gol
Învăță-mă să simt
Durerea
Tăcând în plâns
De atâta nimic.
Pentru că,
Peste tot
E intrarea în singurătate.

Despre sinele confesiv

Să desenezi lumea cu sarea unei lacrimi în spatele căreia stă sufletul în ge-nunchi strigându-ți numele la care tu însuși nu mai răspunzi din pricină de singurătate și de mare pustiire a ființei, iată ultimul prag al necuvintelor, pe care, odihnind fără speranță, nu mai știi încotro să mergi. Dar, dacă te-ai întoarce? La ce să te întorci ?

Sabit Rustemi scrie un vers asemeni umbrei ce-si înconjoară copacul fără să-l destrame, având grije ca numai fotografia lui înmiresmată să lunece pe ochiul privelnic, într-o înțelegere și admirație. Multitudinea de stări și sentimente, e un excelent motiv pentru ușurința cu care poetul poate deambula în scris, exprimându-se nuanțat, frazat, cu mesaj pe lungimes de undă a oricărui receptor : „Nespusele smulge/Au ridicat Ziduri/Pentru a scăpa/De inundația cuvintelor” Câte un samar/Sinelui i-am pus. Ce povară grea/Nespusele. Ne vor ține oare picioarele?” (NESPUSELE) Alteori, sentimentul îndepărtării de lume și suflet, lasă în poem acea zgură părelnic ireparabilă, ca și când abandonul sinelui, punte s-ar face între strigăt și inutilitatea lui: „În mijlocul câmpiei/O piatră singură/Pentru timpuri grele încărungînd/Nici în pod nu-l lasă/Nici în perete/Rămas singur în inima câmpiei/Cel care m-a iubit mă iubeste/Desi nu mă cheamă se uită/Cum s-a adâncit un pârau/Lărgindu-se. . Din piatră singură am devenit pietricică” (PIATRA SINGURA) Alt sentiment în confesiune, - căci și asta ar putea fi până la urmă poemele lui Sabit Rustemi, confesiuni șoptite despre lume și existențial, într-o șinele răbdător și martor, totodată - e tocmai răspunsul la surzenia celuilalt, a celorlalți într-o lume pe cont proiectiv și înspre un final, care la poet e mărturia însăși fixarea în cuvinte pentru un timp mai puțin grăbit : „Aleargă după zgomot/Din zgomot trăiește/Porumbelul meu Cuvântul înțelept nu l-ai uitat/Unde sunt oameni e și zgomot După zgomot tu alergi/Să te întâlnești cu noi/Cu surpriza în cioc Porumbelul meu/Visare pașnică” (DUPĂ ZGOMOT) Dorința! Stare perpetuă la Sabit

Sabit Rustemi

Sabit Rustemi

Umbra Olimpului

(Hija e Olimpiti)
Tu n-ai creat umbra
Alții
Au profitat din înălțimea ta
Pentru a-i întuneca pe cei mici

Consemnări prietenesti *de Mihai Antonescu*

Rustemi, fără abrupte exprimări ori șocante formule rotunjind (sărăcind) conținutul, nu face decât să ne vorbească în termeni pe cât de simpli și curgători, pe atât de convingător sensibili, despre partea ne-văzută a firii acestui poet remarcabil ! " Ba nu-i ca celelalte drumuri/ Atât de zgomotos/Fum și miros/Ea este drum de dorință/Cu un sens fără curbe/Dreaptă ca o lumânare/Șinele se măsoară bine/Când se duce prin ea/ Nu-i ca celelalte drumuri ea/Calea ochilor deschiși-/Adevărul " (CALE DE DORINȚĂ) Volumul ATINGERE DIVINA în traducerea poetului Baki Ymeri, apărut în colaborare cu Uniunea Culturală a Albanezilor din România și cu o excelentă prefață de Marius Chelaru, se constituie într-un veritabil demers liric, menit să-l întoarcă pe Sabit Rustemi la izvoarele ființei, într-o renaștere și trimitere spre cititorul a cărui percepție îi este cât se poate de vecină și atotprețuitoare.

Sabit Rustemi

Atingere divină

Poezie albaneză din Kosova

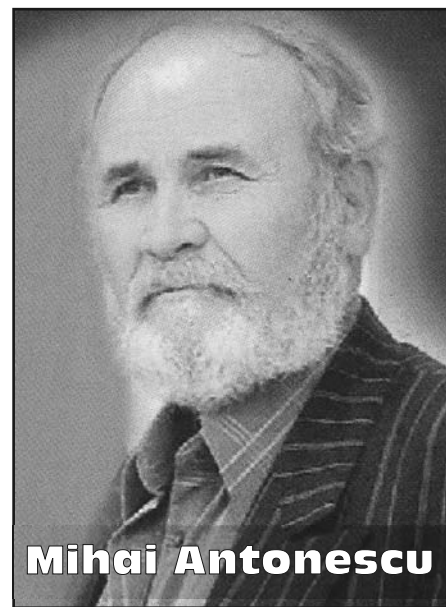
București, 2009

Un brad tânăr sub steaua lui

Despre un azur blând răzimat pe umerii dealurilor as vrea să scriu, despre cum lumina se învelește în regretul stingerii pustiindu-se pe drum de vremelnici luceferi, poate, ori mai bine despre ochiul tainic al cuiva nenumit încă, odihnind între freamătul pleoapei și lacrimă până la întorsul vederii pe dinlăuntrul sinelui. Căci, tot ce este împrejurul ne conține, după cum, ce suntem, într-o bănuielnică mi-

nune se destramă, anticipând dorul și reîntoarcerea.

E un dus - întors în poezia lui Florin Costinescu, rareori fără o izbândă ascunsă în freamătul poemului, asemeni unui pârau ce nu-si dorește stingerea în oceanul tuturor și-al nimănui, ci mai îndată apleacă pământul invers, de dragul revenirii la sfintele izvoare. SECUNDA ETERNĂ, volum apărut la Editura MUZEUL LITERATURII ROMANE în anul 2008, este, cu siguranță locul de întâlnire și interferență a tuturor modalităților și formelor de expreșie prin care poetul s-a făcut cunoscut și apreciat de-a lungul unor continue prefaceri ascensionale, inelul cu diamant am spune, răsucit pe degetul timnului într-o recunoaștere și rămânere. O blândețe, ce numai din apele adânci ale sinelui poate izvorî, precum și o ușurință în exprimare, ce vadește trecerea cu bine prin canoane și o excelentă înțelegere față de cărușia limbii rostuite în text, fac din poemele lui Florin Costinescu adevărate praguri de atins și uimire într-o aflarea unor altfel de universuri: „O lacrimă totul a fost la-nceput, /rotindu-se, ne-a născut, ne-a-năcut, înotam liberi în pupile de pești, /zvâcnind, de zodii atrași, spre cele cerești, Țărniile surpați lunecau rând pe rând, /nu se visau încă pământ, Si totuși căzu, trăznet, prima fărădelege, /a lacrimii care-ncepu să sece....“ (Balans întrerupt). Poetul e demiurg în dinlăuntru ca și în dinafară, modelându-și universul aidoma gândului ce-l străbate până la revelație : Șansa pietrei de a fi comparată cu o inimă, /șansa inimii de a se auzi bătând și prin ziduri de piatră. Legea bastiiliilor de a se năruie. Șansa ta, libertate.“ (Șansă) Din lumina florii de cireș până-n cea unui septembrie unde orice culoare își duce umbra ei ca pe o izbândă înspre un bănuie dar încă departe îngheț, poetul, el însuși o elegie a ființei ascunse în om și lucruri, trece prin forme fixe, prozodice obsesii și lirice incantații, adăstând sub cumpăna sonetului cu o imagine legănându-se între sete și somn, până la re-

Mihai Antonescu

găsirea de sine „Din somnul tău cu lună dă-mi visul să-l colind/prin somnul meu cu soare retraversând amieze-/pierdut și regăsit, copil în labirint/din visul tău voi face sub cumpenele treze. . Spre-a ne aegăsi odată mm rătăcit atât/cât n-au bănuți în salbe țiganei-le la gât...” (Din somnul tău) Tusa unor tristeți, ca și dat-uri ale ființei într-o însoțirea lumii, adumbresc sufletul poetului ghemuit fără vină într-o mărturie : „Pieziș privesc spre mine cei burdușiți de glorie, /li se hlizesc pe umeri galoanele de vată, /de-atâta strălucire i se dilată porii, /spre geniul lor și gheara de cârțiță arată. . . Nimic neverosimil, chiar sumbrele vedenii, /privește-le, Măria, pot să ajungă genii.“ (Pieziș privesc spre mine...) Dar, secunda cea eternă, cea suspendată între nostalgie și conștiința pe trecerii cu vag parfum de întoarcere și dor, cum spuneam, tot prezența și gestul mâinii aproapei o determină, căci Fio rin Costinescu nu-i niciodată singur în poemele lui, ci musai în preajma îngerului sau a femeii, ori a timpului ca întreg i "Măna ta lăsând să cadă /o frunză în golul dintre fluturi, /spirală de aer cu miros de mentă-/chi-pul unui sentiment/în septembrie. . . " (Transcrieri)

Închei spunând, chiar dacă-i prea puțin, că Florin Costinescu stă vertical și împede sub steaua lui, asemeni bradului într-o tânără pădure de fagi, vorbindu-ne despre măreția cuvântului născut din flacără și frig, până -n înverzirea poemului.

Florin Costinescu

Secunda eternă

Editura Muzeul Literaturii române

2008

Poezie albaneză din Kosova

Tu ești curat în fața ochilor noștri
Alții
Au folosit rău învârtirea globului
Pentru a ascunde soarele în spate
Doar provizoriu
El din nou apare în fața ta
În orice dimineață le alungă măștile
Adormindu-le.

Casa de dimineață

(Shtëpia prej mëngjesi)
Înainte de sărutul soarelui
Spală ochii cu apă de izvor
Încălzește încăperile interioare
Cu mână de mamă perpelește tăciune
Hornului îi curăță zgura
Culmii îi schimbă cărămizile
Și se roagă pentru-o dimineață bună
Cu numele tocmai botezat - Jetlir*

Cenușa albă

(Hiri i bardhë)
Iubita mea
Primul poem al vieții
Cum să-l înlătur
Cenușa albă
Cum s-o înlătur
Ca să te văd
Și să te ating
O cum să înlătur
Când Troia
Sub picioare o am
Și Helena
Și Hektor
Sunt doar niște nume

Iubita pierdută
Poezia mea arsă
Cum
Cum să înlătur
Cenușa din ochi

Fără să străbat pe jos
Calea spre Itaca
Până la Karadak
Să te ating
Și să te sărut
Precum primul dor

Nespusele

(Të pathënat)
Nespusele smulse
Au ridicat Ziduri,
Pentru a scăpa
De inundația cuvintelor

Câte un samara
Sinei i-am pus

Ce povara grea
Nespusele

Ne vor ține oare picioarele

Un Richard al III-lea al vremurilor noastre (3)

Victor Atanaslu

Să ne întoarcem la compararea Bucu-reștiului cu un imens stârv, cu un „une charogne”, fiindcă acest loc a devenit damnat, întrucât aici va să se consume o supremă. Erotida va capitula în fața hidosului Dandu Patricianul. Trimiterea implicită e prea splendidă pentru a nu fi și parodică. Proslăvirea se îngemănează cu bălăcăreala (ambele sunt deductibile de comantatorul romanului).

Acesta este un aspect. Erotida este o reîncarnare fictivă, și în alt domeniu al artei, al Mariei Tănase, cea din carne și oase, tratată cu respect religios de temuții activiști de partid din România, nu doar din motivul că era favorita lui Gheorghiu-Dej, care de altfel s-a ocupat cu nerușinare să-i organizeze nemaipomenite funeralii naționale (zic „cu nerușinare” întrucât marele dictator comunist a pus să fie cinstită astfel nu doar inegalabila interpretă, ci și ibovnica lui; chiar dacă nu a fost ca atare, a fost tratată ca atare; la fel se pune problema în ceea ce o privește pe Marlène Dietrich în raport cu Hitler), ci și din rațiuni intrinseci.

Epoca anilor '90 este una de tranziție, într-o accepție globală a cuvântului, în care marii profitori nu sunt, de regulă, personalități, ci descurcăreții, care conștientizează că, în deosebire de Napoleon, Hitler, Gheorghiu-Dej, nu au nici o valoare personală și, de aceea, se lipsesc de valori.

Ei sunt compatibili, în anumite motivații, cu activității idolatrii ai Mariei Tănase din anii stalinismului. Marile lichele ale unui început de ev, fie bolșevico-românesc, fie cripto-comunist, tot românesc, simt nevoia să se înobileze și, astfel, să rămână în posteritate, plasându-se sub semnul acelei nobile inutilități, cum definea Mme de Stael a fi arta. Groaznicii brutozauri, fie aceia politici din anii '50, fie afaceriștii din anii '90, se închină în fața câte unei libelule cu har, cum a fost, cu mai bine de o jumătate de secol în urmă, Maria Tănase, cum va fi foat, în vremuri mult mai aproape de zilele noastre, Erotida. Buldozerele ignorante și descurcărețe, care strivesc tradiția, au nevoie de o tradiție care să-i confirme. E o tradiție a valorii consacrate ca atare, întrucât a fost confirmată de epoca anterioară, în care s-a produs ascensiunea cutărei personalitățienerate.

E momentul de a discuta despre cuplul Vitalie Românescu – Alecu Dincă Prejbeanu, asemănător unui alt tandem, Farfuridi – Brânzovenescu, având însă particularități ale registrului și dramatic al creației de față. Însăși structurile de fond ale cuplului prezintă similitudini, fiind vorba, în ambele cazuri, de o „locomotivă” cu personalitate și un „vagon”, care, inevitabil, nu va face decât să „îngâne”, prin mersul său, locomotiva, Farfuridi de aici, deci locomotiva, este Vitalie Românescu.

Felul cum îl chemă pe Românescul nostru are ceva nerușinat în sine. Prenumele este acuzat slav, numele însă este duhnitor, neaoș, chiar mai mult de atât! Naratorul însuși emite (cu un cinism care îl prinde), ipoteza că, de fapt, omul se va

Dinu Săraaru

fi numit Romaniuc. Dacă tot avea pornirea de autobotezare, din firești rațiuni oportuniste, veselul Vitalie putea să-și zică Romanescu, nume relativ obișnuit la noi. Dar unde era atunci vitalitatea batjocurii, practică implică, prin afișarea unui neaoșism, într-o modalitate tipică slavă, străină de orice urmă de specific românesc?

Personajul este tot timpul zămbitor, jovial, îndepărtând cu eleganță de la sine orice ar putea fi deranjant. În realitate prea blândul (formal) Vitalie este perfect opusul (într-atât până a fi ceea ce se numește în biologie dușmanul) lui Didi Sfiosul. Dacă primul este câinele care latră și o să tot amenințe că o să muște, celălalt este dulăul blajin, mios, unsuros, aproape somnolent, dând parcă a înțelege că nimic nu este sub semnul stresului și că numai o minune care a rămas infantilă nu realizează că trăim pe cea mai bună lume posibilă, dar, știe să-l atenționeze pe primul că-i poate deveni victimă, iar acela înțelege și își acceptă pe deplin condiția.

„- Tu unde erai aseară? – întrebă aspru Vitalie Românescu, ai cărui ochi albaștri spălăciți parcă s-r fi înverzit din senin și s-ar fi tulburat lumina lor dintr-o dată, devenind neagră, râncedă, bolnavă...”

Gura lui unsuroasă se uscase și ea, buzele se făcuseră ca o coajă uscată, vânăt sângerie, și Jupânul își spuse, surprins să-l descopere astfel: „va sa zică, asta e fața ta, fratello, m-am lămurit, acum știu și e bine că știu...”

Didi Sfiosul se uita la el, mârâind ușor ca un câine bătrân, jigărit, care se potolește din senin și ar vrea să picotească leneș, nu îl mai interesa mare lucru din ce se petrecea în jurul lui, mmm, mmmm, mmmm.”

Exact cum ar apare un „ochi” fatal într-o apă mare sau relativ mare parcă din senin, tot așa, la blajinul Bitalie se ivește un ce ucigaș în privire, o expresie încremenitoare a unei forțe aneantizate, o îndită ipostază a Bestiei din teatrul lui E. Ionescu.

Dacă acel Alecu Dincă Prejbeanu este, cât de cât, un ecou fidel al lui Brânzovenescu, Vitalie Românescu (și în aceasta

constă la el nota complementar-eroică) a trecut sensibil de la blajinătatea fanariotă a lui Farfuridi (și acela tulburător în felul său, prin fixismul programului său diurn, care-l face un fel de Kant fără fond) la bi-ciuala de ohrană țaristo-bolșevică.

E cazul să subliniem un anume realism de esență, așadar același despre care am vorbit mai devreme. Stridența, reperabilă prin onomastică, dar și prin violența potențială, care semnalizează că se poate manifesta pe neașteptate, sunt note care aparțin specificului de obârșie a lui Vitalie și nu au nimic de a face cu specificul românesc, așa cum dezlanțuirea spectacular-barocă a lăutarilor țigani de la „Șarpele roșu!” este o caracteristică a etniei acelora.

(Nu e nevoie să adaug, aceste puncte tari, a căror finețe este deductibilă doar analitic, nu au nimic de-a face cu vreun party-pris rasist).

Dar cine-l observă pe Vitalie în interm-pestiva sa reacție de ciclon? Alde Jupânul! Scriitorul reproduce, înainte de debutul propriu-zis al cărții, declarația unei anume persoane empirice, care „cu dragoste și smerenie” se recunoaște a fi „patronul rest”. [prescurtare uzuală într-un proces-verbal n.m. V.A.] „Șarpele roșu”. În realitate, chiar dacă Jupânul reproduce (ceea ce e imposibil) toate trăirile, reacțiile, modul de a acționa al cutărei persoane empirice, tot este vorba de o strictă apariție în ficțiune, (așa cum personajele, toate existente aieva, despre care se vorbește în O viață de om a lui Iorga, sunt personaje ale unui excepțional roman involuntar). Să ne amintim de Avertismen-tul, aflat tot la începutul cărții!

Să vorbim, fie și în treacăt, despre compoziția savantă a opului. Totul este o povestire, aflată în cadrul unei alte povestiri. Într-o măsură deloc neglijabilă, Naratorul povestește povestirea Jupânului. Jupânul însuși este un povestitor înăscut, ca să spun așa, în sensul că aproape tot ce îi cade în raza receptării lui devine material al povestirii sale. Folosind termeni deja deveniți celebri, ai putea spune că trăiește ca să povestească. Naratorul introduce, fără urmă de ostentație, și o anume perspectivă caleidoscopică. Perspectiva unui personaj-narator (Jupânul) este contrazisă de perspectiva naratorului propriu-zis și, în felul acesta, credibilitatea susținerii celui dintâi este pusă, la modul cel mai serios, sub semnul întrebării. Astfel, Jupânul relatează o microepopee (al cărui protagoniste este, firește, el însuși), privind modul în care, cu aplombul unui veritabil erou de western, a impus unor parveniți, unii dintre ei fiind pur și simplu niște neica-nimeni, deveniți brusc mai-mari ai zilei, în acea perioadă tulbure, după momentele inițiale de după căderea lui Ceaușescu, să-i dea în stăpânire cărciuma „Șarpele roșu”-

Pe de altă parte, tot Jupânul se arată destul de prompt în reacția sa de slugă, temperatoare de conflicte și ultraascultătoare de mușterii săi de bază. Numai precizarea că acești mușterii sunt Dandu Patricianul, Didi Sfiosul, Liderul (ultimul, dar nu cel de pe urmă!) arată că el este un stâlp de nădejde al noii puteri, deci o

natură obedientă.

Și totuși! Aceeași personalitate înzestrată cu o forță fizică cumplită, fiind un haidamac cât toate zilele, îți dă și impresia că joacă comedia tipului conformist, fără a fi ca atare. Luciditatea de care este capabil îl indică, ca un comediat care-și păcălește stăpânii, adoptând masca slugii de o loialitate etanță.

Nici verosimilitatea unui „scenariu” de epopee nu e exclusă. Istorisirea privind felul cum s-a întâmplat să i se cedeze lui, Jupânului, „Șarpele roșu”, poate să nu fie o simplă gasconadă.

Cine este de fapt Jupânul? Unde este adevărul?

Cartea nu este nici o clipă un document, ci se ridică mereu la ficțiune. Și, fiindcă veni vorba de poveste, teribile sunt înregistrările făcute și puse ulterior sub ochii Liderului, pentru ca acesta să sesizeze că Dandu Patricianul poate fi prins cu mâta-n sac!

Pentru a lua măsurile potrivite, Liderul trebuie să fie pus în cunoștință de cauză, trebuie să aibă, la modul integral, informația necesară conținută în înregistrările incriminatorii pentru Dandu. Numai în urma aceste lecturi complete el va observa că incriminarea erotică nu este capitală.

Va urma

Clepsidră înzăpezită

Ana Hâncu

Motto: Aruncă năframa înzăpezită peste clepsidră și nisipul va deveni sămânță de nuferi albi cu rădăcini de vânt...

N-am să mai strig,

Nici nu mai plâng

De dor!

Din lutul meu ai plămădit

Doar o năframă -

Urzeală de luceferi-

Peste vis de stele!

Tu vei erumpe

În frunze argintii,

În ochii noștri

Se sculpează perle!

A nins peste clepsidră...

Ursitoarea ne-a înzăpezit

În sărbătoarea

Timpului zburând,

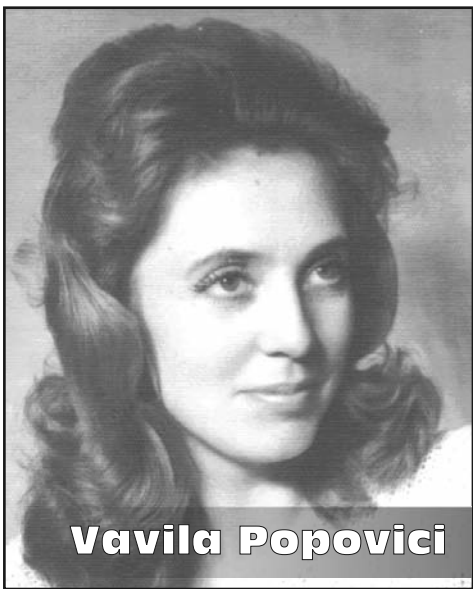
Înfășurați în

Curcubeu rotund

Și-am devenit sămânță

De nuferi albi

Cu rădăcini de vânt!

Vavila Popovici

Vavila Popovici
Carolina de Nord

Cuvântul civilizat în grecește înseamnă domesticit, cultivat, altoit, pentru a produce roade mai hrănitoare și mai gustoase. Omul civilizat ar fi omul altoit, acela care se altoiește el însuși și altoirea se face cunoscând. Cu privire la necesitatea îmbogățirii cunoștințelor din viața noastră, Andrei Pleșu spune în cartea sa Despre Îngeri: „Ești ceea ce știi să-ți adaugi.”

Civilizația era definită, la un moment dat, ca fiind nivelul de dezvoltare a culturii materiale și spirituale ale societății. În cartea sa Civilizația greacă, Andre Bonnard scria: „Civilizația este totalitatea invențiilor și descoperirilor făcute pentru a proteja viața omului, a o face mai independentă față de forțele naturii; a proteja viața omenească, dar și a o înfrumuseța, a spori bunăstarea tuturor, a face să crească bucuria de a trăi într-o societate în care se stabilesc relații mai echitabile între oameni.”

După nenumărate definiții date conceptelor de cultură și civilizație de-a lungul vremurilor, s-a stabilit în cele din urmă, că civilizația include în sfera ei procesele care răspund exigențelor vieții practice, iar cultura include domeniul spiritului și al intelectului, împreună urmărind realizarea plenară a omului, a vieții și a comunității umane.

Cultura este definită de un autor ca fiind tot ce ne amintim după ce am uitat ce am învățat. Să nu înțelegem greșit! Este doar o uitare aparentă. Această uitare este valabilă doar în cazul neimplicării structurii noesice (sufletești) în procesul de învățare. În cazul participării sufletului, cunoștințele trec în subconștient ca într-o Bancă de date a creierului uman și de acolo, în anumite momente ale vieții, ies sub forma unor raze de lumină, definind sensurile cele mai importante, adică esența lucrurilor. Nici nu știm când vine acel moment necesar chemării cunoștințelor aparent uitate. În viitor se presupune că nu vom avea nevoie de atâta memorie, întrucât calculatorul face această treabă cu un randament mult superior unui creier uman, dar omul este cel care comandă extragerea datelor, omul poate simți, poate gândi și din gânduri se nasc idei, prin reflexivitate, ca gând al gândului și... „Un gând frumos poate să fie ca o biserică în care omul își odihnește sufletul.” spunea Regina Maria.

Constantin Noica expunea cele patru motive pentru care merită să faci cultură: 1.- Cultura este singura sursă certă a unei bucurii permanente, bucuria fiind altceva decât plăcerea; 2. Cultura este adevărata formă de maturitate a spiritului; 3. Cultura este singurul loc în care libertatea e la ea acasă; 4. Disciplina culturii e o formă

foarte eficientă de igienă a spiritului.

În India cultura s-a făcut sub arbori (upanișade), în Grecia prin poeți, în lumea arabă șezând turcește. În ultimă instanță, a face cultură, înseamnă: „Să-ți chemi prietenii văzuți sau nevăzuți, și să faci cu ei castele”. Dar aceste castele trebuie clădite cu cărămizi sau pietre solide, pe o fundație tot atât de solidă pe care o numim morală. Numai atunci omul poate deosebi binele de rău, binele fiind armonia gândurilor și a faptelor, iar Răul, negația voinței de bine.

Morala trebuie să stea la temelia culturii și a vieții politice a unei societăți, ea fiind modul de comportare a individului în familie și societate. Întâi trebuie pusă morala la baza unei societăți și numai apoi democrația. Pericle, general, orator și om atenian, conducător al Atenei între anii 443 și 429 î.Hr., a instaurat democrația ateniană, fiind un om inteligent, cinstit, patriot, elocvent. În aceste vremuri, se pare că mulți au ales întâi democrația și de abia mai târziu s-au gândit la morală. Heinrich Heine afirma că o națiune nu poate fi regenerată dacă regimul ei nu dovedește o înaltă forță morală.

Socrate, această strălucită minte a lumii antice, obișnuia să repete că fericirea unui om pe acest pământ este condiționată de virtute, că virtutea este știință, ca atare poate fi învățată de oameni; dacă omul devine cinstit, el va fi capabil să practice cunoașterea corectă. Pentru Socrate viața omului devine o temă morală, omul trebuind să-și dăltuiască sufletul continuu, pentru realizarea binelui și eliminarea răului. În realitate, mulți oameni știu foarte bine ce este bine și corect, dar fac ceea ce este rău și incorect. Pe de altă parte, moralitatea nu poate exista fără libertate, unul dintre bunurile vieții noastre. Atunci când un barbar dă frâu liber bestiei din el, aceasta este o falsă libertate. El răbufnește, de cele mai multe ori lezând pe cei din jur, deci el nu este liber, asupra lui presează „veninul” și nu se poate stăpâni. Cu adevărat spunea cineva: „Pentru a putea să fii liber, trebuie mai întâi să-ți înfrângi barbaria”. Dar pentru a-ți înfrânge barbaria, trebuie să te cunoști pe tine însuși și să reușești să-ți modelezi caracterul, dobândind astfel libertatea spiritului; să ști ceea ce poți cunoaște și ceea ce nu poți cunoaște, și să mai ști ce trebuie să faci și ce nu trebuie să faci. Socrate, profund gânditor, cu modestia ce-l caracteriza, vorbea despre posibilitățile noastre de cunoaștere care sunt limitate, despre faptul că nu trebuie să tindem a cunoaște dincolo de ceea ce nu putem cunoaște. Dar care ar fi limita? Cum ne putem da seama când și unde trebuie să ne oprim? Un om care a dobândit virtutea, este un om cinstit, el poate discerne binele de rău și va ști când și unde să se oprească, va ști pe ce cale să meargă.

În contrast cu gândirea lui, un alt filozof, din secolul XIX, Friederich Nietzsche,

dorea să amplifice puterea omului, să poată ajunge un supraom. Conform ideilor sale, moralitatea nu depinde de mărime, bunătate, corectitudine, ci de puterea celui mai tare. Astfel scopul final al omului și al societății nu este acela de a-l face pe fiecare om fericit, ci doar pe câțiva, pe cei mai puternici. Iubirea pentru el nu era o virtute, ci o slăbiciune, căci atunci când omul iubește, spunea el, nu poate lua hotărâri mari și serioase, deoarece este influențat de iubire, care, în concluzie, era un rău. Ce era binele pentru Nietzsche? A fi curajos era bine. A avea un scop în viață, a fi dur cu ceilalți pentru a-ți atinge scopul. Trebuie să calci pe ceilalți pentru a urca tot mai sus. Fac o paranteză amintindu-mi de proverbul francez: „La raison du plus fort est toujours la meilleur!” Vai de noi, cei care ne-am izbit de această etică! Să revin la ideea de mai înainte! Astfel Nietzsche spera că puterea și supraomul vor realiza o nouă lume plină de fericire și prosperitate. A fost numit „falsul profet”, întrucât era o fire blândă, miloasă, cu o educație creștină primită de la părinți, dar un aristocrat bolnav, individualist, veșnic simțindu-se izolat.

Apostolul Pavel spune că legea morală e înscrisă în inima omului. Alături de legea morală există și o conștiință morală. Cu ajutorul conștiinței morale omul este în stare să judece și să aprecieze ideea de bine. Conștiința morală este poziția sufletească a omului care-l îndeamnă să se conformeze legii morale. Conștiința este deci organul de cunoaștere, aplicare și împlinire sau neîmplinire a legii morale, condusă fiind de logică. Și în final este liberul nostru arbitru.

Immanuel Kant prețuia în mod deosebit argumentul moral. El spunea că este firesc și logic ca în lume, virtutea să aibă drept răsplată fericirea și întrucât în lumea aceasta raportul dintre virtute și fericire, viciu și nefericire nu se realizează întotdeauna, se postulează existența altei lumi și existența unui judecător, care nu poate fi decât Dumnezeu.

Această argumentare a devenit pentru el, izvorul religiei. După Kant, Dumnezeu, libertatea și nemurirea nu sunt obiecte de cunoaștere teoretică, nu pot fi deci demonstrate științific, ci sunt obiecte ale rațiunii practice, deci nu pot fi justificate decât moral.

Viața omului a fost și este o luptă, iar în prezent trăim o perioadă a vieții complexă, când ne sunt necesare multe, așa numite « arme », ca: inteligență, cultură, talent, foame și dragoste de muncă și de informație, intuiție psihologică, dar și multă, multă iubire. Trebuie să știm ce cantitate și calitate de cultură posedăm, pentru a ști la ce să ne conectăm, pe ce drum să pornim; cultura este cu adevărat o chestiune de cantitate și calitate, iar pentru a cunoaște măsura calității, mai avem nevoie și de repere valorice. Este bine să le căutăm, să le găsim, să beneficiem de ele.

A fi cult nu înseamnă neapărat a citi mult, a memora și a reda apoi cu fidelitate cele memorate, ci a-ți crea în urma lecturilor făcute, sau a trăirilor avute, o filosofie a ta, o viziune a ta, pe care s-o treci prin filtrul rațiunii tale, prin logica ta și apoi să încerci s-o redai, eventual, prin artă sau literatură. Dar literatura se face cu inspirație (revelație) care este spirituală, de natură divină, cu memorie care ține de sfera rațiunii și cu imaginație care este puterea sufletului. Despre inspirație Petre Țuțea spunea că „se aude, nu se caută, se ia, nu se întreabă cine o dă”, deși noi știm prea bine cine o dă. Energiile divine sunt comunicate de Duhul Sfânt și luminează mintea omului.

Înșușită prin diverse forme, cultura este necesară omului talentat pentru a putea crea ceva valoros, precum matematicianului îi sunt necesare exercițiile zilnice. Nu orice om de cultură poate avea talent și în lipsa talentului (în domeniile artei și literaturii), el nu va putea deveni scriitor, pictor etc. Este însă un păcat să nu te străduiești a-ți descoperi talentul (sunt atâtea domenii în care poate exista) și a lucra pentru el, căci munca este legea vieții, iar lenea, înseamnă moarte. Dumnezeu dorește ca noi să folosim fiecare dar pe care ni-l dă.

În final poate veni succesul, noi îl dăm șansă sau destin, dar este de fapt, misiunea personală (MP) dăruită de Dumnezeu, răsplata credinței și a eforturilor noastre. Este un ajutor teribil să ai un talent, nu neapărat mare (asta o hotărăște Cel de Sus!), dar să crezi în rostul talentului tău și să fii în stare chiar „să mori de foame fiindcă ești artist”, punea cineva. După Edison, părții de talent trebuie să i se adauge alte două părți, de „transpirație”, adică de muncă, efort.

Știința, arta, religia și morala, trebuie să constituie un tot, să penetreze una în cealaltă, să fie deci inseparabile, să aibă același scop, acela de a-l face pe om cât mai fericit. Marii artiști au fost oameni de o profundă religiozitate: Poeți ca Ovidiu, Horațiu; muzicieni ca Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert; pictori și sculptori ca Leonardo da Vinci, Tițian, Michelangelo. S-a spus și s-a dovedit că arta care stă în slujba religiei, dobândește un plus de frumusețe spirituală.

Cei mai mari oameni de știință, Newton, Einstein, Pascal, Leibniz, Descartes au posedat atât spiritul științific cât și cel filosofic și au fost animați de un profund spirit religios.

Teoriile lor sunt fructul observației, al experimentului și al meditației filosofice, având ca postament credința în lumea spirituală, divină. Pascal spunea că marile spirite termină întotdeauna religioasă.

Dintre Marile Spirite care au luminat pentru o clipă cu lumina divină cerul existenței omenești, și care a fost mai aproape de Dumnezeu, este Iisus:

Continuare în pagina 10

prof. Radu
Negoescu

Informație, cunoaștere, conștiință

1. Societatea conștiinței

Societățile agricole, industrială, sau aceea a informației s-au denumit după elementul esențial al evoluției sociale, după motor. Societatea Cunoașterii se poate defini la fel, toate domeniile societale fiind propulsate acum de cunoaștere via tehnologia informației și a comunicațiilor.

Între agricultură, industrie, informație există o relație de creștere a unui element implicat în societatea anterioară, ce devine dominant în următoarea. Industria este evoluată din aspectele meșteșugărești ale agriculturii, iar informația și informatica din aspectele teoretice ale dezvoltării mecanicii și electricității - motoare ale societății industriale. Miezul informației este noutatea, surpriză a ceva neașteptat, iar decoptarea lucrurilor noi, ignorate mai înainte, sporește cunoașterea. „Cunoașterea este o formă de informație” arată Mihai Drăgănescu (2001), implică informație - am adăuga noi, ceea ce înseamnă că Societatea Cunoașterii este mai mult decât Societatea Informației. La fel, dezvoltarea unui miez al cunoașterii, cel îndreptat către esența ființei umane - activitatea cerebrală, va conduce către Societatea Conștiinței. Conștiința ființei umane implică cunoaștere, inerent limitată la scara umană, dar permite contemplarea Conștiinței Fundamentale a Existenței (termen introdus de Mihai Drăgănescu, 2001) ce implică cunoaștere absolută (deplină). După același autor, Era Informației ar cuprinde etape descrise ca Societăți ale Informației, Cunoașterii, Conștiinței.

Societatea Conștiinței a fost introdusă ca termen la începutul anilor 2000, la încrucișarea viziunilor filosofice ale lui Drăgănescu și Kafatos cu progresele legate de tehnologia informației, de domeniul inteligenței artificiale și cel al roboților inteligenți (robo sapiens), de biotehnologie (neurofarmacologie, neuroimplant, inginerie genetică) și de nanotehnologie.

Mihai Drăgănescu (2003) distinge mai multe feluri/niveluri de conștiință:

- conștiința omului actual;
- conștiința omului viitor, modificată grație biotehnologiei (îmbunătățită?);
- « conștiința » artificială produsă prin mijloace pur tehnologice;
- conștiința Fundamentală a Exis-

tenței - Dumnezeu în înțelegerea celor religioși.

Se observă că între cele două niveluri extreme de conștiință, cea a omului actual și Conștiința Fundamentală a Existenței, există forme de conștiință tip artefact, făurite sau modificate de mâna omenească, care pot ușura sau, dimpotriva, împiedica translația logică în ordine morală a conștiinței omului actual către Conștiința Fundamentală a Existenței.

Astfel biotehnologiile (de exemplu organismele modificate genetic) pot - în funcție de măsură/mijloace/metode de testarea a produselor (în toate acestea își poate băga coada conștiința deviantă a unora sau chiar Anti-conștiința Fundamentală a Existenței) - aduce o contribuție pozitivă sau dăuna omenirii.

La fel „conștiința” artificială poate echipa roboți prietenoși sau destructivi, ultimii fiind apți - lăsați de capul lor - să provoace cataclisme într-o lume prea mică pentru războaie nucleare.

Prin urmare, trecerea logică, benefică pentru omenire, de la primul la ultimul nivel de conștiință nu se face spontan, ci ar trebui ghidată de un principiu moral rezident în conștiința umană.

Principiul moral trimite la spiritualitate.

„Fiecare om, spune Mihai Drăgănescu (2003), are o înțelegere empirică a conștiinței și își dă seama că aceasta reprezintă nivelul cel mai ridicat al ființei sale. El simte spiritualitatea și viața spirituală ca fiind esența vieții conștiinței”.

Societatea este văzută de același autor la încrucișarea unor influențe venind dinspre știință & tehnologie, mediul ambiant, zestrea genetică și culturală (epigenetică) a omului și spiritualitate. Spiritualitatea nu este un motor social relativ obiectiv, precum știința, ci rezidă în profunzimea intangibilă a subiectivității oamenilor, în conștiință.

În privința zestrei genetice, este citat Grigore Traian Popa, care analizând în anii '40 relele societății contemporane credea că creierul trebuie luat în discuție în privința a ceea ce se întâmplă rău indivizilor și societății: altfel spus, creierul poate instrumenta atât binele cât și răul.

Unii neurobiologi de astăzi cred, de asemenea, că genele sunt de vina în privința unor anomalii comportamentale. Așa cum anumite boli au cauză genetică, anumite comportamente deviate pot avea origini pur cerebrale, genetice (iar nu epigenetice, referitoare la experiența de viață), determinate de modul în care se exprimă genele, adică de interacțiunea lor concretizată în efecte somatice sau funcționale.

Întrebarea care se pune, după Mihai Drăgănescu (2003), este dacă nivelul de conștiință (dependent de nivelul sau de spiritualitate) al omului actual ar putea învinge la scară

socială efectele destructive ale părților din determinarea sa genetică îndreptate către rău și agresivitate ce împiedică propășirea omenirii către o veritabilă civilizație socio-umană.

Societatea Conștiinței ar recunoaște drept obiectiv zidirea unei asemenea civilizații, penetrată de principiul moral al umanismului spiritualizat, ce ar domina toate rețelele sociale.

Este deci posibil ca omul actual, așa cum se manifestă - în parte din cauza echipamentului sau genetic, să clădească o Societate a Conștiinței?

În prelegerea sa de la Conferința Ingimed II 2001, Mihai Drăgănescu arăta că nu vede posibilă clădirea unei Societăți a Conștiinței fără participarea conștiinței artificiale.

2. Conștiința și conștiinta

O scurtă paranteză semantică. Engleza pare a numi conștiința și conștiința cu același **consciousness**, deși conștiința se regăsește mai corect în **self-awareness**.

Conștient desemnează în românește, în primul rând pe cineva care își poate poziționa rațional eul față de lumea înconjurătoare și față de sine însuși; rațional trimite la modul în care se face această poziționare de largă majoritate a celorlalți indivizi. Conștient mai înseamnă cineva înzestrat cu un anumit nivel de conștiință: „sunt conștient de responsabilitățile mele profesionale/civice”, unde atitudinea față de responsabilități este deja un principiu moral.

Conștiința înseamnă însă mai mult decât ceea ce implică „sunt conștient” (care exprimă un potențial) și anume disponibilitatea non-ezitantă (dovedită) de a da curs acestui potențial în cadrul comportamentului curent. La un nivel și mai înalt, conștiința implică căutarea sensului existenței, pentru sine și pentru mulți alții care nu au capacitățile necesare, printr-un demers filosofic și/sau religios.

Exercițiul conștiinței se face la nivel social. Mihai Drăgănescu privește palierul social (interacțiunea între ființele umane) ca pe unul superior celui biologic. Civilizația sa socio-umană este mai mult decât simpla sumă a indivizilor umani (care pot acționa și spre rău), ci suma părților luminoase ale fiecaruia care sunt extrase și puse laolaltă de exercițiul colectiv, social al spiritualității; pe scurt, de conștiința colectivă.

Legile lui Moise prescriu comportamentul social al individului și încriminează păcatele sociale - începând cu relația față de Dumnezeu-Tată al tuturor - mai degrabă decât păcatele individului față de sine însuși (și ele reductibile, cum știm din medicina stilului de viață).

Va urma

Text din volumul

„Femeia din creierul fiecărui”

Aurel Udeanu

În fiecare clipă

fiecare dintre noi

Suntem fără să știm Dumnezeu

Dar se întâmplă că după o veșnicie

Dă buzna în ochiul nostru

Coapsa velină a colegei

noastre de serviciu

Și ne smulge din starea

De Dumnezeu.

Și fiecare clipă fiecare dintre noi

Suntem ce vrem și ce nu vrem să fim pe acest pământ.

Dar se întâmplă că ne întâlnim fără voia noastră pe stradă

Cu niște săni minusculi insolenți de adolescență

Cu niște gutui pipernicite împungând

Cu capul aerul pe care-l respirăm

Și scoțându-ne din identitatea

Cu noi înșine.

În fiecare clipă fiecare dintre noi

Suntem tot ce a existat și va exista în acest univers.

Dar se întâmplă că sosește vine așa o mireasmă

Dinspre grădina umblătoare numită femeie

Care ne-așteaptă oriunde sosim

Ne ia de mână și ne mută alternativ

Din neființa noastră

Din ființa în neființa noastră.

În fiecare clipă fiecare dintre noi

Suntem... ce mai contează ce suntem?

Dar se întâmplă că seara în așternut

Înainte să descindem în paradisul ăla dintre picioare

Ne întâmpină/mustră cu surâsul ei indicibil

lubita amanta soția

Persica goală veșnicia ce-o ținem în brațe:

„ pe mine cui m-ai lăsat în tot acest timp

Cât ai fost Dumnezeu

Cât ai fost Dumnezeu?”

În fiecare clipă fiecare dintre noi

Suntem fără să știm Dumnezeu.

Cum se poate Dumnezeu care suntem

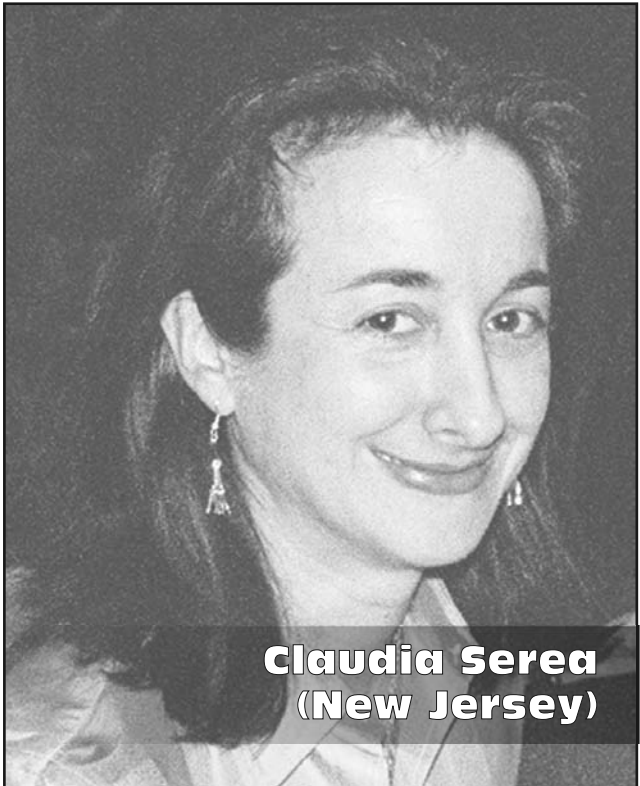
Lăsa excedat de ceea

Ce nu poate să-l excedă

Întrucât Dumnezeu excede

Totul?

Poetul lunii mai: Claudia Serea

**Claudia Serea
(New Jersey)**

Mr. Markel și Maria

Îi conduc la masă și mi-i imaginez dormind,
capul lui alb peste sânul ei brun.

Ea visează moartea lui Fidel Castro și
pantofi de la Manolo Blahnik.
El visează Pepsi gratis.

Se așează la masă și beau ceai
din cești de tăcere.

Le pot vedea singurătățile, iluminate pe jumătate,
ca niște aburi în jurul trupurilor.

Vinovăția și dorința se amestecă cu laptele în ceai:
cremoase, ațâțate,

inseparabile.

Jackie O.

Jackie O. e o femeie demnă.
Poartă haine murdare, dar elegante

iar chelnerii cred că este alcoolică,
deși nici nu miroase și nici nu tremură.

Obişnuia să vină la cafea cu soțul ei -
el a murit anul trecut.

De atunci, vine singură.
Nu pare că-l regretă prea mult.

Are un răs cochet și ochelari mari de soare
de care nu se desparte niciodată.

Îi torn cafeaua, iar în spatele lor îi zăresc ochii
țesuți de păianjeni tragici.

În spatele ochelarilor ei de soare
ninge încet.

Dar repede și-i potrivește înapoi pe nas
și mă întreabă ceva:
orice întrebare în locul tăcerii.

Conversația mărunță,
sarea zilei.

Aparența civilizației

Tipul cu părul roșu poartă ochelari cu rama de aur.
E pretențios, plăcut, politicos,
citește ziare canadiene în franceză
și se uită sub fustele femeilor.

Vine liniștit și își alege un loc bun
ca să stea două ore cu o cafea,
uitându-se la coapsele femeii care stă în fața lui -
și ea îl lasă, surâzând în ceașcă -
în timp ce undeva departe
se desfășoară luptele politice,

războiul din Bosnia și viața Annei Nicole Smith.

E o relație ascunsă între lucrurile
care păstrează aparența civilizației.

E un dans derulat cu încetinitorul:
cafeaua lui, a ei,
ochelarii,
ziarul lui,
revista ei,
mișcările calculate,
laptele, zahărul,
picioarele încrucișate.

Deodată ea s-a plictisit. Se ridică să plece
și-și aruncă râsul în monezi zgomotoase
pe masa de marmură.

De pe ecranul televizorului de lângă bar
Anna Nicole Smith îi zâmbește
cu buzele roșii ușor întredeschise.

Janet

Janet e o bătrână uscată,
cu părul creț și ochelarii gri.
Bea cafeaua neagră și stă lângă ușă
să poată pleca neobservată.
Ea vine direct dintr-un roman
în care tricotează un fular nesfârșit
și rezolvă mistere sâmbăta.

Îi torn cafeaua și vorbim despre bijoux-uri
și anticuri victoriene,
despre Oscar Wilde,
proprietăți în sudul Angliei
și despre călătoriile ei
la Praga și la Budapesta,
mergând cu spatele spre Marea Umbră.

O întreb multe, și aștept să-mi dea
un răspuns relevant, care să-mi schimbe viața.
Explică-mi, Janet, de ce Dumnezeu
se mută oamenii la continente depărtare
și sar dintr-o viață într-alta,
ca și cum ar sări între trenuri aflate în mișcare?

În schimb, ea se învâluie în tăcere.
Își pune pălăria înflorată și dispare după colț.

Necălătorite sunt numai cărările cerului.

Hark

Ochii lui mici de cocor sunt incercuiți cu roșu
din cauza că au văzut interiorul
unei închisori politice din Chile.
Dar niciodată nu vorbește depre asta.

E îndrăgostit de chelnerița spaniolă,
dar n-o să i-o spună niciodată.
În schimb, face sandvișuri perfecte
cu pâine focaccia,
cu frunzele de salată cuibărite
ca scrisorile de dragoste
printre feliile de șuncă.

Ia acasă firimiturile care rămân,
să le dea păsării pe care o crește în Forest Hills,
o pasăre-semn de întrebare ce se înalță cu fiecare zi
de când s-a mutat la New York acum cinci ani.

Noaptea târziu,
înalță pasăre bate cu ciocul în lună,

dar luna nu-i răspunde.

Olga

Numele ei e același cu al unor sutiene din Kmart
și al unei mărci de supă din magazinul rusesc.
Ea șade printre mere,
vene de aur arătându-li-se prin piele.

Pune pâinea cu rozmarin în pungă și zâmbește.

Povestea aceasta este despre o fată blestemată
să pună pâine pe rafturi în fiecare zi
timp de o sută de ani.
Ea visează să fugă în lume
și să ajungă supermodel.

Nu știi ce s-a întâmplat cu ea.
Poate că s-a dus înapoi în Rusia
să-și îngrijească mama bolnavă.

Poate vinde mere în St. Petersburg.

Într-o după-amiază, fiind obosită,
m-am suit pe raftul de sus,
m-am ascuns în cutia cu ceai rusesc
și am dormit o sută de ani.

Când m-am trezit, ea nu mai era.

M-am plimbat până în Bryant Park.
Era Săptămâna Modei, și, de pe podium,
cineva care arăta ca Olga zâmbea.

Annoui

E negru ca noaptea Senegalului.

Are diplomă de inginer constructor,
vorbește franceză perfect și discutăm
ce respirație puturoasă au imperiile.
Râde la glumele mele în engleză,
dar nu le înțelege.

Uite-l că vine, târându-și teul.
Spălător de vase și om de serviciu,
se pricepe să curețe orice mizerie:
cafeaua vărsată,
supa stricată,
găinașul porumbeilor
și voma bețivilor,
Nici o problemă, domnișoară, las' pe mine.

Annoui, nu te supăra.
Toarnă săpun peste greșelile noastre.
Freacă-le bine.
Scurpă și lustruiește-le.
Pentru toți, un nou început—
nu-i așa că ar fi frumos?

Annoui râde, dar nu înțelege.

Proverb budist
spus de ajutorul de chelner thailandez

Înainte de iluminare,
am servit băuturile și am curățat mesele.

După iluminare,
am servit băuturile și am curățat mesele.

Suburbia

Poștasul mereu aduce scrisorile,
fie pe ploaie, fie pe timp frumos.

Așa a aflat nevasta poloneză
că fratele ei avea un copil cu o altă femeie.

În drum spre biserică, ea trece pe lângă un vecin
care arde înlăuntru, dar ea nu știe.

Trece pe lângă o casă unde copiii nenăscuți
se joacă cu păpușile pe verandă.

Pe stradă, mireasa cuiva îmbracată în negru
plimba un câine Chihuahua pe nume Durere.

Când trece ea, frunzele copacilor păstrează tăcerea
iar amurgul are chipul învinețit, ca orice premoniție.

Într-o piscină, Exploratoarea Dora gonflabilă
plutește cu fața în jos,
iar scânteile licuricilor ridicându-se din gazon
sunt singurele semne că iadul există.

Glasul iubirii din ființa noastră

Anton Gagli

Am fost pe Everest cu mintea prin iubire și am rămas acolo pentru mult timp. Nu am simțit frigul, pentru că în ființa noastră iubirea e un foc ce arde permanent și transmite starea de ardere continuă fiecărei celule umane. Dar iubirea nu este numai o culme, ea este și o voce abia perceptibilă ce-și are sălașul în suflul nostru, pentru a o auzi e nevoie însă de concentrare, de încordare a spiritului, întrucât nici adierea de vânt nu este atât de blândă ca ea. Această voce ne îndeamnă să facem anumiți pași, să ne oprim anumite mișcări, să simulăm sau să fandăm pentru a evita o anumită lovitură. Cine nu a auzit uneori când interiorizam durerea, sfaturi pe care le primeam din interiorul nostru, îndemnuri spre un

anumit mod de abordare a unei stări de fapt, spre înțelegerea unei situații. Acestea nu sunt fabulații ale unei minți înfierbântate, ci doar reverberații ale unor momente trecute, pe care cu certitudine mulți le-ați trăit, de aceea vă rog să faceți acest exercițiu de a inventaria astfel de momente, pentru că le-ați trăit cu siguranță. Dialogul interior, cu tine însuși este un examen de înălțare spirituală, pentru că tu ca entitate biologică te împarți în două, distinct în două minți, deși trupul e unul singur, care puse în antiteză acțiunează una împotriva celeilalte, răspunsurile sau întrebările ale uneia sau ale celeilalte părți sunt atât de distincte încât nu s-ar zice că ele aparțin aceluiași trup. Dar mintea totuși nu mai este una, pentru că în permanență în noi există un înger

care ne apără de propriile noastre excese, sau ni le cenzurează și în dragoste sau mai ales în dragoste, pentru că aici omul este supus cel mai ușor greșelii, devine vulnerabil, sensibilitatea urcă vertiginos, și pierderea definitivă a echilibrului nu e departe. E bine sau nu e bine să ascultăm acest glas al iubirii din ființa noastră? Nici nu ne putem opune. Pentru că el este ca o lege nescrisă a naturii, există independent de voința noastră și nu numai că există, se și dezvoltă, pe măsură ce înaintăm în vârstă devine mai ferm, penetrează cu mai multă ușurință timpane și ajunge în miezul ființei, oricare ar fi ea, de unde are o influență și mai mare asupra întregului spectru de dorințe, de porniri umane. Precizările care urmează sunt necesare, anume: acest glas nu există

acolo unde iubirea nu există, ci doar o pornire instinctuală determinată de nevoi lumești, acolo unde intensitatea trăirii e doar un foc de paie, unde sentimentele sunt ștergere temporare pentru suflete aflate în suferință. Glasul iubirii nu trebuie auzit, el se adresează și altor simțuri umane, de aceea nici nu trebuie făcut un efort prea mare pentru a-l întâmpina, pentru a-i recepta solicitarea. Această senzație există în stare latentă în fiecare din noi, ea trebuie doar dezvăluită, arătată semenilor pentru a înțelege sensul acesteia și pentru a-l urma sau pentru a adăposti îndemnul său până la vremuri care pot să însemne ceva pentru iubire, pentru că iubirea trebuie așteptată, acolo unde trebuie să vină, ea va veni cu siguranță.

ZECE MAI

Emil Perșu

Să-l primim pe
Majestatea Sa Regele
Carol I cu pâine și cu sare
Să ne iubim trecutul mare în
Casa noastră,
În zece mai să ne lumineze
Soarele între Carpați și mare,
Să ascultăm clopotul iubirii
Într-o zare albastră,
Pe palatul regal flutură un
Steag roșu- galben- albastru,
Să trăim mâine în
România Mare între vechile hotare,
Să descoperim sala tronului
Tapetată cu aur în strălucire,
Să-i dăm în dar reginei Elisabeta un
Trandafir albastru și o floare

În zece mai românii
Ascultă oda bucuriei în patria Română,
Să respire aerul istoriei lângă
Statuia împăratului Traian,
Vin cu toții în Piața Romană
lângă o fântână,
Să cânte imnul regal pe
Câmpia înverzită în acest an,
Să aibă în inimi speranță și lumina
Lui Isus Christos,
A răsărit o stea pe Calea Lactee în univers,
Să intre în tunelul timpului
Să coboare pe-o orhidee,
Să strălucească în viitor pe
Un vultur imperial într-un vers,

Să o privim în noaptea de înviere cum
Plutește în orizontul regal
Repovestit într-o epopee.
Este zece mai să venim în
Piața palatului regal
Să-l întâlnim pe regele nostru,
Să-i dăm în dar trei

Spice de grâu și o
Cunună cu sânziene culese de
Noi în zori,
Să ne fie dor de regele Carol I și
De regele Ferdinand I când
Răsare în luna mai un astru

Să ne așezăm pe iarba primăverii sub
Liliacul înflorit
Să-i respirăm parfumul în sărbători.

Să intrăm în catedrala neamului românesc
Construită în trecut,
Să ascultăm sfânta liturghie lângă
Altarul marilor regi strămutați din
Nemurire într-un mausoleu,
Să le aducem o coroană cu trandafiri
Roșii și crini albi în
Aerul sfinților sculptați în lut
Să iubim viața românească pe pământul

STRĂIN ÎN ȚARA MEA

Gh. Râmboiu-Bursucani

Acum când ticăloși și hoți-s la putere
Când slabă dar rapace e opoziția
Când suplinesc virtutea, cu setea de avere
Mă simt un singuratic, străin în țara mea.

Apoi când opoziția, ajunge la putere
Iar „fosta”-și devorează, liberă prada sa
Când „ Cei noi” ies ca tigrii din unghere
Nu poți să nu te simți străin în țara ta.

Și voi slugoi fățarnici, prin lăcomia voastră
Nedreptățiți în masă, slujbașii vlăguți
Făcându-le desigur, viața mai albastră
Luând prea mult din munca, acestor urgisiți.

Opriți-vă odată, oameni fără decență
Voi ce conduceți țara, pe care-o jefuiți
Iar voi, care priviți corupții cu clemență
Purtați aceeași vină, dacă nu vă treziți

Faceți ca-n astă țară, să fie și dreptate
Și renunțați la rele și lăcomia voastră
Distribuiți avutul obștesc cu probitate
Să nu ne mai simțim, străini în țara noastră.

Numai așa putea-vom s-avem toți bunăstare
Inteligența, munca, păstrându-le în țară
Și zidind viață demnă pentru fiecare
Se vor întoarce-acasă și cei plecați afară.

Drumul poeziei spre îndumnezeire

Continuare din pagina 7

„Învățătura mea nu este a mea, ci a Celui ce m-a trimis pe Mine”.

Iubirea, a spus Iisus, va face să renască întreaga omenire, întreaga lume, va face o nouă generație, o nouă plămădă. Va aduce lumea mai aproape de Dumnezeu, pentru că “Dumnezeu este iubire”. Aceasta este definiția perfectă și completă pe care a dat-o Ioan, “discipolul iubit”. El a spus: “Iubiților, să ne iubim unul pe altul... Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne întru el” (Ioan 4,7.16). Iubirea îndepărtează răul, este

eternă! Frumos spune Andrei Pleșu că a-ți iubi aproapele, este și un îndemn de a-ți iubi Îngerul păzitor.

Scrisul este un act de cultură, dar și el trebuie însoțit de morală. Franz Kafka spunea că scrisul în general, fie poezie, fie proza, este o rugăciune, o formă a rugăciunii.

Poezia, preciza Constantin Noica, nu trebuie să fie doar o vibrație de timpane, ci o atingere a inimii și a minții noastre. Lucrurile spirituale nu pot fi exprimate cu exactitate, de aici nevoia de simboluri și astfel limbajul poetic, asemenea rugă-

ciunii, se apropie de Dumnezeu pentru a-L sluji.

Pentru a fi poet nu trebuie să faci o facultate, cu această dispoziție poetică te naști, dar o îmbunătățești cultivându-te. Cineva, cândva îmi cerea o rețetă a poeziei. Ei bine, i-am răspuns, nimeni nu poate da această rețetă. Fiecare pune în ea câte ceva din mintea și sufletul său.

Inspirația este primul moment al creației, ne este adusă (indusă) pe valurile vieții inconștiente. În momentul acela o mare emoție pune stăpânire pe sufletul omului. Ceea ce scrii poate fi condus prin exercițiul funcțiilor logice sau se poate realiza aproape în întregime sub dicteul inconștientului, prin inspirație (revelație). Poetul se naște cu acel „strigăt de poet în inimă”, așa cum se născuse suedeza Bir-

gitta de Vadstena, care, frământându-se, emoționându-se cerea ajutorul Fecioarei Maria: „Mamă a milei, învață-mă să iubesc!/. Sufletul meu e întinat de o iubire falsă/. Și ispitit de o otravă mortală/. Și de aceea nu pot înțelege/ iubirea adevărată...”

Mihai Eminescu, în momente de profundă simțire emoțională, a scris poezia Rugăciune: „ Crăiasă alegându-te/. Îngennchem rugându-te./ Înaltă-ne, ne mântuie/ Din valul ce ne bântuie;/ Fii scut de întărire/ Și zid de mântuire./ Privirea/ți adorată/ Asupră-ne coboară./ O. Maică Preacurată,/ Și pururea fecioară, Marie!”

Închei cu afirmația lui Ion Caraion : „Prin poezi, pământul încetează a muri”.

Reprezentanții Școlii de la Barbizon

Dintre reprezentanții de seamă ai Școlii de la Barbizon se pot aminti pictori ca: Jean-Baptiste-Camille Corot (1796-1875). Fotografat de Nadar, Theodore Rousseau (1812-1867), Henri-Joseph Harpignies (1819-1916). Portret de Léon Bonnat, Jean-Francois Millet (1814-1875), Franz Carl Spitzweg (1808-1885) ș.a.

Reprezentanți ai impresionismului românesc

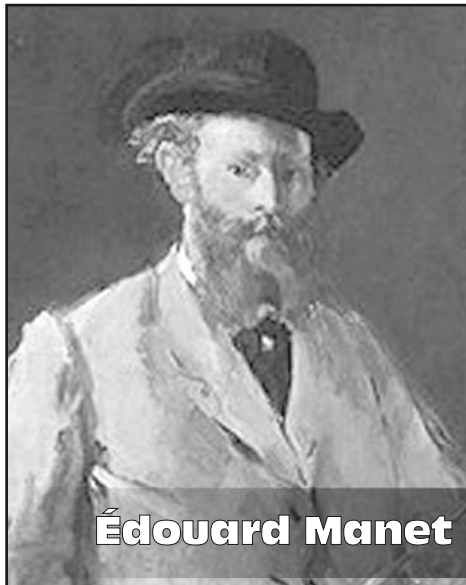
Un reprezentat de seamă al impresionismului românesc în pictură, a fost pictorul Nicolae Grigorescu (1838-1907).

Nicolae Grigorescu (n. 15 mai 1838, Pitaru, județul Dâmbovița, d. 21 iulie 1907, Câmpina) este primul dintre fondatorii picturii române moderne, urmat de către Ion Andreescu, a devenit un simbol pentru tinerile generații de artiști care, în primele decenii ale secolului al XX-lea, căutau să identifice și să aducă la lumină valorile spiritualității românești.

Micul sat de lângă Pădurea Fontainebleau, din nordul Franței, ar fi rămas doar o așezare tipică pentru acea regiune - liniștită, tradițională, înconjurată de câmpuri, dealuri, păduri. Lo-cuitorii ar fi dus aceeași viață lipsită de evenimente deosebite, cu micile necazuri și bucurii de fiecare zi, biografii perfect anonime, fără ca satul să joace un rol important în istoria țării. Un loc unde nu se întâmpla nimic și unde se respectau tradițiile și ritmul ancestral, se strângea recolta, se organizau petreceri, nunți, se succedau generații. Poate marele avantaj al regiunii să fi fost frumusețea naturală, sălbatică, intensă, care în special în perioada verii exploda în culori sfâșietoare

Tocmai aceasta frumusețe, această atmosferă, avea să pună satul Barbizon pe harta ar-telor plastice. După 1830 aici au început să vină pictori și desenatori, de la an la an mai mulți, care își închiriau camere de la țărani din Barbizon și lucrau toată vara - unii chiar mai mult în aer liber, așezându-și șevaletul pe câmpuri, lângă păduri, lângă ape. Treptat, sub conduce-rea și influența unor artiști precum Theodore Rousseau, Georges Michel, Jean-Francois Miller ori Corot, aici s-a format o comunitate artistică importantă, având propriul cod de valori, propriile reguli și principii, maeștrii săi, promotori și detractori, dar în timp și propriile capodopere. Influențați în mare măsură de scenele rurale pictate de Constable, membrii „Școlii de la Barbizon” - denumire

Ana-Maria Pulbere

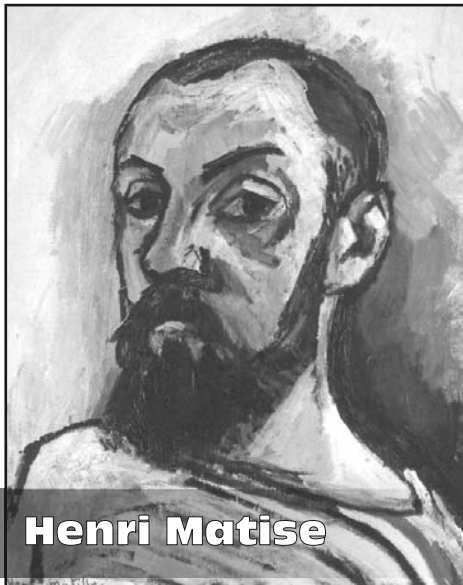

Édouard Manet

sub care comunitatea va intra în istorie - își doreau să se rupă de tradiția academică și romantică în favoarea unui realism aproape frust, direct. Îl descoperiseră pe Constable cel mai probabil la expoziția pariziană din 1824, când lucrările "rurale" ale acestuia fuseseră primite cu entuziasm de tinerii artiști și cu dezgust de criticii conservatori.

Atrăși în special de scenele rurale, de la peisaj la momente din timpul secerișului, tradiții, momente aparent anodine ale vieții coti-diene, pictorii Școlii de la Barbizon preferau să lucreze în aer liber, în natură, în încercarea de a surprinde cât mai bine realitatea. Dar cu toată preocuparea lor pentru realism și autenticitatea expresiei, una dintre caracteristicile școlii era tocmai idealizarea vieții muncitorilor și țăranilor, oarecum evitând greutățile și adesea mizeria cotidiană cu care luptau aceștia. Scenele rurale, cu personaje surprinse lucrând pă-mântul, îngrijind vitele, petrecând, sunt surprinzătoare prin optimismul și culorile intense. Unii dintre artiști vedeau aici un protest social, alții erau atrași doar de frumusețea unei vieți simple, tradiționale. Colonia a continuat să atragă noi și noi artiști până spre 1870, când forța impresionismului și schimbările din lumea artistică au dus la sfârșitul perioadei de glorie.

Cum era de așteptat, criticii și galeriștii vremii nu s-au dovedit tocmai receptivi la noul curent, iar lucrările artiștilor de la Barbizon au fost refuzate la Saloanele oficiale, s-au vândut foarte, foarte greu, la prețuri

Henri Matisse

mici - și încă era un noroc - criticii și jurnaliștii vremii i-au desființat. Dar Școala de la Barbizon avea să se dovedească mai târziu unul dintre cele mai importante capete ale artei europene de secol XIX, influențând decisiv impresionismul, arta americană a secolului următor, iar pânzele au devenit tot mai valoroase.

Perioada impresionistă

În pictură

În anul 1863, Edouard Manet (1832-1883), pictează tabloul intitulat Olympia, care a provocat un scandal enorm, reprezentând-o pe zeița Venus în chip de curtezană. Nu se vorbește încă de impresionism, dar se pot deja întrevedea caracteristicile principale ale acestei mișcări, care îl vor duce în aer liber să picteze faimoasele sale peisaje. Respinse de juriul Salonului Oficial, Manet își va expune picturile, printre care celebra Le Dejeuner sur l'herbe, împreună cu Pissarro, Jongkind, Fantin-Latour și alții în "Salonul refuzaților"

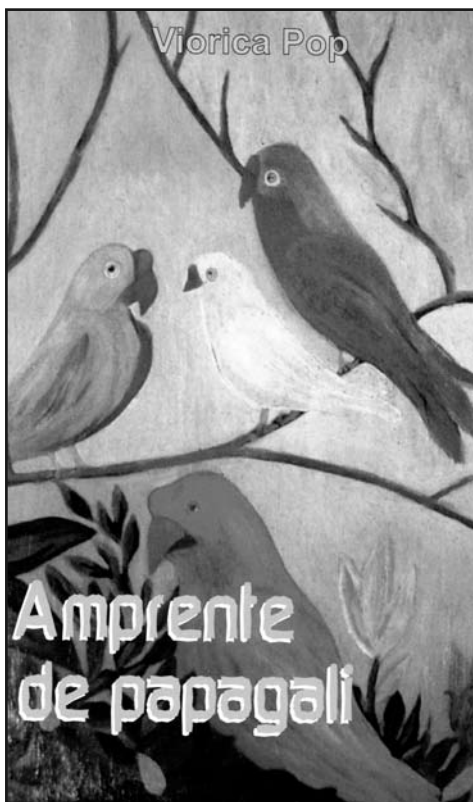
Édouard Manet (n. 23 ianuarie 1832, Paris - d. 30 aprilie 1883, Paris) a fost un pictor francez, precursor al impresionismului. Plecând de la izvorul tradițiilor marilor maeștri, Manet a fost în măsură să lege sugestiile vremurilor vechi cu elementele moderne, fapt pentru care i s-a spus "pictor al zilelor noastre" (Charles Beaudelaire). Creațiile sale au stârnit scandal și indignare, cu

toate că Manet n-a dorit niciodată să provoace pe nimeni, a dorit numai să schimbe pictura și s-o reînnoiască. Manet a fost ultimul pictor clasic și totodată primul pictor modern. Tablourile lui uimesc și astăzi și ne trezesc interesul, reprezentând astfel o parte incontestabilă a picturii universale.

Le Cateau-Cambrésis, unul dintre cei mai străluciți pictori, reprezentant al artei franceze al secolului al XX-lea și totodată unul dintre principalii inițiatori ai artei moderne. Moștenitor al impresionismului și neo-impresionismului, Matisse dă impuls mișcării fauviste, dar este în același timp un pictor universal, la fel de dezinvolt în cultivarea artei africane, cât și în creația artiștilor renascentiști sau cu operele contemporanilor săi.

Henri Matisse (n. 31 decembrie 1869, Le Cateau-Cambrésis - d. 3 noiembrie 1954, Nisa). Fiu al unui negustor de grâne, se pregătește mai întâi pentru profesiunea de avocat, dar în perioada de lungă convalescență după o intervenție chirurgicală survenită în anul 1890, se apucă de desenat, descoperind astfel lumea artei. Pleacă la Paris și se înscrie la Academia Juli-an. Adevăratele lui experiențe artistice vor fi însă legate de École des Beaux-Arts, unde ur-mează cursurile pictorului simbolist Gustave Moreau, în atelierul căruia începe să meargă cu regularitate începând din 1895. Leagă numeroase prietenii, printre care Albert Marquet și Theodor Pallady (n. 1871, Iași - d. 1956, București) a fost un pictor român. În anul 1899, Matisse începe să studieze pictura în atelierul lui Eugène Carrière, unde îl va întâlni pe André Derain, care i-l va prezenta pe Maurice de Vlaminck.

Anul 1904 reprezintă un punct de cotitură în creația lui Matisse. După prima expoziție pe care i-o organizează Ambroise Vollard în galeria sa din Paris, pictorul pleacă la Saint Tropez, unde îl aștepta Paul Signac, care îl inițiază în stilistica divizionismului. Divizionismul (neoimpre-sionismul) se servea de tehnica pointillistă, care consta în pictarea cu trăsături scurte, distincte de pensulă, care lasă puncte mici, regulate, multicolore și independente de culoare pură. Pictura lui Matisse, „Lux, calm și voluptate”, este o dovadă evidentă a folosirii acestui stil.

DOAR O PRIVIRE

Viorica Pop

Privirea dă viață,
Sau doar te aprinde,
Te înalță, te îngheață,
Te poate destinde.

Privirea-ți vorbește,
Sau îți dă lumină,
Te descumpănește,
Când n-ai nici o vină.

Privirea decide,
Sau te estimează,
Simți că te ucide,
Arde, dezarmează.

Privirea străpunge,
Urăște, sortează,

Sau sufletul unge,
Lubește, veghează.

Privirea piezișă,
Îți ia din speranță,
Distantă, furișă,
Creează prestanță.

Privirea ghicești,
Ce ar vrea să spună,
Ochi verzi de privești,
Vezi în ei o minciună.

VRUTE ȘI NEVRUTE

Nu te mai certa,
Are cine-o face,
Nu mai judeca,
Să trăiești în pace.

Nu mai ponegri,

Viorica Pop este poeta sentimentelor exprimate frust. Versurile sale au o anumită stare de grație și incantație interioară.

Dar ceea ce captează cu emoționalitate atenția cititorului este sinceritatea iubirii sale de patrie, revolta sa că, nu o dată, istoria românilor a fost trasă pe roată.

Și nu este mai puțin adevărat că Viorica Pop încearcă, fără a fi tentată de a oferi spectacole poetice, să pătrundă sensurile vieții, versurile sale dezvoltând o simplitate persuasivă și convingerea că în Poesis „Ești liber... să gândești ce vrei” ca astfel să „Poți dezlega misterul rațiunii”.

George Coandă

Cum ai îndrăznit,
Nu mai linguși,
Că nu ești iubit.

Nu te împăuna,
Ți se închide poarta,
Îți vei dăuna,

Că se întoarce roata.

Poți însă să plângi,
Te poți eschiva,
Venin să nu strângi,
În inima ta.

TRĂIM ÎN ȚARA LOR

Grigore Grigore

Trăim în țara lor, pe cât se pare
A celor pentru care am votat
Am pus câte un umăr fiecare
Să ajungă senator sau deputat

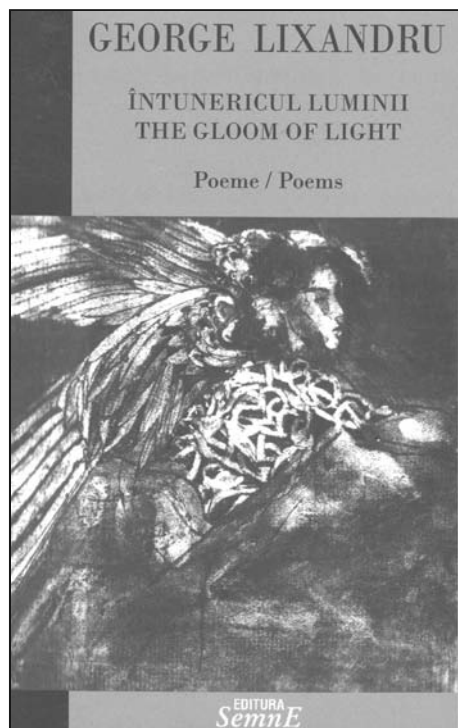

Grigore Grigore

Ei ne-au promis că sub a lor culoare
Vom trăi bine, că n-ar fi păcat
Să nu ne-mpodobim cu aceiași floare
Având parfumul ei de respirat?

Noi am visat visând la țara noastră
La libertatea de a fi stăpân
Și-n cântec câte-o pasăre măiastră
Urcând pe cerul gliei din străbuni

Dar deocamdată viața-i cam albastră
Trăiești în țara lor și îi îngâni.

THE SHAPE OF WORD

Thank you, my poem!
Mother
Of those who do not recognise their parents
Love
Of those who have not found it yet
Astral healer
Of those who can never be cured.

Thank you, my poem!
You shiver
Within the sad man`s tear
Within the smile of the child
Who uttered no word so far!
You are the highest form of purity.

Thank you my poem!

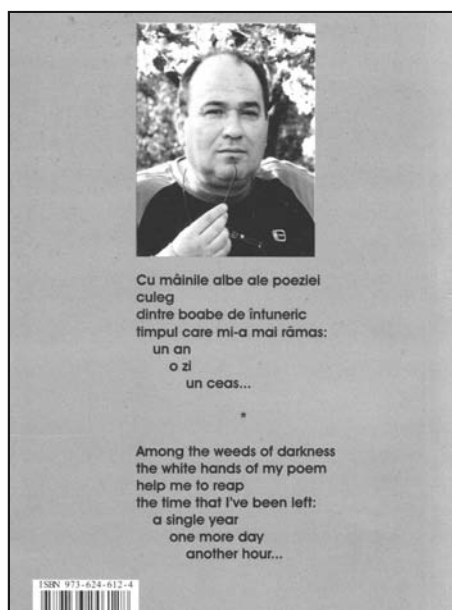
FORMA CUVÂNTULUI

George Lixandru

Îți mulțumesc poezie!
Mamă
A celor ce nu își recunosc părinții,
Iubire
A celor ce nu și-au găsit-o,
Doctor astral
Al celor ce nu pot vindeca
Niciodată.

Îți mulțumesc poezie!
Tremur
În lacrima omului trist,
În zâmbetul copilului
Ce nu a rostit încă nici un cuvânt!
Ești forma
Cea mai înaltă a purității.

Îți mulțumesc poezie!

RONDELUL OCNAȘULUI

GEORGE TEI

Ocnaș sunt dar și paznic al ideii
Iubit de toți ce-n preajmă stau la pândă,
Cedat în veci plăcerilor femeii,
Necunoscut de marea mea izbândă...

Trecute amintiri îmi cer dobândă-
De neânvins în lupta cu pigmeii;
Ocnaș sunt, dar și paznic al ideii,
Iubit de toți ce-n preajmă stau la pândă.

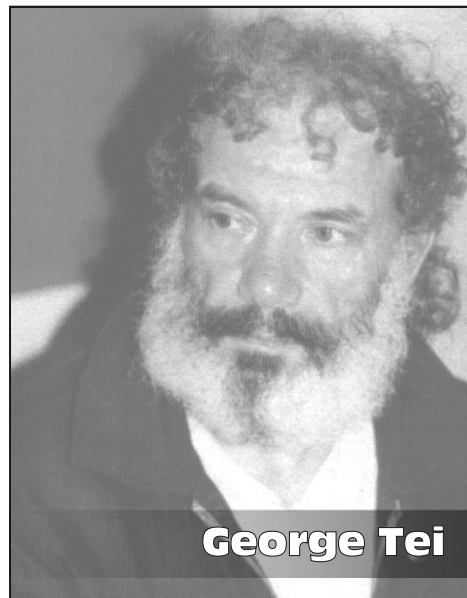
Nemuritor – o pasăre crescândă
Sub pașii mici când trec, spre rai, iudeii;
Asemănat cu viața Odiseii.
Cuvintele așteaptă să mă vândă;

Ocnaș sunt dar și paznic al ideii...

RONDELUL PROPRIEI STATUI

Mai pot să râd, când unii mă înjură
Și pot să tac, dar nu sunt eu, acela
Ce își ascunde propria sutură
Pentru a-și trece, peste Munți, nacela

Cu mintea mea țin altora umbrela,

George Tei

Să-i protejez de firea lor sperjură.
Mai pot să râd, când unii mă înjură
Și pot să tac, dar nu sunt eu, acela

Ce își înalță propria sculptură,
Ce va cădea de nu va ține schela;
Atâta har și tot atâta ură
La cei bolnavi ce nu-și cunosc sechela!

Mai pot să râd când unii mă înjură?...

RONDELUL ÎNFOMETĂRII

Să fii sătul de foame și să taci
Urându-te să îi urăști pe toți,
Pândind să îndrăznești să nu ataci
Și să te simți nebun printre roboți

Să-i socotești neștiind să mai socoți
Când îi privești cum te privesc:
how much?
Să fii sătul de foame și să taci,
Urându-te să îi urăști pe toți,

Să te îmbraci în timp ce te dezbraci
Apoi să cazi crezând că mai înoți,
Să-ți reazemi tâmpla-n
colb de alți copaci,
Să-ți lași icoana tristă printre hoți,

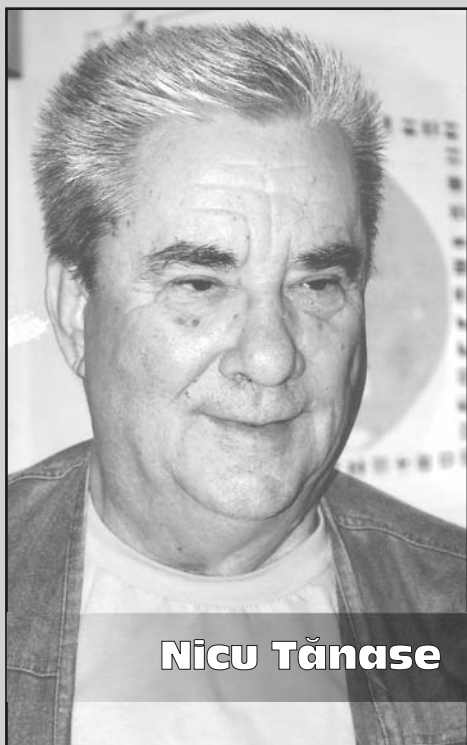
Să fii sătul de foame și să taci...

Judecătorul nu moare singur

Nicu Tănase

În frumoasa și strania sa carte „Inima întunericului”, Joseph Conrad ascris că „Murim așa cum trăim - singuri”. Noi toți trăim singuri ca să ne merităm singurătatea și în clipa morții. Am privit în ultimul an chipurile a doi judecători morți după grei ani de suferință, în urma unor accidente vasculare, ce le-au făcut viața după pensionare un calvar, și lor și familiilor lor. Accidentul vascular, iată ce-l așteaptă pe judecătorul abia pensionat. Și dacă nu moare atunci când s-a întâmplat ajunge o legumă uneori pentru mulți ani.

Treizeci sau patruzeci de ani de activitate tumultoasă, de multe ori dureroasă a creierului judecătorului în activitate este o perioadă cât o viață, în care judecătorul nu trăiește singur. Acolo, în creierul lui, se află toată lumea întrebărilor, speranțelor și dezamăgirilor, bucuriilor și tristeților, împlinirilor și neîmplinirilor celor pe care i judecă. Judecătorul nu poate să trăiască singur, este condamnat la viață ca o pedeapsă în slujba societății, timp în care o mulțime de oameni îl salută cu prefăcut respect, îl gratulează cu „sincere” atenții, i se bagă în suflet, nu-l lasă să fie singur. Vine pensionarea, dacă o mai apucă, cu o pensie catalogată, iată, acum, de aceeași fățarnici, ca o pensie „nesimțit de mare”, pe care ai lui, soție, copii, singurii rămași lângă el o vor cheltui să-l țină în viață după accidentul vascular ce i-a „încununat” cariera și viața. Vine și momentul în care cineva se întreabă: „ai auzit?, judecătorul a făcut un accident vascular, e pe moarte. Și?, întreabă dis-

Nicu Tănase

tant altădată lustruitorul clanței de la ușa biroului judecătorului. Cum zici că-l cheamă? A aaa! Un fraier, îl știu. Și continuă, auzi, tu, m-am ținut după el luni de zile cu o geantă plină de bani să-i dau să mă scape de o belea, aveam un dosar la el. Nenorocitul nu i-a luat și m-a condamnat. Spui că ai lui nu mai au bani să-i cumpere medicamente? Dă-l în măsă, de ce nu a luat atunci banii, așa-i trebuie”.

Așa-i trebuie, cu siguranță, judecătorului care o viață întreagă a crezut în misiunea lui de slujbaş în slujba societății, a oamenilor. S-a înșelat, de multe ori, cei

pe care i-a judecat nu au fost oameni. Și atunci de ce să moară singur judecătorul sau de ce să nu moară singur judecătorul? Mă gândeam la toate acestea deunăzi, când am privit chipul domnului judecător Bolbose Emil, mort, în cosciugul simplu și lângă care se aflau soția și copiii dumnealui și câțiva apropiați, nici unul dintre mulții lingușitori care i-au invadat liniștea, atâta cât poate să existe în viața unui judecător.

Odată îmi spuneam că aș fi fericit să știu că în țara asta mai există pe undeva un loc nepoluat de mizerii și răutăți. Privind chipul frumos, liniștit și senin al domnului judecător Emil Bolbose am înțeles că un asemenea loc mai poate fi găsit doar acolo și doar cu acel preț. Apoi pe stradă, privind chipurile celor încă vii și întrebându-mă câți dintre ei, după ce i-au zis „să trăiți”, l-au înjurat indignați de cât de mare este pensia lui, am vrut să mă opresc și să strig cât pot de tare: Fiți liniștiți și fericiți, judecătorul cel cu pensia atât de mare a murit, a mai murit încă unul, o să mai moară și alții și odată cu ei vor dispărea și „salariile lor nesimțite”. Ceea ce nu va dispărea, voi, cei care ați zis asta nu veți pricepe niciodată.

În creierul inundat de sânge al judecătorului ucis de un monstruos accident vascular se află scufundată Atlantida propriilor voastre speranțe. Dacă vreți, căutați-o, dacă puteți, descoperiți-o, dacă găsiți, vedeți care dintre fantomele ce o populează sunt asemenea vouă și veți înțelege, poate, de ce un judecător nu moare singur.

Drumet în gară

Rodica Licsari

(fragment de roman)

Rodica Licsari

„Uf, ce nădușeală! Ce-aș mai vrea să mă răcoresc nițel...” O adiere de răcoare îi trecu aievea pe lângă frunte. Cu vârful degetelor dezlipi bluza de pe pielea asudată și-o fâlfâi de câteva ori. Căută apoi cu jind spre apa Dunării. Închise ochii și suspină. Simți un fior răcoros cum îi domolește nădușeala. Ce naiba! Se mai uită odată în lungul drumului, înainte și înapoi. Nici țipenie... Părăsi șoseaua și intră în miriște. Ocoli atentă niște tufe de mărăcini împânzite cu rugii de mur. Se aplecă și culese în palmă câteva bobite ruginii de mur. Suflă praful de pe ele și le mănca una câte una în timp ce traversa lanul de porumb ce-o despărțea de undele reci ale Dunării. Din când în când îndepărta din fața ochilor frunzele lungi, aspre și teioase de porumb. Cu cât se apropia mai mult de apa rece, zglobie, cu atât simțea arșița mai puternică, pietrele și nisipul îi frigeau picioarele, gura i se uscase de sete și, dorința de-a se răcori, creștea...

Coborî vadul spre Dunăre. Se opri la umbra unei sălcii mai pletoase și vru să se dezbrace. În liniștea năbușitoare distinse un huriu înfundat, surd ce venea de departe, dinspre apă. Căută cu privirea de-a lungul fluviului la deal... N-apucă să întoarcă capul la vale și un țicnal străpunse tăcerea. Câteva vrăbii își luară zborul, speriate, din desișul verde, răcoros al sălciilor. Dinspre cotul Dunării, la vale, apărură încet prova unui vapor. Femeia șovăi puțin dacă să intre în apă sau să aștepte trecerea vaporului. Se întinse pe pietre la umbra unei sălcii.

... Nerăbdarea îi da ghes. Se strecură printre sălciile înalte și aruncă totul de pe ea, de-a valma, la umbra unei sălcii mai stufoase. Scăpă de dogoarea pământului și desculță păși peste pietrele umede, percepând plăcut răcoarea apei.

Vări piciorul în unda rece cu o voluptate sălbatică; se-nfioră de plăcere și toată carnea se răzvrăti la contactul apei reci cu trupul fierbinte. Șezu-n loc și, cu pumnul căuș, se aplecă, luă apă și-și umezi lin corpul, porțiune cu porțiune, până ce se obișnuie cu apa. Înaintă treptat spre adânc. Valurile-i mângâiară șoldurile și-i înlănțuiră mijlocul. Mai făcu un pas și apa-i acoperi sânii, bulucindu-se sub gât.

Închise ochii orbită de lumina puternică a soarelui. Împinse cu vârful degetelor nisipul fin de sub picioare, își făcu vânt și țâșni cu brațele întinse înainte. Străpunse apa și-o despică-n două. În jurul ei mii de stropi luați prin surprindere, zvâcnesc jucăuși și se revarsă cu plescăituri vesele, zgomotoase. Femeia împunse pânza verde-albăstruie și ieși la suprafață câțiva metri mai încolo.

O vreme se zbgui cu plăcere încolo și-ncoace. Vaporul ajunsese în dreptul ei și cârmaciul trase un țicnal. Câțiva marinari îi strigară ceva. Femeia răsă și le făcu cu mâna. Remorcherul se îndepărtă încet duduind și lăsă în urma lui valurile săltărețe.

Capul blond al femeii dansează ritmic, pe creste. Depuse ceva efort în strădania de-a se menține la suprafață și de-a nu înghiți prea multă apă. Lupta cu valurile o epuizase. Treptat valurile începură să se domolească. Când și când mai venea câte o creastă mai înaltă.

Deodată simți pe piele pânza deasă, firoasă, încălțită a ierbii de apă. Valurile aduseseră dinspre adâncuri o pătură compactă de iarbă de apă. Cuprinsă de-un sentiment neplăcut, de scârbă la atingerea plantei se agită dând din mâini și din picioare să scape cât mai curând din firele reci ce i se încurcau cu ostilitate printre coapse. Femeia se agită sfâșiind, când cu o mână, când cu cealaltă, tentaculele verzi, dar cu fiecare zbatere firele nemiloase se-ncolăcesc tot mai tare în jurul trupului tânăr trăgându-l fără milă spre adâncuri.

Ca musca-n plasa de păianjen se zbătea Florica, cutremurată de spaimă.

- Ajutoor! Ajutooor! slobozi cu ultimele puteri.

N-avea cine să o audă; era prea departe de sat și de ogoarele țăranilor, iar dogoarea amiezii alungase până și pe cel mai îndărătnic truditor să răsuflă oleacă-n sat.

Strigătele de ajutor, zvâcnirile spre suprafața apei erau de prisos. O mână albă, caldă, pufoasă zvâcnește din adâncuri și despică pânza apei strivind cu disperare aerul în pumnul micuț. Îl desface și-l strânge spasmodic ... Într-o fracțiune de secundă avu strania claritate a amintirii unei vieți neterminate, a unor vise neîmplinite...

- Dumitre! Dumitre! gâlgâi stins și apa i se buluci în gură.

Un val clipoci și-i acoperi creștetul. Valurile jucăușe îi risipiră la suprafața apei, preț de-o clipă, șuvițele blonde. Apoi, absorbită de hău, se-năruie spre întunecime trăgând asupra-i puhoiul de apă.

În zbor lin, două rândunici fâlfăiră deasupra apei și se grăbiră spre răcoarea sălciilor...

- Ajutooor! se împleti urlatul de spaimă al Floricăi cu țicnalul vaporului. Zvâcni în șezut cu ochii dilatați și groaza împipărită pe chipul scăldat cu broboane de sudoare. Vânăta la față și inima bătând să-i sară din piept, pironise cu privirea marinari ce-i făceau veseli cu mâna. Cu mâinile își mototolea cu frenezie hainele de pe ea încercând să distingă realul de ireal.

Cheia pentru labirintul corespondenței lui Marin Sorescu

Al. Florin ȚENE

O carte de cercetare temeinică și organizată este „Marin Sorescu în scrisori (1)”, de George Sorescu și Emil Istocescu, apărută la Editura Autograf mgm, Craiova, 2009.

Cartea se deschide cu un Cuvânt introductiv semnat de fratele poetului George Sorescu și Motivare preliminară de Emil Istocescu, profesor care a mai semnat o carte despre autorul volumului „La Liliaci”, unde se fac referiri competente la personalitatea lui Marin Sorescu ca „poet, prozator, dramaturg, istoric și critic literar, memorialist și pictor” ce încă de la debut „pătrunde destul de timpuriu în aria literaturii române.”

Volumul cuprinde corespondența poetului din perioada 14 aprilie 1968-1996, comentată de autorii cărții și se încheie cu un tabel ce cuprinde „Evidența corespondenței primite de Marin Sorescu între 1968 și 1996”.

Parantezele precizărilor la fiecare corespondență în parte, foarte frecvente, sunt adevărate mici studii de istorie literară care rotunjesc adevărul și importanța fiecărei scrisori, făcând ca întreg studiul despre corespondența lui Marin Sorescu să devină o analiză minuțioasă a geoemtriei labirintice pe care a fost clădită relația interumană dintre destinatarul depeșelor și expeditorii acestora. Corespondența lui Marin Sorescu, din ceea ce a rămas în arhiva familiei, se deschide cu o scrisoare semnată de eleva Rodica Floroiu din clasa a IX, de la Liceul din Roșiorii de Vede în care i se solicită „să-mi trimiteți un volum de versuri pe care veți crede și pentru care am să vă fiu recunoscătoare în veci”.

Așa cum se întreabă Emil Istocescu în Motivare preliminară, pe bună dreptate: Cine sunt conlocutorii? Tot așa ne întrebăm și noi, pentru simplul motiv, de a cunoaște traiectoria lor în literatură, sau în societate, pentru a nu rămâne într-o imagine abstrusă și neantică a unui mundus subterraneus. Astfel, descoperim în această corespondență, destul de eterogenă, expeditori ca: Monica Pillat, poetă, Cella Sregghi, prozatoare și memorialistă de talent, Mara Nicoară, eseistă, Petroinela Negoșanu, traducătoare, Smaranda Cosmin, istoric literar, Flavia Cosma, Ana-Maria Crișan, Adam Puslojic, poet, Leonida Lari, poetă, Silvia Mărgineanu, poetă, Luminița Urs, poetă, Lucia Olaru Nenati, eseistă, Oana Kadar, Viorica Codreanu, etc.

Din evantaiul corespondenței nu lipsesc cadrele universitare, criticii literari, traducătorii ca: Rodica Ștefănescu, Adriana Iliescu, prof. univ., Ana Vădeanu, Julia Carâp, Virginia Șerbănescu, Mira Lupeanu, Amita Bhose sau regizorii: Radu Penciulescu și Bogdan Ulmu, cercetători, cadre universitare de profil umanist, Hertha Perez, Luminița Ambrozie Fassel, Horst Fassel, Magdalena Kartmann, jurnalistul Alexandru Deșliu sau epigramistul Corneliu Iovuță, etc.

Corespondența este înserată în carte pe criterii cronologic, iar, așa cum subli-

niază Emil Istocescu în Motivare preliminară, criteriul conținutului corespondenței are o „mare varietate de aspecte”: felicitări cu prilejuri festive, afaceri profesionale, strict pe acest domeniu, solicitări pentru publicare, „însoțite de rugăminți pentru obținerea unor aprecieri și sfaturi”, sentimente intime, „mărturisiri sufletești sugerate sau... la vedere!” Această corespondență, destul de vastă și eterogenă, mai cuprinde intervenții indirecte pentru a se obține girul publicării unor încercări literare, cum ar fi intervenția doamnei Hertha Peretz (cadru universitar la Iași, traducătoare), „care intervine pentru feciorul cuprins de frenezia creației poetice” sau, cum a fost cazul traducătoarei în limba franceză a poeziilor lui Sorescu, Rodica Ștefănescu, din Craiova, care, la fel, intervine prin fratele poetului, prof. univ. G. Sorescu (unul din autorii acestei cărți) să i se publice șase poezii.

Cartea mai cuprinde câteva răspunsuri ale lui Marin Sorescu, dintre care, unele, pe plicurile primite de la corespondente, iar altele în limba franceză.

Criteriul limbii în care a fost scrisă corespondența ne dovedește că poetul născut la Bulzești de Dolj și-a exprimat gândurile în limba română, italiană, franceză, germană, spaniolă și portugheză. Aria geografică, de unde au fost expediate scrisorile către Marin Sorescu este foarte largă: Germania, Franța, Elveția, Bulgaria, Italia, Olanda, Cehoslovacia, Iugoslavia,

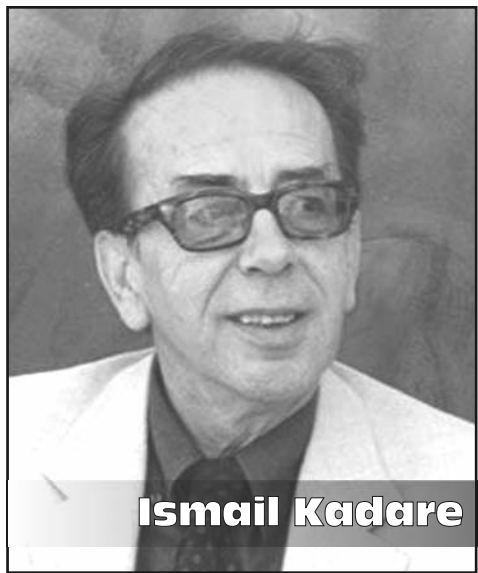

Al. Florin Țene

Polonia, Norvegia, dar și din țări aflate pe alte continente: Cuba, India, America latină (Mexic, Brazilia), S.U.A., etc.

Cartea este practic o radiografie, făcută cu profesionalism, a corespondenței lui Marin Sorescu, punând la dispoziția cercetătorilor, dar și iubitorilor poeziei soresciene, documente ce contribuie la completarea profilului literar, social și interuman al unuia dintre cei mai mari poeți din spațiul limbii române. Practic, această carte este o riguroasă cercetare de investigație a corespondenței lui Marin Sorescu, a împrejurărilor culturale, umane și istorice în care au fost scrise, contribuind la înțelegerea corectă a relațiilor poetului cu semenii săi.

Cartea totală

Ismail Kadare

Ismail Kadare

În timp ce prietenul meu K. V. îmi vorbea despre ultima sa pasiune, de care era convins că va fi ceva trecător, ca toate celelalte, încercam să par că îl ascult cu atenție, deoarece, ca să fiu sincer, gândul îmi era în cu totul altă parte.

- Mă urmărești? - mi se adresă el pe neașteptate, simțind probabil că nu eram atent.

- Bineînțeles, - i-am răspuns, ocolindu-i privirea. Nu este prima dată că vorbim despre asta.

Într-adevăr, nu era prima dată că discutam despre artificii în literatură. În ultima vreme, aproape zilnic, el insista asupra faptului că existau multe artificii în cărți, atât de multe că se și mira de ce oamenii, plictisiți de ele, nu abandonau librăriile, spunând "destul". Prea multă fațadă, ambalaj, intrigi cusute cu ață albă, continua el. Azi luăm în derâdere acele romane în care autorii își începeau capitolele cu fraze de genul: "și acum, iubiți cititori, să-l lăsăm pe eroul nostru cu necazurile lui, și să urmărim destinul eroinei, etc., etc." Luăm în derâdere astfel de trucuri, neputând concepe că ceea ce scriem noi nu este mai puțin artificial decât acestea și că generațiile viitoare ne vor lua în derâdere, așa cum facem noi cu predecesorii.

Am vorbit îndelung despre toate astea. El insista asupra necesității unei revizuii radicale, îndeosebi în domeniul romanului, un gen de revizuire (sau reîntinerire, cum spun acum criticii) care să facă inutile toate trucurile literare, clișeele, convențiile, tot acest ambalaj enervant, ce împiedică literatura să se apropie de viață. L-am contrazis. Dacă o luăm așa, în-suși actul scrisului este artificial. Niște semne și semnulețe pe hârtie, asupra cărora cineva zăbovește cu seriozitate ore întregi, ca prostul. Nu este oare acest gen de inovație, de convenție, de șiretlic (ia-o cum vrei) cea mai mare invenție a omenirii, în comparație cu care toate posibilele revizuii ale genului literar nu sunt decât niște mărunțișuri?

A rămas descumpănit, dar nu pentru mult timp. Își reveni mai repede decât mă așteptasem, amintindu-mi de Flaubert, care, nemulțumit de ceea ce crease, visa să scrie o carte "despre nimic", dar care, fără îndoială, urma să fie o carte despre toate. Oare marii creatori nu au fost fascinați de ideea conceperii unei cărți generale, complexe, totale, altfel spus a unei ur - libri? Biblia a încercat așa ceva încă de mult, de foarte mult timp. Alți scriitori, chiar din zilele noastre, ca Ezra Pound sau Borghese, s-au raliat ideii, fără a o materializa însă. Există până și instituții care se ocupă cu asta, în SUA, de exemplu, unde într-un imens bunker subteran sunt înregistrate în catastife sau pe benzi nesfârșite toate numele care au trăit și trăiesc pe această planetă. E aproape indecent, în-

țelegi, continuă el. Toate numele speciei umane, așa cum au fost găsite în documente, cărți, însemnări "memorialistice", generație după generație, epocă după epocă. Ideea în sine este frumoasă: reprezentarea lumii ca o casă, ca o familie, cu viii și morții ei. Frumoasă, fără îndoială, dar lipsită de substrat.

Materialul este prea amplu și nesintetizat într-un concept. E ca și cum ai vrea să descifrezi lumea în care trăiești doar cu ajutorul lexicului dicționarului și enciclopediei. Eu altfel văd toate astea. Îmi imaginez, spre exemplu, că această lume, acest corp ceresc, unde generații de oameni vin și pleacă, se va stinge într-o zi, se va sfârși, iar tu, printr-un joc al întâmplării vei scăpa. Așadar, doar tu te vei împotrivi morții, stingerii și așa, ca unic martor supraviețuitor al globului terestru, te vei simți obligat să relatezi universului ceea ce s-a stins pe micul glob albastru, ceea ce s-a întâmplat de-a lungul miilor de ani, cum s-au născut și au murit generații de oameni și de viețuitoare, state și popoare, peisaje, visuri și sunete. Tu însă n-ai reușit să-ți însușești nimic de pe această planetă: nicio statueta de cristal, nicio fotografie, hartă, mineral, sau orice alt obiect, nici măcar un pumn de țărână. Tu nu ai nimic din toate astea, în schimb ai o cărțuie în care te-ai străduit să cuprinzi întreaga lume, o carte pe care ai creat-o pentru o astfel de ocazie nenorocită. Cu ea la subsioară vei ieși în fața universului pentru a depune mărturie.

Presupun că scrierea unei asemenea cărți este o treabă extrem de dificilă. Acolo totul trebuie menționat cu măsură, nici prea mult, nici prea puțin. Dar mai greu decât asta este păstrarea unor rapoarte cât de cât echilibrate între spațiile ce urmează să fie ocupate în filele cărții de lucruri, viețuitoare și diverse alte evenimente. Pentru că nu-i deloc ușor să apreciezi ce este mai important în această lume: oceanele, legile, sexul feminin, centrele comerciale, simfoniile unui anume Beethoven, piramidele, electricitatea, șuierul vântului, muștrările de conștiință, loviturile de stat, neliniștea scrisorilor întârziate, zeitățile, nebunii, analfabeții, chinezii, crimele de lesmajestate, infernul, sperma umană, dezintegrarea uraniului, crucificarea lui Cristos, revoluțiile, blestemele, tristețea autumnală la prima picătură de ploaie căzută după mult timp, cruzimea tiranilor, nopțile cu lună, nopțile macbethiene (după numele unui anume Macbeth), cutremurele, singurătatea lui Don Quichote (cavalerul rătăcitor), comunismul, creditul bancar, deportările, coșmarul învierii morților etc, etc.

În timp ce vorbea, repeta mereu "mă înțelegi", iar eu trebuia tot timpul să dau din cap cât mai energic, ca să nu mă mai enerveze cu acel afurisit "mă înțelegi". Așa mi-l amintesc de ani de zile: neliniștit, îngrijorat, în căutarea absolutului.

- Crezi că o asemenea carte este imposibilă? - mă întrebă la un moment dat. - După câte îmi dau seama, așa crezi, nu e nevoie să recunoști.

- Posibilă este doar ideea ta și cred că asta-i de ajuns.

Clătină din cap.

- Eu cred altceva. În momentul în care apare o idee despre ceva, acel ceva este aproape realizat.

- Se poate - i-am răspuns plictisit. -

După cum se poate ca omenirea să nu aibă nevoie de o carte totală, acesta putând fi chiar motivul pentru care nu a fost scrisă o astfel de carte.

Dădu capul pe spate în semn de negație.

- Nu-i așa. Omenirea nu a putut încă să ajungă la o mulțime de lucruri, asta nu înseamnă însă că acestea nu sunt necesare.

Încercam să nu îl irit fiindcă știam că o eventuală dezlănțuire l-ar fi indispus mai mult pe el decât pe mine. Și era mult mai plăcut să îl ascult când vorbea liniștit. Era plăcut deoarece multe din ideile lui erau frumoase, dar irealizabile. În urmă cu un an mi-a spus că vrea să scrie o carte extraordinară: istoria imperiului otoman la tv, deci o carte de ficțiune ce își propunea să arate care ar fi fost istoria acestui stat dacă ar fi existat o rețea de televiziune, ce evenimente ar fi putut să o accelereze, să o frâneze sau chiar să o oprească și așa mai departe. Din fericire, acest proiect a fost abandonat repede în favoarea altuia ce mi s-a părut mai rezonabil: o carte despre strada pe care locuia, o cățulie în genul lui Flaubert, cu descrierea tuturor locuințelor și a tuturor locuitorilor care trăiau acolo, cu date complete privind viața, pasiunile, deznădejile, bolile, judecățile, libretile de economii etc, etc., la care se adăugau canalizarea subterană, rețeaua de apeducte, rețeaua telefonică, facturile, defecțiunile, etc, etc., până la acele date ce păreau mai mult mărunțișuri: reparațiile diverse, vizitele, chiar și numerele pe care le aveau mormintele, conform datelor din registrul cimitirului orașului.

O asemenea carte, exceptând exagerările, mi s-a părut mai bună din simplul motiv că avea legătură cu viața și cu oamenii. Cu toate astea, niciun moment nu mi-a trecut prin cap că aceasta ar putea reprezenta un precursor al vitoarei cărți totale.

II. Numai să nu fie vorba despre asta, m-am gândit, când, după câteva luni, sunându-mă la telefon, pe un ton grav și serios m-a invitat la o cafea. O presimțire deloc bună mă făcea să cred că era vorba de acea carte totală. Presimțire care, din păcate, s-a adevărit. Abia intrat în cafea, neașa în care mă așteptam, am înțeles nu numai că o scrisese, dar că o și avea la el.

Am amânat cât am putut discuția despre asta, eu, cu o ultimă speranță că poate renunță și nu mi-o mai arată, el, pentru a prelungi poate și mai mult starea de dinaintea extazului, până când tergiversarea a devenit imposibilă.

Dată fiind neliniștea interioară ce o simțeam, după primele cuvinte ce le-a rostit, l-am întrerupt:

- Ai reușit să introduci acolo toate alea pe care mi le-ai înșirat: viii, morții, zgomotele, obiectele, într-un cuvânt tot acel cazan ce fierbe zi și noapte și care se numește lume?

Mă privi inert:

- Nu am făcut nimic din toate astea, - spuse încet. Ci, dimpotrivă, contrariul.

- Contrariul?

Zâmbi.

- Nu bogăția informației caracterizează cartea mea, ci opusul acesteia, absența ei.

Nu înțeleg nimic.

Zâmbi din nou, pentru că se pare că tocmai asta urmărise: cu cât provoca interlocutorului mai multă surprindere,

poate chiar enervare, cu atât cartea era mai originală.

- Așadar, absența, tăcerea, pustiirea, în special din ultimele trei-patru milenii, a omenirii, perioadă în care aceasta a fost extrem de zgomotoasă, constituie caracteristica principală, fundamentul structurii cărții mele.

Poate se aștepta să reacționez prin strigăte de uimire sau de nedumerire, însă eu nu m-am manifestat așa pentru a nu-i da satisfacție. Fără să-mi iau ochii de la servieta neagră, bombată puțin la mijloc, parcă plină cu diavoli, ca și cum i-aș fi cerut: "arată-mi odată diavolul ăla", i-am spus:

- Arată-mi odată cartea aia.

A deschis servieta încet și cu mare atenție a scos din ea ceea ce până în ultima clipă mă așteptam să fie mai degrabă un rac, o sticlă de rachiu, un orologiu reparat sau dracu știe ce altceva, decât cartea de care îmi vorbise.

III. Timp de o oră și ceva mi-a explicat structura cărții sale, care, trebuie să mărturisesc, mi s-a părut destul de ciudată.

Era într-adevăr o carte totală despre lumea și omenirea din ultima sută de mii de ani, adică din timpul omului de Neandertal până în zilele noastre. Până aici nimic original, despre asta s-au mai scris sute de cărți. Original era altceva și anume cantitatea de pagini sau de rânduri alocate fiecărei perioade de timp. Cantitate direct proporțională cu lungimea perioadei descrise. Întrucât cele două sute de pagini ale cărții acopereau o perioadă de o sută de mii de ani, conform acestui criteriu, fiecare mie de ani era descrisă doar pe două pagini, fiecărui secol revenindu-i în jur de șase rânduri. Și tot pe baza acesui criteriu, întreaga istorie cunoscută a societății românești (de aproximativ patru mii de ani) era cuprinsă în circa opt pagini, secolul douăzeci ocupând doar cinci rânduri.

Desigur că se aștepta să-l întreb: "dar cealaltă parte a cărții, adică celelalte o sută nouăzeci și două de pagini ce tratează?", însă constatând că întrebarea mea întârzie, își pierdu răbdarea.

- Poate te întrebi ce tratează cealaltă parte a cărții? O să-ți explic.

Ceea ce îmi explică era și mai ciudat. În celelalte o sută nouăzeci și două de pagini, adică în paginile ce cuprindeau istoria dinaintea civilizației, acea îndelungată perioadă a omenirii, obscură și monotona, nu era descrisă prin prisma unor idei, rezultate sau descoperiri științifice, ci pur și simplu sub formă de cronică. Și tocmai în asta stătea cheia cărții. În timp ce, potrivit criteriului, celui de al Doilea Război Mondial autorul a trebuit să-i dedice o treime dintr-un rând (adică vreo două-trei cuvinte), ascuțirii oaselor, frecării lemnelor pentru aprinderea focului sau altor asemenea îndeletniciri ale omului primitiv, el le-a descris pe zeci și zeci de pagini, într-un mod ce se repeta, tern și plictisitor, corespunzător într-o măsură mai mare sau mai mică perioadei lor de folosire de-a lungul secolelor.

Traducere de Șerban Tabacu
din volumul „Visuri amăgitoare”

UNIVERSALITATEA EMINESCIANĂ

Valeriu Anania despre Eminescu

Alina Safta

ALINEI îi place să afirme:

„Creația lui Anania este CARTEA unui

Alina Safta

popor care renaște odată cu trecerea timpului, ca într-un pelerinaj. Ea vorbește peste timp despre acele comori neprețuite pe care noi le purtăm în suflet. Dacă vrei să afli ceva despre acest neam greu încercat citește creațiile lui Valeriu Anania, care adună în ele lacrima, suferința, fericirea...și mai presus de toate desăvârșirea.”

Familiarizat cu versificația psalmilor, Valeriu Anania reușește să dea imnului său vechimea, prospețimea și valoarea celor religioase. Cuvintele sunt simple, dar au o mare putere de interpretare, în ele fiind strânse o filozofie de mii de ani a vieții. Așa cum Eminescu adora scrierile religioase, după cum el însuși mărturisea, Anania foarte familiarizat cu acestea, a reușit să transpună în versuri o eternitate a simțirii și dă de înțeles că valoarea creației eminesciene se naște din valorificarea elementelor creștine.

Nu întâmplător, fiecare nou an se deschide cu sărbătorirea poetului nepereche al neamului românesc, Mihai Eminescu.

Fiecare cuvânt scris despre poet face un neam întreg să vibreze.

Îl descoperim pe Eminescu an de an mai aproape de noi prin versul care pare o incantație divină.

Creația ananiană „Imn Eminescului” aduce cu ea acea vechime sfântă a scrie-

rilor sacre, dar și eternitatea unor trăiri ce țin de sacru. Tot ce este frumos, desăvârșit, pare să țină de sacralitate. În evoluția lui, omul a urmărit a urca spre o perfecțiune, așa și versul eminescian ia forma desăvârșirii. Pornind de la textele sfinte, Anania surprinde esența versului eminescian, slava versului eminescian. Îmbinarea estetic-religios ia forme liturgice asemănătoare acatistului, imnului și litaniei. Sunt rugăciuni de suflet pentru suferințe, de aceea, „Imn Eminescului”, aduce cu el esența firii omenești și a desăvârșirii. Limbajul împrumută din scrierile religioase cuvintele armonioase și pline de muzicalitate specifice imnului. Specie de o valoare aparte și de o mare importanță, imnul preamărește și evidențiază specificul unui popor. În „Imn Eminescului” se preamărește poetul nepereche, dar și frumusețea și specificul poporului nostru.

Opera pare a fi o trecere ireversibilă prin timp, dar și peste timp. Anania reușește ca nici un altul să releve esența versului, acel loc în care forma religioasă îmbracă ideea.

Pornind de la structura versurilor sfinte și utilizând mijloace expresive de mare încărcătură filozofică precum oximoronul și cuvintele simbol „rotund” și „enciclică”, Anania scrie:

„Starea întâi”

E mult de când te'nsinguri spre noptile de-apoi / Miscându-ți vesnicia prin spații și prin noi. / Intrăm cu tine'n lume și parcă ieri ne-au fost / Năvoadele din care-ți făcurăm adăpost. / Enciclică serbare. Ne'nvăluie în rotund. / Stălpări de foc se-adună și'n tine se pătrund. / Cenușele'nserării pe slove ni le cerni / Umplându-le cu ardori din zorii tăi eterni.”

Se observă raportarea la noi, atotprezența și atotprezența stării eminesciene asociată cu „stălpări de foc” și „zorii tăi eterni”.

Treapta întâi

Minunea lumii toată-i în ochii tăi oglindă. / Ies taine din vitralii și'n soare se'nfloresc. / Hotar cu ne'nceputul, văduhul pământesc / Aprinde roi de patimi când visul tău colindă / Imperii de tăcere din care cânturi cresc:

Poetul definește creația eminesciană prin versul: „Minunea lumii toată-i în ochii tăi oglindă.” Versul eminescian este transpunerea în creație a minunii lumii

definit prin metafora ochilor-oglină. Perfecțiunea versului eminescian este definită de poet cu ajutorul oximoronului: „Imperii de tăcere din care cânturi cresc:”

Asemănate unor trepte spre desăvârșire, poemul este structurat pe trepte și stări, care printr-o gradație ascendentă luând forma acrostihului scrie în eternitatea creației EMINESCU MIHAI.

Fiecare stare începe cu acel cuvânt de slavă și sfințenia trăirii și simțirii „bucură-te”, specific psalmilor. Dacă în trepte se definește metaforic creația, în stări se definește ființa, care adună în ea eternitatea și absolutul.

„bucură-te: 'ntrariparea..., somn, corn de seară, logodirea, cel ce nu stii, Dor-de-Ducă!, chip al ierbii, undă'n, cutezanta vântului, că'nainte-ți neguri prind să se desfire, nmugurire, 'nvesnicirea Eminescului Mihai!”

În **Starea a doua**, raporturile se răstoarnă, apare în prim plan imaginea copilului mirat de minunea lumii:

„Erai pe-atunci copilul cu plete zburătoare / Mirat de câte'n lume din vis pot să coboare.”

În **Treapta a doua** poetul este definit printr-o raportare la specificul și ființa poporului:

Miresme tari și-adie pământul astei patrii. / Izvoarele suspină și codrii negri plâng. / Hai-hui pornești cu dorul, colinele se frâng, / Asiric și se'nchină ca niste idolatri / Înăii și Ceahlăii – și cerbii din Parâng.

Încercătura filozofică face ca ideea transpusă în versuri să pătrundă adânc sufletul cititorului, căci poetul este descris din prisma eternelor elemente: pământul, codrii, colinele, Ceahlăii, Parâng. Ideea ia forma poetică a dorului călător: „Hai-hui pornești cu dorul”. Personificate, elementele naturii, se închină marelui poet. În **Starea a treia**, se definește arta desăvârșirii scrisului prin asemănarea cu diamantul căruia îi este specifică strălucirea și perfecțiunea naturală.

„Umbrind virginitatea cuvântului nespus.” Frumusețea versului depășește ceea ce ține de real.

Versul ananian ia forma litaniei, dar valorifică specificul popular, religios ca și Eminescu. Poetul evidențiază acest lucru prin versul:

„bucură-te murmur palid al cuvântului nescris / bucură-te Prag Deschis ! / bucură-te ritm al horei ce se-alege din hârjoană / bucură-te nimb subtil care faci din chip icoană”

În **Starea a patra**, se trece pre un alt plan al desăvârșirii pătrunse în sfera înaltului, a mitului nemuritor:

„Eminii și Aminii ni se'ntâlnesc în mituri, / Mânați de începuturi, atrași de desfășurări. / Istorie și poveste se-adeveresc în carte, / Nici când mai laolaltă și nici mai fără de moarte. / Eroii'nchipuirii și-ai vieților aieve / Străbat un singur geniu și sorb aceleași seve. / Cândva vom înțelege de ce – rotit suvoi – / Urcându-ne spre tine ne pogorâm în noi.”

Poetul este definit metaforic în fiecare treaptă: bucură-te Dor-de-Ducă!, bucură-te Rădăcină!, bucură-te Prag Deschis!, bucură-te Nou Voivod!, bucură-te Om întreg!, bucură-te Vis-de-Taină!, bucură-te Zbor Nestins!, bucură-te Dulce Chin!, iar în **Treapta a noua** „bucură-te Poezie!”, cuvântul scris, mitul, iau forma poeziei. Cartea este după poet sinteză de istorie și poveste, este eternizarea realității prin poveste. Cartea devine peste timp poveste, istorie, eternitate.

În **Starea a zecea** Eminescu este raportat la universalitate. El ține de specificul unui popor, dar se înscrie în universalitate. Eminescu este văzut ca un geniu al creației, o stea între eternele stele ale poeziei noastre și universale.

„Eternă stalagmită din stea stalactitară, / Statura ta ne-adună sub cer și peste țară.”

Pătrunzând în profunzimea concepției religioase, Anania definește astfel creația eminesciană:

„Cuvântul tău din ziuă-l purtăm cu noi prin ere, / Ușure ca'ntr'o moarte și greu ca'ntr'o'nviere.”

Valeriu Anania reușește să îmbine limba vechilor scrieri religioase cu versificația și ideatica poeziei moderne. Citind „Imn Eminescului” începi să înțelegi de ce este atât de valoroasă creația eminesciană.

Autorul a încercat într-un mod unic să sintetizeze esența creației eminesciene care adună în ea creatul și necreatul, ființa și neființa, efemerul și desăvârșirea.

Însemnări de călătorie (2)

Dobrică Cristea Constantin

Bemmel..., mică localitate olandeză situată în estul țării, aproape de granița cu Germania, între Arnhem și Nijmegen.

Pentru călătorul venit din estul Europei ordinea monarhică șochează la tot pasul, iar civilizația străzii produce efecte dintre cele mai pitorești.

A călători pe bicicletă în spațiul special delimitat reprezintă o invitație directă la sport și sănătate, batavii fiind renumiți pentru practicarea acestui veritabil sport național..., dar ce nu este național în Olanda?

A cuceri teritorii marine prin adăuga-

Onestitate olandeză

rea de pământ, în condițiile în care te afli cu mult sub nivelul mării, reprezintă într-adevăr, o probă a dărzenei, curajului și responsabilității.

A construi autostrăzi acolo unde marea tronează dezarmant explică un gen de perseverență demnă de urmașii Prințului Wilhelm de Orania.

A reconstrui, după schițele arhitecturale medievale, contemporane cu Erasmus din Rotterdam, acolo unde mai exista vreun spațiu, reprezintă întoarcerea la matcă.

A cultiva lalele după o tehnologie seculară și a le etala în orice spațiu public sau privat înseamnă a fi înclinat spre fru-

musețe și armonie.

Plouă în iulie, plouă intens, plouă peste mare și peste tot, și nimeni nu se ascunde, dimpotrivă se muncește intens.

Ceea ce m-a impresionat însă adânc a fost o întâmplare legată de o deplasare cu un autobuz în direcția Arnhem. Autobuzul și-a făcut apariția în stație după circa 5 minute de așteptare. În interiorul său se afla doar șoferul, fără nici un pasager, îmbrăcat într-un costum de zi impecabil și într-o engleză de zile mari ne-a invitat să ne urcăm.

După un scurt dialog el a înțeles că nu suntem localnici, și ne-a sugerat să mai așteptăm 2 minute, până va veni un alt

Dobrică Cristea Constantin

autobuz care ne va transporta în aceeași direcție, însă la un preț mult mai redus, ceea ce s-a și întâmplat...

Încercați un exercițiu similar într-o țară undeva în estul Europei...

Dimitrie Grama

Dimitrie Grama

Gibraltar

Cine știe, poate că de frica tiganilor, ne-au îngăduit comuniștii să folosim o parte din „Casa Mare”.

Într-una din vacanțe, când tocmai mi se schimbasesc vocea și nu-mi găseam rostul prin sat, Baba Vuța a venit la mine și fără nici un fel de introducere, cu voce de rășniță veche, mi-a spus: „conășule, am o fată pentru dumneata”. Mi-au trebuit câteva secunde bune până când să înregistrez și să înțeleg mesajul babei, dar corpul meu tânăr cred că a înțeles direct despre ce era vorba.

„E fată curată, nepătată” mi-a spus Baba Vuța. „Vin mâine cu ea aici”.

Nu știu cum, dar a doua zi tocmai s-a potrivit ca bunica și străbunica să fie plecate la Oravița, la cumpărături și chiar îna-

Cotidianul mistic, Ilidia (2)

inte de ora prânzului, Baba Vuța a venit cu fata de mână.

N-am recunoscut-o, nu o mai văzusem până atunci. Părea să fie cam de aceeași vârstă ca mine, în jur de vreo cincisprezece ani. Pieptul tânăr i se zbătea neliniștit în bluza subțire de in prin care puteam să-i văd sfârcurile de culoarea ciocolatei.

Instantaneu membrul mi s-a întărit ridicându-mi fără rușine nădragii scurți de vară în fața tigăncilor.

Atunci Baba Vuța a spus simplu: „asta-i Rita” și a plecat lăsându-ne singuri în curtea casei.

Nici eu nici Rita nu am spus nimic, parcă eram muți și eu, mai mult ca să-mi ascund erecția, m-am așezat pe banca de granit din spatele fântânii.

Rita a venit și s-a așezat lângă mine descoperindu-și picioarele o palmă bună deasupra genunchilor, invitându-mă parcă să le studiez. Spre deosebire de picioarele mele musculoase de alergător, ale ei erau suple, tari și moi în același timp.

Cu aceeași simplitate cu care Baba Vuța imi vorbea, Rita, întorcându-se spre mine și atingându-mi umărul cu pieptul ei tare, m-a întrebat: „conășule, te-ai culcat vreodată cu o țigancă?”

Am dat din cap că nu, dar nu i-am spus că nu m-am culcat cu nici o femeie, țigancă ori nețigancă. Rita m-a luat atunci ușor de mână și ridicându-se de pe bancă, mi-a spus: „hai să mergem în casa”.

Am urmat-o amețit, în transă, și ea, care spre nedumerirea mea cunoștea bine

casa, m-a dus în „cancelarie”, camera odată, mai demult, folosită ca bibliotecă și birou de lucru, dar acum folosită de mine ca dormitor. Obloanele mari de lemn de la ferestre erau aproape complet închise, să țină răcoare în cameră, nelăsând să pătrundă decât un firicel timid de lumină, care nu izbutea să scoată camera din semi-întineric.

Rita s-a așezat pe pat trăgându-mă lângă ea. Fără graba și-a scos rochia subțire, rămânând complet goală. Nu pot să-mi explic de ce, dar tocmai atunci virilitatea m-a trădat, părăsindu-mi un membru moale și umil în pantalonii scurți de vară. Am dat să mă ridic, să plec de acolo, dar Rita s-a întins în pat și cu mișcări hotărâte, aproape că m-a forțat să mă întind lângă ea.

Mi-a dat jos pantalonii și coapse catifelate și sânii tari au început să-mi mângâie corpul încremenit în spaimă și deznădejde.

„Nu-ți fie teamă ori rușine, așa-i la început”. Aceste cuvinte parcă șoptite de o vrăjitoare de pe alte tărâmurii, mi-au fortificat din nou membrul. Ținându-l cu o mână sigură de mijloc, Rita mi-a spus: „conășule, Dumnezeu nu s-a zgârcit când ți-a dat” și cu un zâmbet ciudat pe buze s-a întors înspre mine, încălecându-mă.

Mai întâi, ținându-mi strâns de mijloc organul rușinos, și l-a plimbat de la buric în jos, frecându-l ușor de locul umed și fierbinte unde picioarele ei suple se legau de restul acela de ciocolată.

Ca și cind ar fi început un cântec sau o

rugă profană, Rita a început să șoptească cuvinte pe care eu nu le înțelegeam și când vocea ei a început să-i tremure în cântec, s-a lasat greu peste mine lăsându-mi membrul liber să o pătrundă. S-a mișcat apoi în cercuri mărunte deasupra mea, sub mine, unul în altul până când brusc corpul i s-a indoit din spate ca și cind ar fi vrut să străpungă plafonul cu sânii ei tari. În același moment organul meu viril a explodat într-o fântână arteziană, făcându-mă să tremur, să gem și să lacrimiez.

O bună bucată de vreme am rămas nemșișcați, Rita cu capul culcat pe pieptul meu. Înainte de a pleca, am întrebat-o când mai poate să vină și ea mi-a răspuns doar atât: „conasule, eu vin atunci când știu că-i bine.” Eu aș fi vrut să vină în fiecare zi, dar Rita a venit numai de patru sau cinci ori în toata vara aceea.

La sfîrșitul vacanței, Trifu ne-a dus cu trăsura la Oravița. Eu am tăcut tot drumul până la Reșița și tot restul anului am fost tăcut și îngândurat ca și cum cineva mi-ar fi dezvăluit o comoară pe care atunci când încercam să o folosesc, se transforma într-o povară necruțătoare.

Reîntors la Ilidia, în vacanța următoare, cu speranța sa o reîntâlnesc pe Rita, Baba Vuța mi-a spus că Rita e măritată într-un sat vecin, la Socolari.

Nu am vazut-o niciodată pe Rita, dar amintirea ei m-a obligat să mă reîntorc acolo, la Ilidia, unde ea este etern o vrăjitoare tînără și frumoasă.

O vrăjitoare înmărmurită în timp.

Lucian Gruia

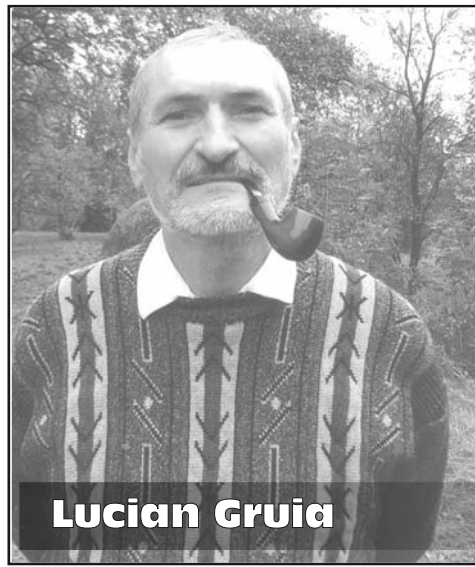
Când s-au deschis seifurile Băncii Internaționale a Religiiilor, după faliment, în locul bancnotelor sau lingourilor de aur, s-au găsit aripi de înger, albe, strălucitoare, cu miros de lăcrămioare.

- Să fie un semn pentru păcatele noastre? Au zis oamenii?

- Să fim prădați de banda îngerilor izgoniți din cer, condusă de Lucifer? Au presupus ceilalți.

Perdanții nemulțumiți au cerut despăgubiri, iar bancherii au hotărât să le restituie penele de înger descoperite în seifuri, mai multe sau mai puține, după valoarea bănească depusă de fiecare în contul său personal.

Li s-a recomandat să se roage lui

Lucian Gruia

FALIMENTUL ÎNGERILOR

Dumnezeu ca făptașii să fie prinși și banii recuperați cât mai repede.

Oamenii s-au adunat în Piața Deșertăciunilor Postdecembriste din București, manifestând pașnic, cu lumânări aprinse, cântând imnuri de slavă Tatălui și Fiului. Când au încercat să reconstruiască aripile, din penele pimate, ca într-un joc sublim de puzzle, au constatat că acestea nu se potrivesc, aparțin unor specii de păsări diferite, unele erau chiar rotunde.

Nu și-au pierdut speranța și au continuat să se întâlnească periodic, rugându-se în colectiv. În fond nu mai aveau ce

pierde.

Între timp, penele s-au scorjit și a ieșit la iveală că ele nu erau albe ci doar au fost vopsite, unele erau solzi de balauri.

Le-au dus la analize și s-a constatat că aparțineau unei specii mai recente de păsări de pradă: vulturi hoitari, parveniți.

Atunci s-au adresat justiției, dar până la proces, penele au putrezit și cazul s-a prescris!

Poate mă va uzi Arhanghelul Mihail și va coborâ cu lancea pe pământ să facă dreptate la Banca Internațională a Religiiilor!

Cu lacrimile-n mâini sfințindu-i calea,
Ranița-i era grea de proiectile,
De teamă de război tremura valea.

Îi strălucea pe umăr semn de armă,
Ce mare-i tata, a ajuns servanț!
Se răsuceau deasupra casei norii
Și sfâșiau trasoarele-n neant.

Țeava de tun n-a mai adus-o acasă
Prea o purtase-n spate ca pe-o cruce,
Roțile grele le-a împins de-a dura
Să străjuie hotarul un s-or duce.

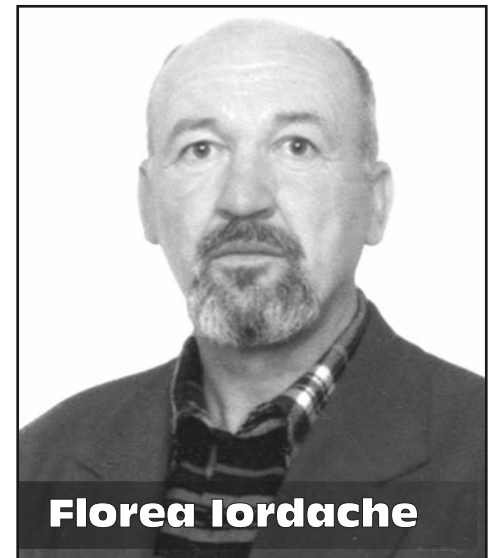
După război purta lordache-n piept
„Crucea cu spade” ca pe-o amintire,
Dar într-o zi i-o luară comuniștii
Disprețuit, fără să-i dea de știre.

Greșise c-a luptat la Răsărit
Și repede-l trecu fior de gheață;
Dar ce contează, dacă Dumnezeu
L-a decorat să vin-acas cu viață?

Le-a dat și decorația zâmbind

Ștergându-și de pe-obraz încet noroiul,
Doar patria și-o tot slujise bietul
Și nici nu inventase el războiul.

Mirosul de măcel plutea în aer
Șenilele rupeau aspre poteci...
Când se uită din nou înspre Odesa,
Îi spuse mama: „Mă, să nu mai pleci”!

Florea Iordache

De la Odessa

Baladă pentru
Paraschiv Oprea Iordache

Florea Iordache

Se transformase lumea într-un iad
Amenințând spre un sfârșit de eră
Că, răsfățată moartea se juca
Pe orice țeavă de mitralieră.

Se deplasa arzând mocnit convoiul
Divinitatea-l invita la pace...
Dar cine oare adora războiul
Și moartea înfășată-ntr-o coajă?

Nemți și români se tot băteau cu rușii
În atmosfera sumbră și barbară,
Îngenuncheau pe rând, zbura o viață
Cam între două fumuri de țigară.

Văzduhul tot era incandescent,
Mașini, soldați și cai cădeau pe brânci,
Focul îi biciuia a condamnare
Și-ncremeneau ades ca niște stânci...

Trist mai venea să se-odihnească cerul
Peste tranșee coborând obtuz,
Caii rotași purtau focul în coame
Și tata-n piept trei schije de obuz.

În nopți adânci când frontul adormea
Se întindea prinzând de coarne luna,
Să-și vadă câmpul lui din Teleorman
Care-l chema acasă-n-totdeauna.

Furgoanele hurducăiau prin praf,
Soldații înnotau prin fumul greu
Și îngropați adesea în țărână
Doar sufletul l-aveau la Dumnezeu...

Când tata se-ntorcea de la Odesa
Cu sfârâmate tunuri în privire
Voia să știe de-a ruginit plugul,
De au copii pâine și iubire.
Noi l-așteptam înmuguriți în praguri

ECUMENISMUL FRICII

Nicolae Baciu

Dantelă de Babilon e încă o formulă narativă pe care o încearcă Melania Cuc, una care îi impune restricții, dar îi și deschide un orizont nu mai puțin generos, acela al psihologiilor umane.

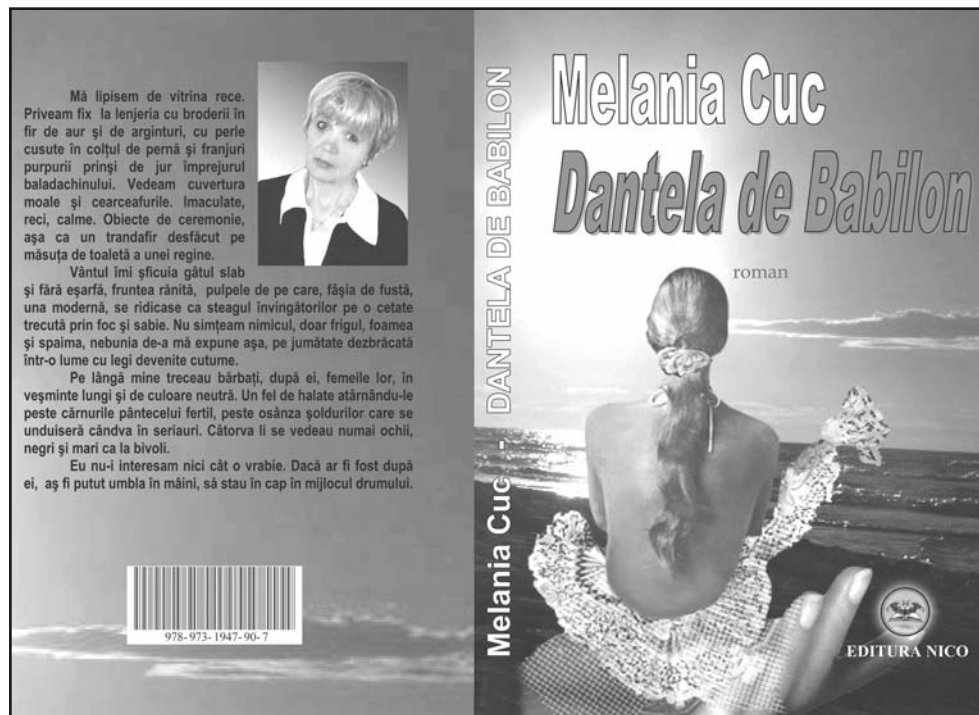
O narațiune la persoana întâi, cu autoarea protagonistă în pielea unei jurnaliste, „o jurnalistă fără de minte, ce și-a propus să ajungă și să transmită știri de pe linia întâi a unui front fără pifani și fără ordin de zi pe cazarmă”, într-un exercițiu profesional imaginar, într-un teritoriu cu dimensiuni de fenomen: terorismul, luarea de ostatici, de prizonieri civili. O experiență limită, cu mare încărcătură de risc, prin care au trecut atâți jurnaliști și nu numai.

Nici pentru naratoarele lucrurile nu sunt bine definite, limpezite: „Nu știu dacă dorm

Dar e și prilej pentru a constata că „teoria supraviețuirii sub frică, nu funcționează fără recurs la umilință”, pentru că cei prinși în lupte străine de ei au ca „punct comun dorința de supraviețuire”, ori această dorință îi face pe mulți să lase garda jos.

Așteptarea, ea însăși un „personaj”, dezvoltă trăsături de caracter, gesturile dau măsura profilului fiecăruia în parte, fie terorist, fie prizonier. Până la un loc, această stare amintește de Deșertul tătarilor, a lui Dino Buzzati.

Melania Cuc știe să contureze cu abilități de pictor, din câte o tușă de culoare, portrete... psihologice: Laila, soldatul mercenar, Manda, Arnadze, adolescentul paralytic, Salomeea, văduva veterinarului din Egipt, Johnathan, Barby, Cecilia,... un fel de Arcă a lui Noe pentru seminția umană, de vârste și categorii sociale diferite, de etnii diferite, prin-

și trăiesc un coșmar, nu știu nici dacă sunt trează și martoră la nebunia umană”.

E o narațiune în care își arată fața un ecumenism al fricii, al vinei comune, cu solidaritatea, speranța și lașitățile lor: „Musulmanii, creștinii, budiștii, ideii, brahmanii și atei, toți suntem amestecați, facem parte, avem o vină anume”.

Un roman al spațiului închis, în care conțenează doar dimensiunea interioară, lăuntrică, accentele fricii și ale licăririlor de speranță.

Un roman psihologic, într-o curgere firească, clasică, cu respectarea rigorilor genului. Cu foarte multă artă în a decupa detalii, în a le da relief, încărcătură de simbol.

Dar și analiză sub raport religios, a unei lupte fratricide, în spțiul matrice al creștinătății, între „reprezenți ai două seminții din triburi vechi și trecute în egală măsură prin sita și dărmonul vremurilor, pentru a nu uita pentru ce se urau de moarte”.

Sub cerul Bagdadului se derulează și acest război psihologic, dincolo de cel real, cu mize oculte, într-o aerogară asediată și în care câteva zeci de civili, care au nimerit la locul și timpul nepotrivit - facem obiectul negocierilor dintre autoritățile militare internaționale și teroriștii fără frontiere”.

Lelia sau Laila e personajul care intră în ecuația condiției de ostatică, cu timp și răstimp pentru incursiuni anamnetice, pentru evaluarea unor fapte din biografia sa. Ca într-un fel de explicare a hazardului de a se afla în loc nepotrivit la moment nepotrivit.

tre care se află și români, rătăciți ai sorții.

Nu mai puțin reușit e portretul colectiv, de turmă sau de „cloacă”, „o ceată de prizonieri aduși la limita sălbătăciei”, cum îi numește autoarea, cu solidarități și egoisme, cu gesturi când emoționante, când comice în tot tragismul lor, hilare, absolvite de orice logică, atunci când nu par absurde sau cel puțin nelalocul lor. Ori ținând de logica de circumstanță, cea care face posibile „fraternizări”, precum alăptarea de către Barby, albă, a copilului unei negrese, căreia i-a secăt laptele matern. („Gheața dintre două mame, dintre două rase umane, a fost gata spartă”).

Dantelă de Babilon, o ficțiune literară, are toate datele realului, se hrănește dintr-o cazuistică bogată, trecând dincolo de relatarea jurnalistică, de imaginea de suprafață, atingând resorturile intime ale trăirilor posibile în situații limită.

Ficțiunea are verosimilitate, chiar dacă nu are suport real, concret. E o lume posibilă, dincolo de real, dincoace de imaginar.

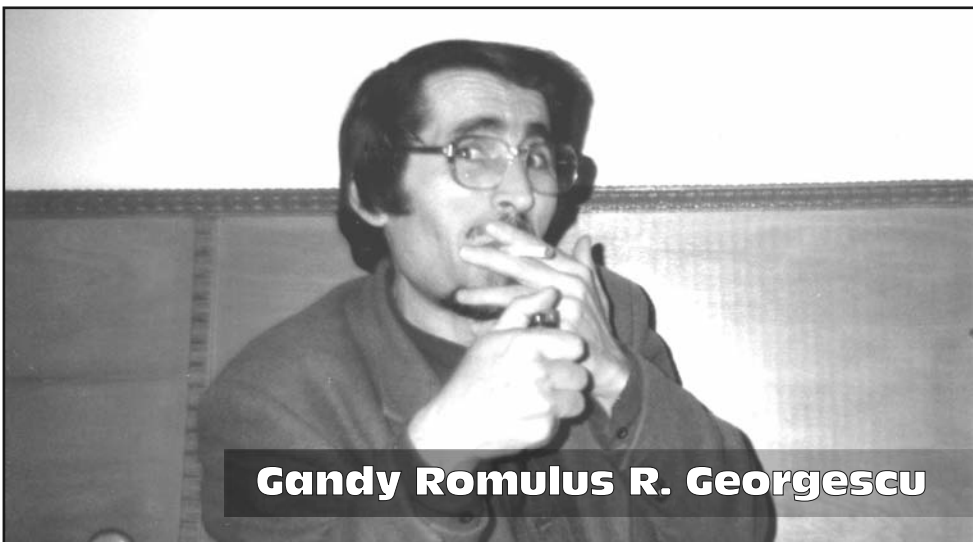
Melania Cuc nu duce lucrurile spre un carnagiu. Ea preferă carnagiul sufleteș, cel în care e schilodită și atitudinea în fața libertății. Lăsați de izbeliște de către teroriști, prizonierii de ocazie își pierd busola: „Nu mai e zid, nici tavan. Suntem liberi! Liberi. De ce nu plecăm?! De ce am pleca?...” Această pentru că lupta nu se dă cu dușmanul din afară, ci cu cel dinlăuntrul fiecăruia: „Dacă suntem prizonieri, suntem închiși doar în propria noastră lașitate”.

Și au ucis poemul cu pietre... (Lapidarium: preste sărmene iubirile din vetre!?)

Gandy Romulus R. Georgescu

I. – Hei, POEMUL Acesta/(ce va să vă aMuze e pre Muza-Tempesta!)/,mereu Ur-mătorul/(vaie, aminteroaie: așa cum ne va visa vecenic Universal-VISĂTORUL!): e un POEM-COPIL-umil/(zămislit întru pântecu Florii-de-April!)/carele nu știe cum să

știa câtu-i de Frumoasă-de-Aleasă/vaie, pre Luthul-Acest:/chip pre-mângâiet/de Firescul-Celest/așa precum însuși Luma-nu știe/(Dumnezeule: Taboreică Armonie!)/cum că, iat-o, este văzum-văzută/de Ochii Poemului/scriș de/cu mâna Ceriului!/mereu emers-submersă/pe pânzăraia Vremii: in-

Gandy Romulus R. Georgescu

vă strige Poemește mai clar/(vaie, inocența-Inocenței din pururea-Puritatea ECLEZIASTICULUI = ZADAR!)/că fost-am fost/(hei, nemai Leleo, nici un: ROST!)/Prin Vremea Vremii-Vremuită/(până-n de-Adânc de-Creștet: Amurgită!)/acel Miratoriu-Copil (azi Pal-leolubito: Paradis pierdut prin Labirintul-Azil!)/și așa de Copil-fiind/Și pre-a fire și preste fire iubito viu de IUBIRE-iubind!/m-am așezum la Joaca-Jocului cu întru Dragoste de Pietre: - Hău, cu un număr de Pietre Eu (3, 6 și 7 de pietre/Doamne: precum Cheile Raiului dăruite întru mâinile Sfântului Petre!)/Heea, cu un număr de pietre și EA (3, 6 și 7 de pietre/Doamne: precum Ochii Maicii Domnului = Precisa-Precista de pe Sân-Petre!)/și-ntr-astfelu IUBIREA din Copilărie înflorea/și se Înger-Îngerea/Palleoiubită a Mea/numai așa de-și erea, erea! Și pe Pietre le Înger-doinea/Iubită-mea, iubită-mea...

II. Și-n Clipa-Clipitelor/din Veacul-Veacurilor/(Duh = Hrană Sieși ca Leacul Leacurilor!)/jucam-jucam/în pietre jucam/și de fiecare joacă-joc: pierdeam!/și ireversibil făr' de pietre: rămâneam! (Doamne, cum Pita Ta în mâinile Sfântului Petre!)/căci: nu-mi ieșea-reușea/Mutarea Pietrei prin Poarta „zidită” din 3 degete/(azi, Palleoiubito, și-Amintirea-mi începe să pregete!)/în timp ce una din celelalte pietre trebuia azvârlită în SUS (vaie, era Piatra Mormântului Domnului Isus?!)/până-n dreptul Ochiului-Stâng (Măre-măi: din Jocul Vieții = Joc nătâng?!)/iluminat de-Ochiul cel Drept (Doamne - Poemule, lacrima ce-o plânge astăzi Copilul-Bătrân, Fericitul Pre-Înțelept?!)/princarele Toate s-au făcut să (Pallepietruito!) te-aștept, să Te-aștept.../Doamne, și cu Poemul tot mai Ne-Răbduriu-Prudent/o, din ce în ce mai Prudentul-de-Prudent/și cu toți Ochii-Zefici-de-Argus: ATENT! - la Viață atent, la Moarte, Doamne, apropiu nefiresc de atent-atent...

III. Doamne, și de Ne-îndemânarea Mea/EA în cascade-și râdea-și-și tot mai râdea-râdea/pân' mai și așa ca Soarele se răsărea:/FRUMOASĂ!/acolo între Alunișu-den-Cornățel de-ACASĂ!/și nici nu

versă!/mereu în zigzag, pe val: în derută!/pre Vanul de Timp: pierdută-pierdută!/Acum: Azi-MUTĂ!...

IV. Și mai râdeau și Pietrele deodată cu EA/cu par-Atemporalade-Palleoiubită-Mea! - dar Azi/(ca Roca-Piatra la Zi!)/când printre gândure-sâmbure/cazi-și-recazi/ca întru Târzia din Târziu/Azi Poemule, știu/parcă de unde-mi știu (?!)/că: după ce și râsul ei a împietrit/vaie, precum este TOT ce-i este FIINȚEI de Luth menit!/iată-mă: mai 'cerc uneori să lovesc cu picioarele mele/pre ele, pre pietrele/de pe cărările Pământii/(O, Doamne: astfel îmi caut IUBIREA Dintâi?!)/și parcă răsul Palleoiubitei reînvie-revine/(de Umbra Luminii cu dinții se ține?!)/vaie, pe undeva pe deasupra tuturor/celor:/tecător-trecătoare!/Și: ca Amintirea Paradisului și Dorul-Dor/de neîmplinitul-plinit-de-Amor/vai, pre tainică Firea Trecător-Trecătoare/se așterne Vecinicia/(Nimic-Nicia?!)/carele totuși, totuși, Doamne = Poemule: Ne Doare! Și: Doare!

V. De aceea, poate, despre Poemul meu COPIL/zămislit din pântecul Florii-de-Aprilie!/s-a uneltit zvonire zăludă/pân' ce s-anceput să se audă:/ - Și a venit Doamne = Poemul și a intrat printre ei/hei-heia-hei,/și Ei,/acei făr' de suflet acei/Și L-au ucis cu Pietre!/Doamne, Palleoiubito, cu oasele Pământului mi L-au ucis (Așadar: Și TU, TUO: ascunde-te viuă-trează în geana-Geană de Vis!) - cu sărmenele lor Pietre/de prin sărmenele lor Vetre! Așa mi l-au ucis și pre VIS!...

P.S. Și acesta poate că trebuie și este JOCU TEU/JOC de Dumnezeu:/- Spre Bine, Grația Morții, VOUĂ!/adicătelea celor din Pietre-Luth creați, Palleoiubito, desigur, NOUĂ!

Iar Povara = Dis-Grația Vecinice-Viuă, Lor, din Sine, Creatorilor! Hău, poate spre Binele-Rău! Dar prin și cu IUBIRE - Palleoiubire (numai!) - așa: va fi întru Dăruire și cel de-al doilea Dar! Și vom juca în Pietre, Poemule-Palleoiubită, altă Copilărie iar și iar! (?) Și ni se vor fi iertat, Poemule-Copile, Cămeșile Hristice jucate la zar! (?)... Vaie, ce Senin-de-al nostru de-Amar! Amar-de-Senin! (AMIN!)

Scurt escurs biografic

Nicolae Steinhardt

George Bârligeanu

A scrie despre Monahul de la Rohia, personalitate complexă și controversată, creator proteic și multiplu constituit un act de mare, și am putea spune, inconștientă temeritate. Pentru că nu oricine și nu oricum ar putea reda în tot a plenitudinea lor

valoarea, tragismul și eroismul acestui nepereche Om. O să încercăm, acum, să reperăm ca o provocare, pentru cei care nu cunosc nimic despre viața lui Nicu Aureliu Steinhardt, câteva aspecte din monumentală sa existență terestră:

S-a născut la București la 29 iulie 1912. Tatăl său Oscar Steinhardt a fost coleg, la politehnica din Zurich, Elveția, cu Albert Einstein și a fost decorat cu ordinul „Co-roana României” în Rang de Cavaler de către regele Carol I de Hohenzolern. Mama lui a fost rudă cu filozoful Sigmund Freud, pe care Nicu Stenhardt îl vizita deseori în imperiala Viena.

Ca elev, Stenhardt, a urmat liceul Spiru Haret avându-i printre colegi pe Constantin Noica, Alexandru Paleologu, Mircea Eliade. După acalaureat, dovedind, încă de pe atunci, chemare pentru literatură, Frecventează legendarul cenaclu „Zburătorul”, unde o cunoaște pe Monica Lovinescu. Unii exegeți consideră că de fapt, primul debut publicistic al adolescentului N. S., a avut loc în revista liceului Spiru Haret intitulată „Vlăstarul”.

În anul 1932 își ia licența în drept, ca mai apoi în 1936 să își susțină doctoratul avându-l conducător științific pe renumitul profesor Mircea Djuvara. Astfel își elaborează o teză în drept constituțional cu titlul „Principiile clasice și noile tendințe ale dreptului constituțional”. Teza sa de doctorat a fost prefătată de către profesorul Julien Bohhecase, membru al Academiei Române. În cuprinsul tezei N.S., critică opera profesorului de drept constituțional Leon Duguit, de la universitatea din Bordeaux. El afirmă că profesorul Duguit, a Separat Statul de Drept, confundând legea cu forța, înlocuind Statul Putere cu Statul Colaborare, idee pe care o consideră inadmisibilă. Tânărul jurist se declină în acest fel ca un adept hotărât al separării Dreptului Public de cel Privat.

În literatură debutează la vârsta de 22 de ani cu un volum de parodii avându-i ca subiecți pe Geo Bogza, Emil Cioran, Constantin Noica, Mircea Eliade, Petru Comănescu, etc. Colaborează și se remarcă la „Revista burgheză” și în „Libertatea”. Încă de pe atunci tânărul Stendhardt, vădește serioase preocupări teologice și publică studiul „Eseu despre o concepție catolică a iudaismului” și un altul „Iluzii și realități evreești”. În continuare colaborează la „Revista Fundațiilor Regale”, la recomandarea lui Camil Petrescu și în 1936 publică lucrarea „Elementele operei lui Proust”. În perioada anilor 1937-1939, călătorește în

Elveția, Franța, Anglia.

În urma așa zisei „purificări etnice”, a evreilor, din 1941 este obligat să practice munci necalificate și umilitoare, timp în care mai colaborează la publicațiile vremii „Universul literar”, „Victoria” și „Tribuna poporului”. În 1947 este scos de la colaborarea „Revistei Fundațiilor Regale”, împreună cu Vladimir Streinu și Șerban Cioculescu, la cererea ultimativă a lui George Călinescu, situație publicată cu lux de amănunte în „Ziarul națiunii”.

În anul 1960 este arestat de Securitate pentru refuzul de a fi martor al acuzării în procesul mistico-legionar, în urma căruia, Constantin Noica, Dinu Pilat, Păstorel Teodoreanu, Alexandru Paleologu, Sergiu Al. George și Vladimir Streinu sunt condamnați la 12 ani de închisoare.

În timpul detenției din închisoarea Jilava, este botezat la religia ortodoxă, de către monahul Mina Dobzeu. De la Jilava este transferat la Gherla și Aiud, iar în anul 1964 este eliberat. În libertate refuză colaborarea cu organele comuniste și este obligat să lucreze ca muncitor necalificat la fabrica „Stăruința” din București, unde suferă un grav accident de muncă. La inițiativa lui Constantin Noica și Alexandru Paleologu, pentru a-și câștiga existența face traduceri din scriitori celebri. În 1972 finalizează cartea sa de căpetenie „Jurnalul fericii”, al cărui manuscris este imediat confiscat de Securitate, dar care, la intervenția Uniunii Scriitorilor din U.S. R., îi restitue autorului. Stanhardt profită de ocazie, face mai multe copii, din care trimite la Paris lui Virgil Erunca și Monicăi Lovinescu și păstrează o copie, manuscrisul fiindu-i din nou confiscat de securitate. În anul 1973, ajutat iarăși de către prieteni, (Constantin Noica și Iordan Chimet), se instalează la mănăstirea Rohia unde stă până în 1981, având funcția de bibliotecar al mănăstirii. Aici întâlnește pe starețul Justinian Chira Maramureșanu, (viitor vicar de Cluj) căruia îi devine prieten și confident. Între 1978-1980, în mod surprinzător, i se aprobă cererea plecării la Paris, unde este găzduit de către Mircea Eliade, iar fiica lui Eugen Ionescu, Marie, îi acordă o atență îngrijire. În 1980 sub pseudonimul Monahul Nicolae Delarohia scrie lucrarea eseistică „Dăruind vei dobândi, cuvinte de credință”

De remarcat printre multe alte legături de spirit, corespondența (1986-1988) cu sciitorul Nicolae Băciut.

La 30 martie 1989, fără a se putea bucura de căderea comunismului, care i-a otrăvit viața, monahul Delarohia, pleacă în veșnicie, dar nu înainte de a lăsa în grija prietenului său, Virgil Bulat, tipărirea ultimei sale cărți, „Monologul polifonic”.

Încă un fapt important petrecut imediat, după moartea monahului, este intervenția scriitorului Ioan Pinte, care preia de la mănăstirea Rohia, toate manuscrisele existente fără ca securitatea să le mai poată captura.

Se poate considera că prin opera sa atât de diversă: eseuri literare, polemice, studii, cărți de drept constituțional și social, predici, traduceri, romane, culegeri de epistole, Nicolae Steinhardt, este o personalitate inedită și de primă mărime, încât se pune întrebarea: „Ce este de fapt Nicu Steinhardt, jurist, monah, romancier, eseist, analist, epistolier, sau toate laolaltă?”

Poezii de Michelle Beausac - Les Andelis, Franța

Prisonniers du temps ■ Prizonierii timpului

Pour l'Unification, ... Diplomatie.

Les sabots des courageux chevaux
Sonnet à toute heure sur les pavés,
Et nous entraînent dans les temps.
D'Hier à Aujourd'hui,
D'Ajouts en ajouts,
La continuité dans la Confluence.
Fusion de modes d'existence,
Empreinte de multiples résonances.
Ancienne Principauté!
Domaine de Grands Princes!
Dans ton âme noble,... Târgoviște!
Les brûlantes blessures de l'Histoire,
L'Alouette chante encore.
A la mesure de l'Homme,...
La sérénité des Monastères,...
Au rythme des Saisons,...
La Campagne harmonieuse,...
Dans l'ordre nécessaire.
Chaos de l'Espérance,...
Concert de tristesses et de joies
Pour cet Hymne à la vie
Avec Cœur et Ame, ils dansent.
Musique aux accents d'infinies couleurs,
Târgoviște!... Ville Princière!
Tes violons toujours mélodieux
Jouent une valse lente.
Sous les Arcades du Passé
L'Espoir flotte dans l'atmosphère.

Roumanie

Paysages si familiers à mon âme,
Confluence de l'Orient et de l'Occident,
Ma mémoire n'a jamais oublié tes Ors.

Roumanie!...

Tes violons dans mon cœur,
En souvenir des joies,
Bercent ma nostalgie
Dans les sillons de la Valachie.

Roumanie!...

Dans ma tête la résonance de tot Histoire!

Roumanie!...

A mes oreilles, ton nom sonne
Comme une joyeuse Farendole!
Roumanie!... Roumanie!...

Românie

Peisaje atât de familiare sufletului meu,
Confluență a Orientului cu Occidentul,
Memoria-mi nu a uitat niciodată măreția ta.

Românie!...

Cu viorile tale în inimă,
Amintiri de bucurie,
Îmi leagăn dorurile,
Pe ogoarele Valahiei.

Românie!...

În mintea mea este eco-ul Istoriei tale!

Românie!...

Aud numele tău
Ca o farandolă voioasă!
Românie!... Românie!...

Ville princiere

Rumeurs... Tumultes de guerres,
Dépendances, ... Combats d'enfer,
Résistance et Stratégie,

Domeniu al marilor prinți!

În sufletul tău nobil,... Târgoviște!
Se ostioiesc rănile arzânde ale Istoriei,
Și Ciocârlia cântă mereu.
Pe măsura Omului,...
Serenitatea mănăstirilor,...
În ritmul anotimpurilor,...
Armonia Satului,...
În ordin necesară.
Haos al Speranței,...
Concert de tristeți și bucurii
Pentru acest Imn închinat vieții
Fiii tăi dansează cu inima și cu sufletul.
Muzică cu accente de infinite culori
Târgoviște!... Oraș princiar!
Viorile tale veșnic melodioase
Cântă un vals lent.
Sub Arcadele Trecutului
Speranța plutește în văzduh.

Izgonirea din iad

Gavril Molsa

Sunt convins că o prezentare lapidară a celui mai recent volum de versuri a lui Andrei Fișchof, „Izgonirea din iad”, Editura Euro Press Group, București, 2008, (91 pagini), nu are șansa de a pune real în evidență, personalitatea proeminentă a unui condei de excepție și nici valoarea incontestabilă a unui nou volum de poeme, pe care autorul ni-l oferă cu atâta generozitate spre lectură și învățătură.

Andrei Fișchof s-a născut la Turda (1940). Este absolvent al Facultății de Fizică, a Universității Babeș-Bolyai (Cluj), stabilit în Israel din anul 1976. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (1973), al Uniunii Scriitorilor Ebraici și al Asociației de Limbă Română din Israel. Are în palmares 5 volume de versuri în limba română, 6 volume de versuri în limba ebraică, precum și 3 traduceri (eseuri, poeme, roman) din

limba maghiară, fiind răsplătit cu diverse premii literare de ambele țări.

Și actualul volum este încă o dovadă că, Andrei Fișchof, a rămas un exemplu rațional de echilibru, de stăpânire și erudiție, un sclav devotat al cuvântului, indiferent de limba în care se exprimă, care îi știe sensul și rostul, care valorifică roadele timpului benefic, cu inteligență și optimism.” Astfel am devenit/ sclavul-domnitor peste propriile-mi tăceri./ (Insula cuvintelor)

Andrei Fișchof este un fericit. Pentru El „Îngerul a stigat”, izgonindu-l din „Iad”, unde a fost timp de o clipă, pentru noi, un „vizitator imaginat și mesager” al Tatălui Ceres, destăinuindu-ne că: „dar șarpele a rămas în rai./ Și-a schimbat doar numele/ în înțelepciune./ aruncându-ne câte un solz/ imposibil de prins din zbor/ la vreme./ (Izgonirea din iad)

La A. Fișchof, versul țâșnește ca o apă limpede de izvor, din cele mai nebă-

Andrei Fișchof

nuite adâncimi ale sufletului său, neliniștit, din gândul și simțirea sa, talmăcindu-i sensul căutării și scrierii. „Poemele dense, pline de miez ale lui Andrei Fișchof curg unul după altul. Fără ostentație. Firesc, așa cum ploaia se scurge din orbitele zeilor fără nume, așa cum iarba poate fi numită iarba numai dacă este păscută din timp, de pegasii morților tineri.” (Aura Christi) (coperta IV), aceasta fiind convins că : „ E vremea curățării cerului/ de uto- piile arșițelor verii./” (August)

Cartea este și un semnal de reflecție, pentru că autorul pune într-o relație directă omul (o parte infimă), cu întregul (universul) de care depinde, pentru a înțelege mai bine relaționarea trup-suflet, unitatea și fragilitatea structurii umane. Forța de exprimare, luciditatea, reflecțiile cognitive elaborate și articulate ale imaginii narului, ale realului, ale visului lui A. Fișchof, este dată de convingerea că:

Continua-vom să trăim o singură dată./ E de ajuns./ (E de ajuns).

Este privilegiul marilor poeți de a folosi cu abilitate toate instrumentele stilistice, cuvintele alese, pentru motivarea mesajului transmis. Pentru poet vorbele, „Cele vii sunt ca sămânța/ Încolțind pe neașteptate/ între brazdele frunții/” (Vorbele, ca munții).

Desigur ar fi multe lucruri de spus despre noul volum a lui Andrei Fișchof, despre ineditul, savoarea și profunzimea poemelor sale, multe duse până la abstractizare (haiku; intermezzo: Moartea minții: Totul: Requiem: Utopia, etc)...Cartea, semnată de un scriitor consacrat, este de o înaltă ținută și se adresează gusturilor celor mai variate, pentru că Andrei Fișchof, acceptă nedisimulat, credința în tot ceea ce face cât și în existența reală a poeziei. Felicitări maestre.

**„Dragă Dimitrie, uită că
perseverez pe această temă...
discuție începută în bucătăria
ta... când vii la Bremen?... VR“**

Țiganizarea moldo-valahilor (3)

Ideea, programul emancipării naționale a Corifeilor Școlii Ardelene l-a înfăptuit în anul 1918 moldo-valahii. România Mare putea să facă parte din comunitatea statelor occidentale, dar Biserica Greco-Catolică, Unită cu Roma n-a trecut Carpații. Unirea cu Roma a fost subminată, Concordatul trăgănat. La București s-au perpetuat apoi cutumele duplicitate, anti-occidentale ale Fanarului, până la dezmembrarea Țării. Apoi dictatura de dezvoltare ortodoxo-comunistă a lichidat Biserica Unită cu Roma și i-a decretat iluminiști pe Corifeii, când ei sunt exact contrari lor. Ei sunt cărturari ai Bisericii Romei, nu iluminiști anticlericali. În realitate moldo-valahii vor ca atât ideea cât și fapta emancipării, unirii neamului, să le aparțină lor, să fie modelul de urmat pentru toți romanii. Acest deziderat l-au realizat în spatele Cortinei de Fier. Dar după 1989, transferul de suveranitate la UE și NATO, desființarea graniței spre vest, în curând și a monedei naționale, exodul a milioane de muncitori, pune în dificultate elita moldo-valahă. Puțini mai cred că „soarele răsare la București” unde țiganii au fost împinși în față în politică pentru a masca un Occidentalism mimat, similar celui din perioada interbelică. Biserica Unită e periferizată, vizita Papei Ioan Paul al II-lea în 1999 la București e fără urmă, unirea cu Roma, fundament al integrării autentice în Europa se lasă așteptată. De Concordat nici nu se mai vorbește. Ideea, programul național al Școlii Ardelene, nu este acceptat de moldo-valahi, așa ca Țiganiada (o nouă ediție a lui Budai Deleanu) îi ia locul. Mădălin Voicu, purtătorul de cuvânt al romilor în Parlament, vrea ca România să fie schimbată în RRomânia. Deturnarea atenției de la lipsa de proiect autentic a orientării spre UE a moldo-valahilor spre comportamentul tribal țigănesc rrom n-a reușit. În schimb, refuzul orto-

docșilor de a se uni cu creștinii occidentali este din ce în ce mai manifestată. După sute de ani de robie țiganii au o aversiune față de stat, față de dreptul roman și practică furtul și minciuna ca forme de protest social. Confuzia occidentală între rromi și români este la fel de nesinceră ca diversiunea dâmbovițeană. Firește, nu rromi sunt vinovați că românii nu știu cum să împace capra și varza, să fie acceptați sincer, nu monitorizați, ca țiganii Europei. Ei vor, ca în perioada interbelică, atât solidaritatea, bunăstarea occidentală, cât și duhovnicia, sobornicia orientală, ortodoxă. Rezultatul acestui proiect național cultural, mimetic, după cum se știe, a eșuat în 1940 și nici azi nu-i de bun augur pentru țigani. Rromi sunt numai un element nou, folcloric, dar la fel de artificial ca și mușăreala culturală occidentală din Regat. Dacă vor în Europa /UE moldo-valahii trebuie să se reabiliteze, să urmeze Școala Ardeleană, să înceapă dialogul cu Roma.

(2)

La încrucișarea imperiilor și religiilor, românii stau în calea tuturor. Ortodocșii, Imperiul Roman de Răsărit (Moscova și Constantinopolul) n-au încredere în urmașii Romei neslavizați de la nord de Dunăre și pentru că îi împiedică să aibă legătura directă cu sârbii și bulgarii. Occidentalii, Sfântul Imperiu (UE/NATO) nu au încredere în ortodocși. Turco-musulmanii și Patriarhul grec au nostalgia celor cinci secole de dominație la București și Iași. În acest context cultural, religios de la limes, țiganizarea moldo-valahilor are tradiție. Țarul îl trimite pe Alexandru S. Puskin la Chișinău cu această misiune. În poemul său „Țiganii” e vorba de urmașii Romei la Dunărea de Jos: românii sunt țigani. URSS promovează filmele lui Emil Loteanu „O șatră urcă spre cer”, „Lăutarii” în care țiganii cântă românește. Rezultatul: România este „un stat artificial locuit de țigani italieni”. (Vladimir Jirinovski) „Românii sunt țigani.” (Vladimir Voronin) Confrunțați cu „Bolnavul de la Bosfor” și expansiunea rușilor, occidentalii îi ajută pe moldo-valahi, susține Unirea (după dezrobirea țiganilor), regatul sub Carol I și Marea Unire. Reorientarea spre Roma e meritul Biseri-

cii Unite, așa că după lichidarea ei, vestul descoperă duplicitatea moldo-valahă, Dracula, țiganii. Imagini negative. Pentru că natalitatea era în creștere la țigani și în descreștere la toți, în vremea lui Ceaușescu se considera că ei vor deveni din națiune conlocuitoare, una înlocuitoare. Ortodoxia, marginalizarea Bisericii Unite cu Roma îi înstrăinează pe occidentali, iar țiganii sunt confundati cu românii, după ce ei ajung la conducere și se metamorfezează subit în rom/roma/romanes. Roma și Caritas sunt noțiuni romano-catolice la care aspiră țiganii și excrocii din Cluj, fără a le devaloriza. Confuzia între rom/roma/romani este la fel numai una propagandistică, de imagine. Dar atât în România cât și în Moldova, cea mai săracă țară din Europa, majoritatea se confruntă cu o situație materială la limită, care generează în mod firesc comportamentul de supraviețuire la marginea legalității și neîncredere, specific mai ales țiganilor romi. Românii și romi ortodocși nu se bucură de simpatie nici în vest nici în est. Oricum, obediența milenară prevoslavnică și multiseculară, suzeranitatea turco-grecomusulmană nu pot fi depășite în cateva decenii de ortodocșii moldo-valahi și cu atât mai puțin de romi, dezrobiți în urmă cu 153 de ani. Totuși, toate drumurile duc la Roma. Decizia românilor și a occidentalilor de reintegrare în Sfântul Imperiu, UE/NATO, schimbă deja încet, dar sigur, atât viața urmașilor legiunilor pierdute de la Dunărea de Jos, cât și propagarea imaginii lor negative, diversiunea țiganizării lor.

(1)

Ion Iliescu provine din „Țigania” Olteniei, Adrian Năstase 50% din Tărtășești, Vanghelie 100% din București. Toți sunt fără îndoială intelectuali integri și de cea mai bună calitate, ca și Mădălin Voicu, reprezentatul romilor în Parlament. Împotriva agresivității raționalității occidentale, țiganii și moldo-valahii s-au aliat, mint și fură pe față și se organizează în structuri de supraviețuire informală. Țiganizarea țării nu mai poate fi mascată. Corupția, minciuna și furtul sunt deja forme de protest social general acceptate. Manelele și modul de viață al romilor sunt dominante.

Scriitorul Paul Everac regreta, într-un articol din „Natiunea”, că nu face și el parte din țigănie.

Cine vine din vest, la Timișoara vede un cartier rezidențial în stil baroc-țigănesc. În drum spre orient palate cu turnulețe, simboluri heraldice țigănești, sunt la tot pasul. În capitală procentul țiganilor este remarcabil, oricum ei dau tonul în prezent, în toate. În aceste condiții liberale, social-democratice nu-i de mirare că țiganii și mai ales moldo-valahii aleg din 1989 țigani în funcții de conducere și trimit sute de mii spre vest.

Occidentalii îi percep pe români ca țigani, mai ales pentru că ei refuză creștinismul occidental și se ascund după deget, în spatele romilor. Acesta e începutul, ei se poartă încă cu mânuși, dar în situații de limită occidentalii știu că moldo-valahii ortodocși sunt de un secol duplicitari ca țiganii băgați în față, și nu vor mai avea îngăduința de azi. Ei dau permanent o mână de ajutor ortodocșilor, moldo-valahilor, la Unirea din 1859 și 1918, la 1989 și integrarea în UE, după care ei cred că sunt „occidentali” sau „europeni” fără Unirea sau dialogul cu Roma. Rezultatul: România dezmembrată și predată Moscovei. Republica Moldova este și azi sub obediența pravoslavnicp nemijlocit.

Și în vestul Europei sunt sute de mii de țigani, dar sunt occidentalizați, ei nu sunt o problemă social-politică. Țiganii occidentali nu aspiră la impunerea modului lor de viață în societatea UE, ca la București. Creștinii occidentali au, desigur, multă răbdare cu societățile subdezvoltate, țiganizate, dar sesizează că permanentul lor avans de încredere acordat ortodocșilor, inclusiv țiganilor moldo-valahi, nu este onorat, ci manipulat, considerat de ei de la sine înțeles și că mai ales țiganii abat atenția de la chestiunea, opțiunea fundamentală a moldo-valahilor și țiganilor pravoslavnici: spre orient sau occident? Moscova sau Roma? Ori un mod de viață oriental, țigănesc, ori unul conform civilizației occidentale. Ambele sunt, după cum se știe, incompatibile.

prof. dr. Viorel Roman
Akademischer Rat a.D.
www.viorel-roman.ro

Idel în dialog

De vorbă cu prof. dr. Adrian Silvan Ionescu

MM: Adrian Silvan Ionescu, publicul vă cunoaște în special ca unul dintre cei mai apreciați specialiști în secolul XIX, fiind istoric și critic de artă. Ați fost distins cu Ordinul Cultural al României, în gradul de Cavaler. Apăreți deseori la televizor în cadrul unor emisiuni de profil și din C.V.-ul dv., rezultă că sunteți la a paisprezecea carte – cea cu Regina Maria în S.U.A., pe care o pregătiți în prezent?

ASI: Nu, aceea ar fi a cincisprezecea, ultima este cea cu „Moda și societatea urbană în România modernă”, apărută la editura Paideia în 2007.

MM: Și care a fost prima? Are o istorie?

ASI: Nu am avut o carte publicată decât după 1990. Nu pot spune că regimul comunist m-a oprit în mod special, eu totuși am reușit să public cam tot ce îmi dorisem – însă numai în presă, e drept. Este cartea mea scrisă încă din tinerețe, o carte despre indienii americani care mi-a fost refuzată cu obstinație din 1982 până în 1987, când am făcut ultimul demers la Ministerul Culturii, la acel personaj diabolic... malefic care era Dulea, iar după 1987 n-am mai considerat necesar să mai intervin, pentru că primeam același răspuns la cartea respectivă: mi s-a recomandat la ultimul telefon – nu puteam nici măcar să fiu primit în audiență – să scriu o etnografie românească, de ce neapărat americană sau amerindiană?! ... altă neîmplinire era că nu puteam să-mi iau titlul academic – să devin doctor – pentru că nu eram membru de partid. În 1988, deși Muzeul Municipiului București, unde lucram atunci, mi-a dat recomandările necesare, ajuns la Cabinetul de Partid al Sectorului 2, președintele cu propaganda nici nu a vrut să mă primească, m-a ținut la ușă, zicând: ... și cine sunteți dv., și de ce vă trebuie doctorat, păi, dacă dv. nu sunteți membru, cum o să deveniți doctor, noi avem nevoie de oameni în care să avem încredere. Dacă până la vârsta asta (nu știu câți ani aveam, vreo 30 și ceva), nu ați putut să intrați în partid, înseamnă că nu sunteți un om de încredere... Și am renunțat...și încă ceva: nu puteam să lucrez în cercetare. Eram dorit la Institutul de Istoria Artelor, se făcuseră respectivele diligențe chiar de către directoarea adjunctă de atunci, care era Manuela Cernat, dar, la fel, totul s-a poticnit la același cabinet de partid, așa că toate drumurile îmi erau închise.

MM: ați recuperat după 1989... erați pregătit pentru ce s-a întâmplat atunci?

ASI: Cred că toți așteptam o schimbare, poate că nu eram pregătiți pentru una atât de radicală, dar, în orice caz, nu mai era de suportat regimul lui Ceaușescu... trebuia să se întâmple, începușeră mișcări peste tot... deschiderea care s-a făcut după 1990 a fost în favoarea noastră a tuturor, nu numai a mea și am devenit pentru trei ani și șapte luni director adjunct al Muzeului Municipal, am organizat expoziții internaționale, am ajuns în sfârșit în Statele Unite cu acea colaborare la o expoziție de costum și după aceea pe cont propriu la diverse congrese, diverse manifestări, cea mai recentă anul trecut, în 2008, când am fost chemat pentru o perioadă de studii de o săptămână la Muzeul Internațional al Fotografiei din orașul Worcester și pentru o

Monica Mureșan

conferință în fața unor studenți.

MM: Așadar, în clipa de față ce faceți?

ASI: Sunt cercetător științific I la Institutul de Istorie Nicolae Iorga, sunt profesor asociat la Universitatea Națională de Artă, unde predau istoria fotografiei, a filmului și am un curs special de master și – aceeași funcție, profesor asociat la Universitatea București, la Facultatea de Istorie, Secția Istoria și Teoria Artei. Mi-am dat între timp doctoratul în 1997, am publicat... iar cărțile mele sunt căutate, sunt citite.

MM: Și în afară de aceste discipline care țin de o specializare știu că mai aveți alte pasiuni care probabil că vă dau o culoare aparte vieții...

ASI: A, pasiunile existau: plăcerea pentru colecționare, haine vechi, fotografie veche, tot felul de nimicuri care pot să-ți bucure o zi, sau o lună și să-ți coloreze existența, asta o aveam dinainte. Normal că a luat o amploare deosebită după deschidere, pentru că și piața s-a liberalizat și în consignații au apărut piese deosebite, care înainte nu se puteau vedea, însă am călătorit și am vizitat adesea magazinele de antichități – pe la Londra, Paris, în Statele Unite.

MM: Cu toate acestea, nu cu scop lucrativ, totul e mai mult de dragul artei pentru artă, ?!

ASI: Aaa, sigur, nu sunt investiții cu acoperire în timp, nici discuție. În schimb aceste obiecte sunt un material de studiu pentru mine, să fiu bine înțeles de toți cititorii, pentru că mulți cred, găsind un semn de egalitate între colecționari, că aceștia tezaurează obiecte pentru viitor, să le vândă cu profit și să aibă o bătrânețe liniștită – nu e cazul la mine, aceste obiecte m-au ajutat foarte mult să redactez lucrarea despre modă și costum în România epocii moderne, mă ajută în continuare să-mi acopăr ilustrația pentru cam toate lucrările legate de istoria fotografiei sau istoria civilizației urbane, colecția de fotografii pe care o am îmi dă o oarecare independență într-o perioadă în care încep să fie cerute sume exorbitante pentru reproducerea unor imagini din patrimoniul de muzeu sau de bibliotecă... trebuie să te asiguri puțin și să nu fii la cheremul lor!

MM: Chiar volam să spun că e curios lucru, cel puțin pentru un neavizat, că toc-

Adrian Silvan Ionescu

mal această societate liberă, democrată v-a făcut să vă întoarceți mai mult la spiritualitate, creându-vă posibilitatea de a vă putea dezvolta în acest sens... în același timp, sunteți o filință socială, socială, implicat în foarte multe activități care nu au nimic de-a face cu secolul XIX.

ASI: Bine, expozițiile sau prezentarea de cărți...

MM: Mă refer și la acea reconstituire, foarte frumoasă și nu virtuală ci reală prin acel dorobanț!

ASI: Da, Asociația 6 Dorobanțu! Bun, e tot o încununare a unor vise de călătorie cu mașina timpului în vremuri apuse. Am inițiat-o în 2004, cu niște oameni foarte draguți, printre care un muzeograf de la Muzeul Militar; de altfel încă din 1980 făceam parăzi de modă organizate tot de mine, fiind solicitat de Muzeul Municipal unde eram muzeograf. Îmi îmbrăcam colegii și prietenii în costume vechi, costume fanariote, sau uniforme militare pe care le aveam de acasă – de atunci aveam unele piese și aceste călătorii virtuale, cum ați spus, în vremuri trecute, mi-au dat un impetus de a continua asemenea programe de „istorie vie”, așa se numesc, living history, care au luat o anvergură formidabilă în toată lumea. Sunt organizații de mare, mare specializare și având mii de membri în America, Franța, Anglia, Rusia sau Bulgaria și noi avem foarte multe colaborări cu bulgarii, care au foarte mulți membri, însă nu dau așa de mare atenție în privința uniformizării. Noi suntem extrem de atenți la asta, acoperim cele trei mari războaie importante, la care a participat România, adică în 1877 și primul și al doilea război mondial. Avem uniforme și armament alb cel puțin din acea perioadă, sigur, pentru armele de foc mai suntem ajutați și de Muzeul Militar și intenționăm să achiziționăm pentru trupă niște puști neletale, bineînțeles, puști de panoplie cu care să putem să participăm la parăzi și la defilări. Prezența noastră a fost observată și de aceea suntem invitați.

MM: Deci vă duceți în mod obișnuit la niște... reconstituiri?

ASI: Exact. Sau participăm la diverse evenimente: spre exemplu, am fost solicitați de primarul Nicolae Onțanu... actorul Mihai Mălaimare m-a rugat să particip la o manifestare pe care o organiza pe 1 De-

cembrie.

MM: Se spune că românul este greu de urnit... ce crede un istoric, ne-am curățat noi de mentalitatea „lepocli de aur”, cum suntem noi, românii?

ASI: Eu zic că suntem incorrigibili. Dau un singur citat, îl reproduc din memorie, din Proclamația de la Izlaz a lui Tudor Vladimirescu care spunea cam așa: „Haide, fraților, să lovim cu răul pe cei răi, ca să ne fie nouă bine” – asta sintetizează întreaga viziune a românului față de existență, față de cei mai mari într-un anumit moment și aspirația generală de a-i înlocui pe unii, ca să vină alții la putere. Asta s-a întâmplat în 1948, când au luat comunistii puterea, hai să-i lovim cu rău pe cei răi, asta s-a întâmplat în 1989, când au venit alții din eșalonul al doilea, care trebuia să apuce și ei să trăiască, să beneficieze de ceea ce strânseseră la teșcherea sau de capitalul politic pe care și-l făcuseră. Cred că e puțină șansă de a reuși să eradicăm viziunea comunistă din viața, din existența românească. Totuși, 50 de ani de comunism au reușit, cu teamele cu care urmăreau comuniștii acest obiectiv, să elimine realele elite și să creeze altele care sunt... cele pe care le vedem.

MM: Care sunt ireale?

ASI: Da, acum elita pentru marea majoritate e acel sau acei oameni care au foarte mulți bani – nu contează cum i-au făcut! -, care schimbă foarte des automobilele, au foarte multe case și vile și schimbă batiștele (mă rog, dacă au batiștele!) și care apar la televizor, aruncă cu banii în dreapta și-n stânga, să devină populari, iar în campanie electorală dau mici și bere. Este exact politic romană, panem et circus: distrezi prostimea și o hrănești. Și atunci, te votează – asta e viziunea contemporană asupra elitelor. Poți să fii cel mai rafinat filosof, cel mai subtil poet, cel mai inspirat plastician... pentru marea masă nu există, există însă acela care are buzunarul plin până la genunchi și e în stare să facă acte de caritate, dar nu în sensul acela etic al înaintașilor noștri care erau niște mecenați, ci în sensul acela abject al hrănirii prostimii în anumite momente când e nevoie de votul sau de simpatia lor.

MM: Marea masă a fost dirijată spre a cultiva prostul gust și a nu-și face prea multe probleme, a nu-și bate prea mult capul și a privi așa, de-a-n bou la televizor! Problema este – sau cel puțin așa cred! – că s-a accentuat tot mai mult prăpastia, distanța asta dintre marea masă și elită, de fapt prima nu are nevoie de cealaltă, de aceea și-a și fabricat, confecționat, într-un fel, niște elite pe măsură, pe care să le poată înțelege. Oare înțelege marea masă cât de multe sacrificii face un filosof sau un scriitor, un pictor, în clipa de față, are ea nevoie într-adevăr de valori?!

ASI: Teoretic, marea masă are nevoie cu adevărat de valori, dar practic – nu. Pentru că în marea ei majoritate o duce rău și atunci interesul nu este decât acela pecuniar: am salariu, sau nu am salariu? – este cel mai important criteriu, dar din categoria noastră sunt destul de puțini aceia care să ignore că nu au ce mânca însă cumpără o carte, mai degrabă. Mă

Continuare în pagina 21

Un prozator, o carte, patru cronicari (2)

Nimic nu e-n zadar

Vasile Filip

Volumul lui George D. Piteș, intitulat puțin derutant “O viață-n zadar” (Editura Artmontania, 2007), cuprinde cincisprezece proze scurte cu subiecte culese din banalul cotidian. Cel care a fost, cel care este, cel care va fi. Aici cred că se află “deruta” din titlul cărții, una care-cu sau fără voia autorului - aduce puțin a păcăleală, dar o păcăleală reușită, adică inteligentă. De ce? Vom vedea imediat.

Într-adevăr, personajele și întâmplările pe care George D. Piteș le adună în cartea lui și ni le prezintă nouă, cititorilor, au această “calitate”: personajele duc o existență banală (deci zadarnică), iar faptele lor poartă aceeași marcă a inutilului. Căci, ce poate să însemne o ședință, tipică prin ridicolul ei, pentru timpul istoric la care se referă, în care nu se petrece nimic important, afară de “importanța” pe care și-o acordă direct și personal, personajul principal-tovarășul Prim de la Județ. Până aici, nimic care să ne facă să tresărim. De aici încolo, însă, lecturând mai cu luare aminte textul, băgăm de seamă că autorul renunță la idea derutei și ne dezvăluie utilitatea, artistică și faptică, a povestirii “Metodă nouă”. Cu alte cuvinte ne demonstrează, scriitoricește, că pe lumea asta nimic nu este în zadar. Nici chiar întâmplările cele mai stupide. Iar viața nu se compune doar din evenimente spectaculoase. Adică, toate au un sens, o semnificație, ne convinge, în fond, George D. Piteș. Iar această demonstrație dovedește, din plin, aptitudinile sale scriitoricești.

Prezentând situațiile uneori cu o aparentă neutralitate (echidistant, cum se spune în zilele noastre), de cele mai multe ori cu o subtilă ironie, accentuat satirică, prozatorul obține efectele dorite. El realizează proze antrenante, cu multe picanterii și, mai ales, cu multe întorsături de situații, cu poante cum procedează, de regulă, epigramiștii. Ceea ce ne arată nouă, că scriitorul este și un umorist autentic.

În cazul povestirii “Metodă nouă”, poanta constă în ignoranța aproape agresivă a personajului Prim, cel care se afișează, cu maximă aroganță, ca un atotștiutor. Mai grav: el îi socoate și pe cei din jurul său (în cazul dat, cadre didactice) la fel de... analfabeți și neștiutori. Miezul problemei se află în vechimea metodei celei noi la recoltatul porumbului. O metodă știută și aplicată de țărani de când aceștia se află pe pământ.

Abilitatea lui George D. Piteș în desfășurarea organizată narativ a fiecăreia din cele cincisprezece proze ale sale, conferă dinamism, substanță și bună armonie întregii cărți. O frază cursivă, limpede, idei exprimate direct sau subînțelese, personaje bine conturate (mai cu seamă prin mijloace satirice), ca în “Un șef model”, “Comunicările”, “Aniversare de neuitat”, “Televizorul color” și altele, precum și răsturnările de situație, inteligent găsite și expuse, dar și altele încă, sunt calități care fac din “O viață-n zadar” o carte demnă de toată atenția cititorilor (și nu numai), lectura ei convertindu-se într-o plăcută stare artistică și intelectuală. Remarcabil este

reprodus limbajul de lemn din perioada comunistă.

Între valențele acestei cărți aș reține și priceperea autorului în realizarea unor descrieri cu nuanțe de pastel meditativ. Chiar primul alineat din nuvela “Iluzii” mi se pare semnificativ, între altele încă. Îl reprodus, spre susținerea afirmației mele: “Trenul alerga jucăuș printre nămeții albi de zăpadă, ce străjuiau calea ferată. Copacii plini de chichiură întindeau spre ferestrele compartimentului brațele lor descărnate, parcă cerșindu-le milă. Umbre mari, purtate de vânt, păreau animale fabuloase care abia așteptau să se repeadă asupra trenului, ca asupra unei prăzi ușoare și sigure”. Dacă descrierea în sine nu pare a avea alt rol, decât să fixeze textul într-un tablou natural, ultimele cuvinte ale alineatului, dezleagă înțelesul narațiunii. Un tânăr cuceritor dă în compartimentul cu pricina peste o femeie asupra căreia se aruncă, la început pe ocolite, după aceea direct, ca asupra unei prăzi ce nu-i mai poate scăpa. Poanta, căci și această istorioară se încheie cu o poantă, tot inteligent găsită, îi dă însă, toate planurile peste cap, cavalerul nostru trezindu-se cu buza umflată.

Spiritul de observație de care dă dovadă George D. Piteș este evident în fiecare nuvelă, cum evidentă este și priceperea lui în punerea în valoare a acestei importante calități artistice (vezi “Nuntă cu dar”, “Lozul cel mare”, “Matrita”, “Aparatul”, etc.). Lucrul este cu atât mai important atunci când este vorba despre întâmplări și personaje aparținând unui timp ceva mai îndepărtat istoricește, dar pe care nu trebuie să-l abandonăm uitării, fie doar și pentru faptul că mulți dintre noi l-am trăit. Mai ales, în cazul retrospectiei se cuvine să observăm spiritul pătrunzător, critic și acuzator al autorului, care ne oferă fragmente de viață vie,

nezadarnică, în semnificațiile pe care el însuși le relevă, într-o neuitare, într-o dorință altei lumi.

Un aspect, deloc neglijabil, atrage în mod deosebit atenția cititorului: caracterizarea personajelor prin onomastica lor. Procedul fiind foarte des folosit, te duce cu gândul la marii maeștri ai artei scrisului românesc. În primul rând, la neîntrecutul Caragiale, care rămâne în continuare un strălucit și neîntrecut model. Bun cunoscător al procedului George D. Piteș își botează de cele mai multe ori, foarte inspirat, personajele, numele acestora (Tigrescu, Mierlescu, Tainescu, Culcuș, Prunescu, Mireasmă, Stâlpeanu, Gogoasă, Părpală și altele), spunând câte ceva despre felul de a fi și de a se purta al acestora, mai cu seamă despre apucăturile lor. Alături de descrierile exterioare fizice, portretele se împlinesc îndeosebi prin reliefarea aspectelor morale, umane, psihice, cetățenești, intelectuale, etc.

“O viață-n zadar” este o carte care se citește cu plăcere și cu folos. “Faptul divers” cuprins în scurtele istorisiri se dovedește mai important decât o spune unul din titluri, raportările lumii reale la una visată, dar posibilă, împlinind o stare de spirit optimistă. Fără a face o convenție din aceasta, remarc o mare ușurință în privința ortografiei scrierilor, mai ales a semnelor de punctuație. În limba română, punctuația are, încă, un rol esențial în descifrarea corectă a mesajului pe care scriitorul dorește să-l transmită cititorului.

Ca și în toate celelalte volume de proză, poezie, epigrame, traduceri, publicate până în prezent de George D. Piteș, autorul ne dovedește că este un excelent om de condei. Un condei care în mod sigur, se va împlini în noi scrieri. Le așteptăm cu interes și cu inima deschisă.

Idei în dialog

Continuare din pagina 20

rog, nu e cazul nostru, dar mergem pe ideea de comparație, ei nu ar face acest lucru pentru că nu au nevoie de o carte, sau dacă da, trebuie să fie ceva porno, sau eventual cu băți și săni, cum dealtfel sunt și filmele... se vede foarte clar cât de mult a scăzut, a involuat filmografia în ultimii 20 de ani, rar mai vezi pe ecrane filme care să te pună pe gânduri, pe care să le poți comenta, sau să aibă un mesaj, chiar și subiacent. Iar dacă sunt asemenea filme, nu fac sală plină sau sunt date la săli de cinematograf cae sunt cunoscute a fi specializate pentru un anumit gen de film și care nu scot bani. E o mare problemă: nivelul cultural a scăzut înfiorător!

MM: Dar nu numai la noi, ci pe plan mondial, e globalizarea. Dar să ne referim din nou la poporul nostru: credeți că suntem obosiți? E vorba de o memorie obosită sau toată disimularea aceea în care am trăit, că una gândeam și alta spuneam, ne-a făcut să evaluăm după o scară de valori strâmbă? Duplicitatea aceea, în ce s-a transformat, sau a dispărut oare?

ASI: Nu, nu e oboseală, iar duplicitatea s-a transformat într-o mare indiferență. Acum nu mai avem preocuparea de a ne uita peste umăr, când se spunea un banc politic, pentru că știm că nu ne mai poate băga nimeni în pușcărie sau nu ne mai poate urmări sau bate mardeiașul miliției. Și acesta e și motivul pentru care au dispărut și bancurile politice – fie nu se mai

fac, fie sunt legate de politica externă sau de ticurile unor personaje comice, care își zic politice, așa încât indiferența este generată de situația economică precară a populației. Nu mai crede nimeni în nimic, decât în stomac, am ce pune pe masă? – se întreabă omul de rând – da, sau ba?! și dacă nu, înjură guvernul, înjură vremurile și își aduce aminte că era mai bine înainte, că măcar atunci toți aveau aceeași bucată de pâine, același salam cu soia și... mai știu eu ce... aceeași căciulă de blană, pentru că cucoanele erau foarte elegante în vremea comuniștilor deoarece nu exista altceva cu care să te acoperi, decât lucruri de mare rafinament și care nu erau nici prea scumpe...

MM: Să schimbăm registrul: a apărut de curând o carte la Editura Curtea Veche, intitulată Iertare și Compasiune și s-a pus problema responsabilității față de noi. Întrebarea decurge din ideea că noi pricinulm, că vrem, că nu vrem, un rău; sau declanșăm o durere în cellalți, și aici intervine responsabilitatea față de durerea pricinuită de noi celuilalt sau celorlalți semeni, cât și pentru faptul că dăm dovadă de nepăsare, ură, răutate, pricinuind un rău. Continuând să urăm, continuăm să producem răul. Creștinește se spune că trebuie să duci procesul de iertare la bun sfârșit și vei simți ușurarea detașării. Noi, acum, când vorbim, suntem în postul Paștelui, de exemplu. Din multele cărți apărute în ultima vreme, aflăm și învățăm că dacă nu iertăm, ne vom îmbolnăvi – se zice că și cauza cancerului derivă tot din această lipsă de iertare.

ASI: Cine a zis? Există probe că cutare și cutare nu a iertat pe nu știu cine și a

făcut cancer? Mă mir... mă îndoiesc. Bun, care e întrebarea?

MM: Cum iertăm? Dăm dovadă de așa ceva, se mai poate vorbi de iertare și compasiune, acum, sau îl poți ierta pe cel pe care îl știi că pe cel mai bun prieten al tău dar, după ce ți-ai studiat dosarul, afli că tocmai el te turna? Cum îl ierți?

ASI: Nu!

MM: Creștinește, trebuie să ierți: înținde și obrazul celălalt! ...

ASI: Da, dar trebuie să ne gândim că noi nu mai suntem în epocile creștine, în paleocreștinism, nu mai suntem pe vremea lui Iisus, când o asemenea delațiune putea să se soldeze cu o ciomăgeală sau cu o crucificare. Or, delațiunile ce le făceau acești mizerabili te urmăreau toată viața... după cum am spus, atunci te băteau la falangă sau te crucificau, te omorau. Dacă erai bătut – scăpai. Nu aveai un motiv anume ca să-l urmărești multă vreme pe respectivul cu ura ta și Mântuitorul te învăța că e bine să ierți. Dar în perioada mizerabilă pe care am trăit-o noi, o delațiune de felui acesta nu se oprea numai la tine, ci se continua la toată familia, toți urmașii, generații și generații. Or, lucrurile astea nu se pot ierta!

MM: De curând, stând cu mai mulți cunoscuți la Muzeul Literaturii, s-a adus cumva în discuție un personaj despre care toată lumea știa că l-a turnat pe cel de la masă și, totuși, a fost acceptat la masa noastră!

ASI: Știu. Și zic și eu altă poveste. Că în vremea ministeriatului lui Andrei Pleșu la cultură, s-a prezentat un „tovarăș” care i-a spus că „domnule ministru, m-am prezentat la locul meu de muncă” – și el l-a

recunoscut pe un securist care-l urmărise multă vreme și a spus-o în public: l-am angajat fiindcă mi-am dat seama că-mi era foarte util, trebuia să urmărească, să păzească, să fie un factor foarte util în care să ai încredere că-și face datoria. Dar... nu mai putem, atâta vreme cât nici viața pe care o ducem nu mai e creștinească, nu mai poți aplica ceea ce s-a întâmplat în vremea Mântuitorului, atâta vreme cât avem sufletul pervertit în asemenea măsură... cât nu mai mergem în fiecare săptămână la biserică și nu ne mai rugăm așa cum se rugau în perioada respectivă, cât nu mai credem cum credeau oamenii de atunci, nu mai poți nici să ai trăirile și sentimentele și să acționezi ca un veritabil creștin.

MM: ... eu cred că nu mai sunt reperi, în primul rând!

ASI: ... și nici reperatele, bineînțeles.

MM: Vis-a-vis de asta, intervine și următoarea întrebare: dacă e vinovat poporul român și dacă da – trebuie iertat acesta pentru că au fost împușcați Ceaușeștii în ziua de Crăciun?

ASI: N-are nicio vină, poporul nu avea nici un fel de opinie în momentul respectiv, atunci era un așa un haos că putea să fie împușcat oricare dintre noi.

MM: Dar noi îl uram pe cel doi și în seara aceea de 25 decembrie ne-am bucurat!

ASI: Ne-am bucurat că am scăpat de ceea ce ne chinuia în ultimele trei-patru zile, că nu mai știai, când ieșezi pe stradă, dacă întâlnești un prieten sau un terorist, dacă acela care era retras în partea celălaltă nu scoate pistolul și trage în tine, și trebuia să te ferești tot timpul.

VA URMA

Calul, un animal puternic, înțelept și util (3)

Claudiu Dulcă

Îmblânzirea calului a fost mai mult decât o necesitate, pentru că omul avea nevoie de o ființă cu care să își împartă necazurile și bucuriile. Prin prezența sa, acest animal nobil îți hrănește sufletul. Calul ghicește trăirile și dorințele celui care-l strunește, strălucind sau încovoiindu-se în funcție de situație, pentru a-și mulțumi stăpânul. Renunță la sine pentru a exista prin voința altuia, dăruindu-se fără rezervă, neînfricat sau docil, uneori până la sacrificiul suprem. În-sușirile naturale ale calului au fost desăvârșite de om. Educarea calului se sfârșește întotdeauna cu supunerea sa. Domesticirea calului este atât de veche încât rar îl mai putem vedea în starea lui naturală. Calul poartă cu el peste tot urmele „supunerii” sale, atât la muncă, cât și în timpul odihnei: hamuri, căpestre, sei... dar și gura deformată de zăbală, cor-

pul crestat de răni sau brăzdat de pinteni. Pentru a-și cere iertare, uneori omul împodobește calul cu trese în coamă, lanțuri aurite, catifele și mătăsurii, zorzoane și șnururi colorate. Prin această falsă eleganță, calul este și mai dezonorat, uitându-se un lucru fundamental, și anume că natura este mai frumoasă decât arta.

Datorită însușirilor sale naturale calul are noțiunile de hrană, locuință, timp, spațiu, lumină, culori, forme, familie, vecini, prieteni, dușmani, om. Este inteligent, are memorie, imaginație, este capabil de pasiuni, de dragoste, de ură. Poate trăi în bună armonie cu unii cai, în timp ce cu alții nu se va înțelege niciodată. Asemenea oamenilor, caii se recunosc și ei după „voce”. Caii pot identifica nechezatul celorlalți cai, pe care îi identifică în funcție de sunetele scoase chiar și atunci când nu

îi pot vedea, conform unui nou studiu, citat de The Telegraph. Potrivit studiului, caii dau dovadă de aptitudini de recunoaștere complexe, la fel ca și oamenii. Până în prezent se credea că numai ființele umane au capacitatea de a-și identifica semenii după voce. În relația cu omul poate să iubească pe cel care-l hrănește dar să-l și urască dacă nu se poartă frumos cu el și nu-i vorbește pe un ton bland. Inteligența sa poate să devină abilitate pentru că este capabil de a fi instruit. Durata preparativelor necesare pentru a dresa un cal variaza între 6 luni și 2 ani, niciodată mai puțin.

El recunoaște, chiar și după mulți ani, grajdurile în care a locuit și, dacă trece prin apropiere, le salută printr-un nechezat. Remarca imediat dacă este încălecat de alt cavaler decât de obicei și întoarce

capul pentru a se asigura. Tot ceea ce vede pentru prima oară îl interesează. Vederea lui este foarte bună la distanță și chiar dacă nu figurează în clasa animalelor nocturne, el vede mai bine decât omul în întuneric. Auzul este foarte delicat și se poate aprecia starea lui, după mișcarea urechilor: trebuie să aibă vârful urechilor orientate înainte când merge. Un cal obosit are urechile pleoștite, în timp ce unul activ le are ciulite și foarte mobile. Mirosul calului este de o sensibilitate extremă: simte apropierea omului de la o distanță de o jumătate de milă; simte de asemenea, de foarte departe, sursa de apă.

Durata de viață variază, în funcție de modul în care au trăit, între 15 și 30 de ani. Un cal ar putea atinge și 40 de ani. S-au văzut și cai care au trăit 50 de ani (Buffon), 65 și chiar 70 (Plin); Old Billy care a depășit 62 de ani. Din nefericire calul este atât de maltratât încât, la 20 de ani e foarte bătrân.

Calul este partenerul nostru în călătorii și activități sportive. În afară de calitățile lui, care fac din el un animal deosebit, el este capabil de a da persoanelor handicapate un anume confort psihic. Aportul de hipoterapie: să mergi alături de un cal sau călare pe el îți dezvoltă un mare număr de capacități psihomotrice, cum ar fi tonusul muscular, coordonarea mișcării, reprezentarea în spațiu și timp, echilibrul și un anume simț al ritmului. Activitățile cu cai cer un contact psihic permanent cu animalul. În timpul țeșălăturii se descoperă corpul calului și în paralel, faci cunoștință cu al tău.

Să te ocupi de un cal, de fapt ca de orice animal, cere o anumită responsabilitate. Starea lui de bine depinde de îngrijirea și respectul care i se acordă. Mai mult, dacă ajungi să vorbești cu un animal cum e calul, impresionant prin forța sa, prin frumusețea sa, îți dă un sentiment de valorificare și îți crește încrederea în tine. În fine, dacă frecvențezi un conac și vezi cai și călăreții, ți se deschide un univers diferit și se stabilesc altfel de contacte cu oamenii.

Un aliat prețios: calitățile calului se aliază cu terapeuții ca să ajute persoanele care au probleme de comportament, sau probleme de locomotie, sau dacă sunt surzi. Nu poți să te exprimi cu violență în fața unui cal, mesajul nu se va transmite și oricum, forța sa psihică este superioară omului. Calul se poate adapta în mod particular să stabilească comunicarea prin respect în cadrul programului de reintegrare a persoanelor delicvente.

Doamne, dacă-mi ești prieten

Spiridon Popescu

Doamne, dacă-mi ești prieten,
Cum te lauzi la toți sfinții,
Dă-i în scris poruncă morții
Să-mi ia calul, nu părinții.

Doamne, dacă-mi ești prieten,
N-asculta de toți zurluii,
Dă-i în scris poruncă morții
Să-mi ia calul, nu copiii.

Doamne, dacă-mi ești prieten,
Nu-mi mai otrăvi ursita,
Dă-i în scris poruncă morții
Să-mi ia calul, nu iubita.

Doamne, dacă-mi ești prieten,
Cum susții în gura mare,
Moaie-ți tocul în cerneală
Și-nainte de culcare

Dă-i în scris poruncă morții,
Când și-o ascuți pumnalul,
Să-l înfigă-n mine, Doamne,
Și să lase-n viață calul.

Știați că...

© **Perioada de gestație la lepe este de 335-340 de zile?** De regulă, puii de sex masculin se nasc mai târziu cu 2 până la 7 zile față de cei de sex feminin.

© **Cail nu pot vomita?** De aceea, problema colicilor este una foarte serioasă, ea putând cauza chiar decesul calului.

© **Cel mai bătrân cal din lume, denumit „Bătrânul Billy”, a trăit 62 de ani?** Cartea Recordurilor păstrează performanța celui mai bătrân ponei

cunoscut: a trăit 56 de ani și se numea Sugar Puff. De regulă, cail trăiesc aproximativ 25-26 de ani.

© **În majoritatea competițiilor destinate lor, vârsta cailor se calculează în funcție de niște date prestabilite, și nu în funcție de vârsta lor reală?** Astfel, se consideră că un cal a îmbătrânit cu un an la fiecare 1 ianuarie (emisfera nordică) sau 1 august (cea sudică), indiferent de data lor de naștere.

© **Se poate face o aproximare mai mult sau mai puțin corectă a vârstei unui cal după dinții lui?** Astfel, până la două săptămâni, cail au doar 2 perechi de dinți (incizorii, situați în față), dinții laterali apar până în 6 săptămâni, iar cei din spate se dezvoltă începând cu a 6-a luna. Incizorii inițiali cad atunci când cail ating vârsta de 2 ani și jumătate și sunt înlocuiți de dinții permanenți, iar laterali și dinții din

spate trec prin același proces la 3 ani și jumătate, respectiv 4 ani și jumătate.

© **Limita de înălțime care desparte cail de ponei este de 1.47 metri?** Astfel, un cal a cărui dimensiune este sub această valoare este considerat ponei.

© **Sampson, este numele celui mai înalt cal din lume, care măsura nu mai puțin de doi metri!**

© **Cel mai mic cal din lume măsoară doar 43 de centimetri?** Se numește Thumbelina și este o femelă afectată de nanism. La naștere, greutatea ei se apropia de cea a unui bebeluș, iar acum cântărește puțin peste 27 de kilograme. Există și o fundație înființată în numele ei, care se ocupă cu strângerea de fonduri pentru copiii aflați în situații dificile.

© **Cail nu pot percepe corespunzător anumite culori, de exemplu nuan-**

țele de verde sau gri.

© **Cail pot dormi atât culcați cât și în picioare?** Somnul lor este foarte diferit de cel al oamenilor și este adaptat vieții din sălbăticie: cail nu au o perioadă „fixă” de somn, ca la oameni, ei se odihnesc în reprize combinate de somn (atât în picioare, cât și culcați). În medie, cail au nevoie de aproximativ două ore și jumătate de somn pe zi, dar uneori pot dormi și câteva minute pe zi, iar alteori chiar și 15 ore.

© **După temperamentul lor, cail sunt împărțiți în trei grupe?** Astfel, cei cu „sânge fierbinte” sunt folosiți în cursele de cai de viteză, cei cu „sânge cald” în sporturi precum sărituri peste obstacole, iar cei cu „sânge rece” sunt utilizați ca animale de povară.

© **Viteza pe care o pot atinge cail în cursele de alergare depășește 70 km/h?**

Păcat

Pulu V. Moiceanu

Di, di, di, roibule hai
E tăcere pe cuvânt
La trăsura fără cai
Felinar s-a stins de mult

Hătu-i răstignit în grindă
Țesala e știrbă toată
Biciușca atârână-tindă
Oiștea-n cruce e crăpată

Ochi de lacrimi-n găleată
Din ea roibul se adapă
Nechezul rămâne șoaptă
Nu mai cade strop de apă

Fierarii nu suflă-n foale
Roibul stă nepotcovit
Ciocane plâng pe nicovale
Potcoavele au ruginit

Un biet mânz-n voia sorții
Făcea blândă rugăciune
Aseară la crucea nopții
Unde ziua haina-și pune

Doar cu greierii vorbea
Nu am hături, nu am nume
N-am prieteni, nu am șa
Nu mai sunt oameni pe lume?

Di, di, di, murgule di
Nimeni astăzi nu mai zice
Cai din lemn sunt jucării
Iar pistoalele sunt bice

La Școala Pietroșița,

Lansarea revistei „Crisalide”

Comuna Pietroșița (etimologic piatră și șită) este o localitate din județul Dâmbovița, așezată nu departe de obârșia râului Ialomița. Veche vatră de moșneni (proprietari de munți, crescători de animale, lucrători în piatră și lemn, țesători de covoare, negustori etc.), reședință a vătafilor de plai, vamă între regat și Imperiul Habsburgic, centru economic și social interbelic, a fost și este și un loc în care școala, educația și cultura s-au aflat întotdeauna la loc de cinste și interes.

În perioada 1-3 iunie 2009, în cadrul

Școlii cu clasele I-VIII „Sf. Nicolae”, într-un vast și complex program s-au sărbătorit „Zilele școlii” și „Ziua copilului”. Acțiunea desfășurată sub devizele „Școala te pregătește pentru toate victoriile” și „Educația desăvârșește creația naturii”, a fost organizată și monitorizată de noua și înnoia directoare a școlii, profesoara Anghel Elena, secondată de un număr impresionant de învățători și profesori.

Din partea Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița s-a aflat la aceste festivități și inspectorul școlar prof. Maria

Ungureanu, care a urmărit cu atenție evoluția elevilor, exprimându-și, când a fost cazul, observațiile de rigoare.

Programul artistic, literar și de divertisment a fost susținut de cei mai buni și talentați elevi ai „Școlii de sus”, cum i se mai spune, lăcașului de învățământ amintit. În șirul reperelor care au marcat aceste zile de sărbătoare s-a numărat și lansarea revistei literare școlare „Crisalide”. Alături de colectivul redacțional, format din profesori cu harul scrisului: redactor șef Nicoleta Dicu; redactori Elena

Anghel, Elena Ancuța Ani, Ana-Maria Ciobanu, Daniela Ivan, Carmen Rizescu și Oana Vlăduță, s-au aliniat un grup de tineri colaboratori, condeieri precum Ioana-Alice Traicu, Nicoleta-Laura Iosif, Laura Mocanu, Angelica Arzoiu și Florina Arzoiu.

Poate că unii din acești copii, care acum, odată cu modesta, dar ambițioasă lor revistă, debutează în mirifica lume a literaturii, vor deveni mâine-poimăine scriitori adevărați. De ce nu? Până atunci le urăm drum bun și numai succese în viața școlară. (I.I.V.)

Adresa redacției: Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România
Telefoane: 0722 702 578, 0741 732 122
E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Tehnoredactare:

DEVSOFT

Telefoane: 0730 863 602, 0767 657 048
E-mail: devsoft.ro@gmail.com

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Joia dulce la Boema '33

Constantin Carbarău

Ion Iancu Vale

Mihai Antonescu

Monica Mureșan

Florian Huțanu

Victor Sterom

Puiu Moiceanu

Baki Ymeri

În fiecare joi a săptămânii, în crucea zilei (ora 12), mulți dintre scriitorii din Capitală și din țară se întâlnesc la Restaurantul 133 de pe Bulevardul Dacia din București la un pahar de cuvânt inspirat, asortat, de regulă, cu o bere rece. Sau după cum spune Puiu V. Moiceanu în recenta sa carte de epigrame „Alege răsul senator”: „La '33

Piața Romană/O selectă adunătură/După o oră de română/Două-trei de băutură”.

Lăsând gluma la o parte, putem spune că cei care se adună aici, sub sigla „Boema '33”, animați de imperioasa nevoie de comunicare sunt poate „ultimii mohicani” ai unei epoci frumoase, romantice și idealiste. Ei au o calitate specială, persistă să creadă

în sfințenia cuvântului scris, în veșnicia și puterea lui de comunicare și de forță vitală.

Scriitori notorii și valoroși, dar și iluștri anonimi, se întâlnesc în acest spațiu, nu doar pentru un moment efemer de refugiu din calea Marei Angoase ce ne bântuie acum, dar și convinși că se mai poate face ceva în ideea stopării spulberării (delibe-

rate) a culturii românești. Pentru că ea, cultura noastră națională, reprezintă ultima răsuflare a existenței și civilizației neamului nostru programat la neantizare. Acestui deznodământ îi sunt create, din nefericire, în momentul de față toate premisele.

I.I.V.

2 ani de la apariție

Prin bunăvoința conducerii Grupului Școlar „Voivodul Mircea” din Târgoviște, respectiv a directoarei prof. Mioara AleDESCU și prin osârdia profesoarelor Doina Bănescu, Iulia Giurgiu și a bibliotecarei Maria Calomfirescu, în incinta acestui important centru de învățământ a avut loc pe data de 4 iunie a.c. simpozionul intitulat „Climate - La noi acasă”. S-a marcat astfel împlinirea a doi ani de la apariția revistei „Climate literare” și comemorarea zilei de naștere (3 iunie 1947) a regretatului poet, publicist și editor Mihail I. Vlad, președintele fondator al Fundației culturale a românilor de pretutindeni „La noi acasă”.

Au fost prezenți cu această ocazie numeroși colaboratori și simpatizanți (scriitori târgovișteni și din țară, profesori, învățători, bibliotecari școlari conduși de Manuela-Elena Dragoș), ai celor două entități culturale amintite.

După cuvântul de deschidere al profesoarei Doina Bănescu, s-a evocat impor-

Climate - La noi acasă

tanța activității animatorului cultural Mihail I. Vlad și s-au recitat versuri din opera sa și din alte creații. Au recitat elevi ai Grupului Școlar „Voivodul Mircea”, ai Școlii „Tudor Vladimirescu”, ambele din

Târgoviște.

S-au adresat celor prezenți în sală scriitorii Ana Hâncu, Monica Mureșan, Alina Safta, Corin Bianu, Florea Turiac, Victor Sterom, Mihai Antonescu, Mihai

Stan, Vali Nițu, Emanoil Toma etc. A luat cuvântul și Geo Popescu, statornic prieten al lui Mihail I. Vlad și ai celor care îi continuă demersul.

În intervenția sa, poetul Ion Iancu Vale, director fondator al revistei Climate literare, a omagiat și el activitatea scriitorului Mihail I. Vlad. De asemenea, acesta a trecut în revistă problemele cu care s-a confruntat de la momentul începerii revistă și până în prezent, mulțumind colaboratorilor de până acum, și mai ales sprijinitorilor săi principali, Marcel Ursu, Geo Popescu, Mihai Ducu, Claudiu Duică și Vali Iosif, fără de care, revista „Climate” nu ar fi ajuns în stadiul în care se află.

În finalul acțiunii, s-au decernat diplome de excelență, pentru colaborare și sprijin.

Lucian Constantin